

KOKOUSTIEDOT**AIKA**

Perjantai 27.9.2024 klo 13:00 – 14:53

PAIKKA

Kivijärven kunnanvirasto, Virastotie 5 A, Kivijärvi / Etäyhteydellä

OSALLISTUJAT**Päätöksentekijät**Jäsenet:

Anttila Tahvo, pj. (X)
Kankaanniemi Toimi, 1. vpj. (X)
Lyytinen Leena, 2. vpj. (T)
Ahola Lotta (T)
Hovikoski Mervi (T)
Leino Matti (X)
Lindell Leila (T)
Nikkilä Lea-Elina (T)
Oksanen Harri (X)
Patronen Ulla (X)
Pirttiniemi Riitta (X)
Ruotsalainen Seppo (X)
Selin Jaakko (X)

Varajäsenet:

Pärnäjärvi Leena ()
Saarelainen Topi ()
Lumela Meri ()
Väyrynen Ville ()
Hämäläinen Jukka ()
Martins Sirpa ()
Suomala Sakari ()
Hirsiaho Nina ()
Pajunen Kari ()
Autio Markku ()
Toikkanen Markku ()
Niinikoski Aila ()
Timperi Kati-Erika ()

Muut puheenjohtajat

Mäkinen Riitta, mv pj. (T)
poistui kokouksesta klo 14:38
Vilkuna Janiika, mv 1. vpj. (T)
Rautiainen Ville, mv 2. vpj. (X)
Tirola Mikko, myr pj. (X)

Muut osallistujat

Hokkanen Pekka, esittelijä (X)
Peräaho Pirjo (E)
Kunttu Hanna (X)

Reini Hanna, ptkpitäjä (X)
Isopahkala Jenni (X)

X = paikalla, T = Teams-linjalla, E = estynyt, - = poissa

KÄSITELLYT ASIAT

Pykälät 73–93

PÖYTÄKIRJA ON TARKASTETTU JA HYVÄKSYTTY SÄHKÖISESTI**Puheenjohtaja**

Tahvo Anttila

Pöytäkirjanpitäjä

Hanna Reini

Tarkastajat

Lotta Ahola

Seppo Ruotsalainen

PÖYTÄKIRJA NÄHTÄVÄNÄJulkaistu verkkosivulla www.keskisuomi.fi 3.10.2024 alkaen.

Reini Hanna, pöytäkirjanpitäjä

Maakuntahallitus pöytäkirja 27.09.2024 13:00

§ 73 Kokouksen avaus, läsnäolijoiden toteaminen, laillisuus ja päätösvaltaisuus	1
§ 74 Pöytäkirjan tarkastus	2
§ 75 Esittelyasiat	3
§ 76 Talousarvio 2025 ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2025-2027	4
§ 77 Lausunto: luonnos valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi	6
- Lausuntopyyntö: luonnos valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi	7
§ 78 Rahoituspäätös: Työväen kulttuuritapahtuma Jyväskylän Talven toteuttaminen vuosina 2025-2027	96
§ 79 Rahoituspäätös: CROP	99
§ 80 Rahoituspäätös: Vox Keski-Suomi, Keski-Suomen äänenmuodostajat	101
§ 81 Rahoituspäätös: Kulttuuri keskelle nuoria	103
§ 82 Rahoituspäätös: Iloa osallisuudesta - elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä Jämsän kyliin ja taajamiin	106
§ 83 Rahoituspäätös: Wanha Woimala - Taiteen vuoksi, kulttuuria kaikille!	108
§ 84 Rahoituspäätös: Suovanlahti Heritage Hub - yhteisölähtöisen kulttuuriturismin keskus, SUHU	110
§ 85 Rahoituspäätös: Lasten Keski-Suomi: "ei se kysy, joka tietää"	112
§ 86 Rahoituspäätös: Tanssitaiteen tarjoama taiteellinen ajattelu osana eri toimialoja (selvitys- ja kokeiluhanke)	114
§ 87 Rahoituspäätös: Taidetila Toinilan kehittäminen ja kylien kulttuurielinvoiman lisääminen	116
§ 88 Rahoituspäätös: Toiveikas Keski-Suomi	118
§ 89 Rahoituspäätös: Muistijälkiä etsimässä – miten Viitasaari soi?	120
§ 90 Rahoituspäätös: Jyväskylän Kesän polut – tulevaisuuteen edeltäjien jäljillä	122
§ 91 Rahoituspäätös: Säteile! - soivaa yhteisvoimaa	124
§ 92 Rahoituspäätös: Kulttuurin ekosysteemi keskisuomalaisen kulttuuriperinnön ja elävän kulttuurin kehittäjänä ja edistäjänä	126
§ 93 Tiedoksi saatettavat asiat	129
- Viranhaltijapäätökset 22.8.-19.9.2024	130
Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus	132

73 § KOKOUKSEN AVAUS, LÄSNÄOLIJOIDEN TOTEAMINEN, LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

Maakuntajohtajan ehdotus:

Avataan kokous.

Todetaan läsnäolijat.

Todetaan laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Todetaan mahdolliset esteellisyydet asioiden käsittelyssä.

Päätös: Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Rahoituspäätösten käsittelyssä todettiin seuraavat esteellisyydet:

- Pykälä 78: Riitta Mäkinen, yhteisöjäävi
- Pykälä 82: Ulla Patronen, yhteisöjäävi
- Pykälä 85: Leena Lyytinen ja Matti Leino, yhteisöjäävejä

74 § PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

Maakuntajohtajan ehdotus:

Valitaan pöytäkirjan tarkastajiksi Leena Lyytinen ja Lotta Ahola.

Päätös: Leena Lyytisen ollessa esteellinen yhden pykälän käsittelyn kohdalla, päätettiin valita kokoukselle uusi pöytäkirjan tarkastaja kokoustilassa läsnä olevista henkilöistä. Tilalle ehdotettiin Seppo Ruotsalaista. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Lotta Ahola ja Seppo Ruotsalainen.

75 § ESITTELYASIAT

1. Etelä- ja Länsi-Suomen tavoitteet tulevalle rakennerahastokaudelle
 - vanhempi asiantuntija Jukka Alasentie
2. Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekartan tilannekatsaus
 - ympäristöasiantuntija Suvi Bayr
3. Ajankohtaiset asiat
 - maakuntajohtaja Pekka Hokkanen

Lisätietoa: Suvi Bayr, ympäristöasiantuntija, p. 040 652 3848, suvi.bayr(at)keskisuomi.fi
Pekka Hokkanen, maakuntajohtaja, p. 040 595 0016, pekka.hokkanen(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Kuullaan esittelyt edellä mainituissa asioissa ja merkitään ne tiedoksi.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Etelä- ja Länsi-Suomen tavoitteet tulevalle rakennerahastokaudelle -esittelyn ajaksi kokoukseen osallistui vanhempi asiantuntija Jukka Alasentie.

Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekartan tilannekatsauksen ajaksi kokoukseen osallistui ympäristöasiantuntija Suvi Bayr Keski-Suomen liitosta.

76 § TALOUSARVIO 2025 JA TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA 2025-2027

MH 19.6.2024, § 46

Kuntalain 110 § mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Kuntalain talousarvion ja taloussuunnitelman velvoitteet koskevat myös kuntayhtymää.

Maakuntavaltuusto on vuoden 2024 talousarvion yhteydessä hyväksynyt myös taloussuunnitelman vuosille 2024–2026.

Talousarvion valmistelun aikataulu

10.6.2024 Keski-Suomen liiton strateginen johtoryhmä: talousarvion valmistelu

21.8.2024 Henkilöstötunti: talousarvion valmistelu

30.8.2024 Keski-Suomen maakuntahallituksen kokous: talousarvioluonnoksen asettaminen kuntakommenteille

27.9.2024 Keski-Suomen maakuntahallituksen kokous: kuntakommenttien läpikäyminen ja talousarvion valmistelu

25.10.2024 Keski-Suomen maakuntahallituksen kokous: talousarvion hyväksyminen

29.11.2024 Keski-Suomen maakuntavaltuuston kokous: talousarvion hyväksyminen

Lisätietoja: Pekka Hokkanen, maakuntajohtaja, p. 040 595 0016, pekka.hokkanen(at)keskisuomi.fi
Hanna Reini, hallintojohtaja, p. 040 596 5993, hanna.reini(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. kuulee esittelyn talousarvion 2025 ja talous- ja toimintasuunnitelman 2025–2027 valmistelusta ja
2. käy asiasta evästyskeskustelun.

Päätös: Käytiin yhteinen keskustelu, jonka päätteeksi päätösehdotus hyväksyttiin.

MH 30.8.2024, § 70

Keski-Suomen liiton toimisto on jatkanut talousarvion 2025 sekä talous- ja toimintasuunnitelman 2025–2027 valmistelua.

Talousarviota 2025 sekä talous- ja toimintasuunnitelmaa 2025–2027 on valmisteltu Keski-Suomen maakuntastrategiaan ja Keski-Suomen liiton rahoitustehtävään sekä liiton muihin tehtäviin ja tavoitteisiin pohjautuen. Keski-Suomen liiton kumulatiivinen taseen alijäämä saatiin katetuksi tilinpäätöksen 2023 yhteydessä. Vuoden 2025 talousarviota valmistellaan siten, että talouden tasapaino säilyisi myös tulevalla tilikaudella.

Talousarviossa 2025 ei esitetä jäsenkuntien maksuosuuksiin korotuksia. Taloussuunnitelma 2025–2027 sisältää jäsenkuntien maksuosuuksien korotuksen vuodelle 2026. Talousarviossa esitetään Keski-Suomen kehittämisrahastoon siirrettäväksi 650 000 euroa.

Perussopimuksen 24 §:n mukaan taloussuunnitelmaa valmisteltaessa jäsenkunnille on varattava tilaisuus esityksen tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi. Maakuntahallituksen kokouksen jälkeen talousarvio ja taloussuunnitelma toimitetaan jäsenkuntiin perussopimuksen mukaisesti.

Keski-Suomen liiton toimisto valmistelee lopullista esitystä lokakuun maakuntahallituksen kokoukseen 25.10.2024. Maakuntavaltuusto käsittelee talousarvion 2025 ja talous- ja toimintasuunnitelman 2025–2027 loppuvuoden kokouksessaan 29.11.2024.

Maakuntahallituksen kokouksessa esitellään vuoden 2025 talousarvio- ja talous- ja toimintasuunnitelman valmistelun tilanne sekä suunnitelmakauden tavoitteet.

Lisätietoja: Pekka Hokkanen, maakuntajohtaja, p. 040 595 0016, pekka.hokkanen(at)keskisuomi.fi
Hanna Reini, hallintojohtaja, p. 040 596 5993, hanna.reini(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. kuulee esittelyn aiheesta ja merkitsee sen tiedoksi sekä
2. pyytää jäsenkunnilta esityksiä liiton toiminnan kehittämiseksi.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

MH 27.9.2024, § 76

Luonnos Keski-Suomen liiton talousarviosta 2025 ja talous- ja toimintasuunnitelmasta 2025–2027 on lähtenyt jäsenkuntiin 6.9.2024. Jäsenkunnat voivat jättää esityksiä liiton toiminnan ja talouden kehittämiseksi 10.10.2024 saakka.

Kokouksessa kuullaan kokoukseen mennessä saapuneet jäsenkuntien esitykset talousarvioon 2025 ja talous- ja toimintasuunnitelmaan 2025–2027. Kokouksen jälkeen saapuneet esitykset kuullaan maakuntahallituksen lokakuun kokouksessa.

Liite: Koonti saapuneista esityksistä portaalissa 25.9.2024

Lisätietoja: Pekka Hokkanen, maakuntajohtaja, p. 040 595 0016, pekka.hokkanen(at)keskisuomi.fi
Hanna Reini, hallintojohtaja, p. 040 596 5993, hanna.reini(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus kuulee esittelyn aiheesta ja merkitsee sen tiedoksi.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

77 § LAUSUNTO: LUONNOS VALTIONEUVOSTON KULTTUURIPOLIITTISEKSI SELONTEOKSI

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi. Kulttuuripoliittisen selonteon laatiminen sisältyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan (2023). Selonteon tarkoituksena on tuottaa kunnianhimoinen tulevaisuuskuva, joka mahdollistaa Suomen taide- ja kulttuuripolitiikan pitkäjänteisen kehittämisen.

Luonnos valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi perustuu laajapohjaisessa työryhmässä tehtyyn valmisteluun. Luonnoksessa ehdotetaan pitkän aikavälin yhteistä kulttuuripoliittista tavoitetilaa, joka ulottuisi 2040-luvulle. Selontekoa seuraa myöhemmin laadittava toimenpanosuunnitelma.

Selonteossa tunnistetaan kulttuuripolitiikan yhteys muihin politiikka-aloihin ja ehdotetaan yhteistä hallituskausien yli jatkuvaa poliittista linjaa kulttuurin asioiden edistämiseen. Ehdotettu kulttuuripolitiikan visio jakautuu neljään tavoitteeseen:

- 1) kulttuuri on muutosvoima
- 2) kulttuurin tekijät ja sisällöt avainasemassa
- 3) kulttuuri on jokaisenoikeus
- 4) kansainvälinen vaikuttavuus syntyy kulttuurista

Tavoitteet perustuvat arvioon todennäköisistä kehityskuluista, joilla on suurin merkitys kulttuuripolitiikan tulevaisuuteen. Tavoitteiden saavuttamiseksi on kuvattu tarvittavat yhteiset linjaukset ja toimenpiteet, joiden pohjana on laajaan tutkimus- ja tilastoaineistoon, asiantuntijalausuntoihin, yleisökeskusteluihin ja kuulemisiin perustuva tilannekuva.

Selonteon tavoitteena on, että 2040-luvulla kulttuuri on Suomea vahvistava ja yhdistävä voima, joka inspiroi rakentamaan kestävämpää, elinvoimaisempaa ja inhimillisempää tulevaisuutta. Onnistuneen kulttuuri- ja elinkeinopolitiikan seurauksena ihmisten kokemana osallisuus ja merkityksellisyys tuottavat laaja-alaista sivistystä, hyvinvointia sekä yhteiskunnallista ja taloudellista arvoa.

Lausunnon määräaika on maanantaina 14.10.2024 ja se annetaan lausuntopalvelussa.

Liite: Lausuntopyyntö 2.9.2024
Lausuntoluonnos portaalissa 25.9.2024

Lisätietoja: Kimmo Suortamo, kulttuurin asiantuntija, p. 040 648 8113. kimmo.suortamo(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää
1. antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle lausuntoluonnoksen mukaisen lausunnon ja
2. valtuuttaa toimiston viimeistelemään lausunnon keskustelussa tehtyjen tarkennusten mukaisesti määräaikaan 14.10.2024 mennessä.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pykälien 77–92 käsittelyn ajaksi kokoukseen osallistui kulttuurin asiantuntija Kimmo Suortamo Keski-Suomen liitosta.

Riitta Mäkinen poistui kokouksesta klo 14:38.

Lähtettäjä: [Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)
Vastaanottaja: [Keski-Suomen liiton kirjaamo](#)
Aihe: Lausuntopyyntö: Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi
Päivämäärä: maanantai 2. syyskuuta 2024 9.05.55

Sivu 7

Arvoisa vastaanottaja,

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoanne aiheesta:
Luonnos valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Ehdotus perustuu laajapohjaisessa työryhmässä tehtyyn valmisteluun. Valmistelussa on määritelty neljä pitkän aikavälin tavoitetta, jotka ulottuvat 2040-luvulle, sekä toimenpideehdotukset niiden saavuttamiseksi.

Selontekoluonnos on lähetetty laajalle lausuntokierrokselle, josta saadun palautteen jälkeen luonnos viimeistellään. Valtioneuvosto antaa selonteon eduskunnalle käsiteltäväksi syysistuntokaudella.

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön oheisen linkin kautta.

Linkki suomenkieliseen versioon:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=b8fc6c3c-c129-4cd4-98f1-663bec4c8fef>

Länk till svensk version: <https://www.lausuntopalvelu.fi/SV/Proposal/Participation?proposalId=b8fc6c3c-c129-4cd4-98f1-663bec4c8fef&proposalLanguage=9ff64fe9-04da-4471-9f0c-3f2016e71b4f>

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Voit pyytää tukea palvelun käyttöön osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi.

HUOM! Tämän viestin liitteenä saamanne linkki on organisaatio-/henkilökohtainen, joten ettehän jaa sitä edelleen. Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Tämä on lausuntopalvelu.fi:n lähettämä automaattiviesti.
Lausuntopalvelu.fi on oikeusministeriön ylläpitämä verkkopalvelu.

Bästa mottagare,

Undervisnings- och kulturministeriet ber om ert utlåtande om:

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi - Begäran om utlåtande om utkast till kulturpolitisk redogörelse av statsrådet

Ett utkast till kulturpolitisk redogörelse har blivit klart. Utkastet baserar sig på en beredning som gjorts av en arbetsgrupp med bred sammansättning. Vid beredningen fastställdes fyra långsiktiga mål som sträcker sig till 2040-talet och förslag till åtgärder för att uppnå dem.

Utkastet till redogörelse har sänts på omfattande remiss. Efter att remissvaren har kommit in ska redogörelsen färdigställas, och statsrådet överlämnar den till riksdagen för behandling under höstsessionen.

Vänligen lämna utlåtandet genom att svara på begäran om utlåtande i tjänsten utlåtande.fi. Utlåtandet kan lämnas via länken nedan.

Linkki suomenkieliseen versioon:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=b8fc6c3c-c129-4cd4-98f1-663bec4c8fef>

Länk till svensk version: <https://www.lausuntopalvelu.fi/SV/Proposal/Participation?proposalId=b8fc6c3c-c129-4cd4-98f1-663bec4c8fef&proposalLanguage=9ff64fe9-04da-4471-9f0c-3f2016e71b4f>

För att lämna in ett utlåtande ska man registrera sig och logga in i tjänsten utlåtande.fi. Närmare anvisningar om hur tjänsten kan användas finns på utlåtande.fi > Anvisningar > Bruksanvisning. Du kan be om hjälp för att använda tjänsten på adressen lausuntopalvelu.om@gov.fi.

OBS! Skicka inte vidare länken som är bifogad till detta meddelande, eftersom länken är person- eller organisationsspecifik. Alla utlåtanden som lämnas in är offentliga och publiceras i tjänsten utlåtande.fi.

Detta är ett automatiskt meddelande från tjänsten utlåtande.fi.
Utlåtande.fi upprätthålls av justitieministeriet.

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Johdanto

Luonnos valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi perustuu laajapohjaisessa työryhmässä tehtyyn valmisteluun. Luonnoksessa ehdotetaan pitkän aikavälin yhteistä kulttuuripoliittista tavoitetilaa, joka ulottuisi 2040-luvulle. Selontekoa seuraa myöhemmin laadittava toimeenpanosuunnitelma.

Selonteossa tunnistetaan kulttuuripolitiikan yhteys muihin politiikka-aloihin ja ehdotetaan yhteistä hallituskausien yli jatkuvaa poliittista linjaa kulttuurin asioiden edistämiseen. Ehdotettu kulttuuripolitiikan visio jakautuu neljään tavoitteeseen: 1) kulttuuri on muutosvoima, 2) kulttuurin tekijät ja sisällöt avainasemassa, 3) kulttuuri on jokaisenoikeus, 4) kansainvälinen vaikuttavuus syntyy kulttuurista.

Tavoitteet perustuvat arvioon todennäköisistä kehityskuluista, joilla on suurin merkitys kulttuuripolitiikan tulevaisuuteen. Tavoitteiden saavuttamiseksi on kuvattu tarvittavat yhteiset linjaukset ja toimenpiteet, joiden pohjana on laajaan tutkimus- ja tilastoaineistoon, asiantuntijalausuntoihin, yleisökeskusteluihin ja kuulemisiin perustuva tilannekuva. Selonteon liitteenä on laaja nykytilan kuvaus.

Tausta

Kulttuuripoliittisen selonteon laatiminen sisältyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan (2023). Selonteon tarkoituksena on tuottaa kunnianhimoinen tulevaisuuskuva, joka mahdollistaa Suomen taide- ja kulttuuripolitiikan pitkäjänteisen kehittämisen.

Sidosryhmien osallistaminen toteutui selonteon valmistelun ajan marraskuusta 2023 kesäkuuhun 2024 seminaarien, tapahtumien, aluekierrosten, kyselyiden ja kampanjoiden kautta, jotka on tarkemmin kuvattu selonteon luonnoksessa.

Tavoitteet

Selonteon tavoitteena on, että 2040-luvulla kulttuuri on Suomea vahvistava ja yhdistävä voima, joka inspiroi rakentamaan kestävämpää, elinvoimaisempaa ja inhimillisempää tulevaisuutta. Onnistuneen kulttuuri- ja elinkeinopolitiikan seurauksena ihmisten kokema osallisuus ja merkityksellisyys tuottavat laaja-alaista sivistystä, hyvinvointia sekä yhteiskunnallista ja taloudellista arvoa.

Valtioneuvoston selonteossa linjataan toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Selonteossa esitettävän tulevaisuuskuvan ja tarvittavien toimenpiteiden perustana on taide- ja kulttuurialan tilannekuva sekä toimintaympäristöä muuttavat tekijät.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssa julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Myös muut kuin alla Jakelu-kohdassa mainitut tahot voivat antaa lausunnon.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet, Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausunto.om@om.fi.

Huom! Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään maanantaina 14.10.2024

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antavat:

Liisa Suvikumpu, johtava asiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö, Kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto (KUPO), Strategisen ohjauksen vastuualue etunimi.sukunimi@gov.fi
Johanna Vuolasto, kulttuuriasiainneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö, Kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto (KUPO), Strategisen ohjauksen vastuualue etunimi.sukunimi@gov.fi
Lisätietoja lausuntopalvelu.fi:n käytöstä voi pyytää palvelun ylläpidosta osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Linkit

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=OKM044:00/2023> - Linkki valtioneuvoston Hankeikkunaan

<https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=OKM044:00/2023> - Länk till sidan för Statsrådets projektportal

<https://okm.fi/kulttuuriselonteko> - Linkki kulttuuripoliittisen selonteon kotisivulle

<https://okm.fi/sv/kulturpolitiska-redogorelsen> - Länk till hemsidan för den kulturpolitiska redogörelse

Liitteet:

[Den kulturpolitiska redogörelse, presentationsblad.pdf](#) - Presentationsblad på svenska

[The Cultural Policy Report, Description sheet.pdf](#) - Description sheed in English

[Kulttuuripoliittinen selonteko, käsikirjoitus lausunnoille.pdf](#) - Luonnos kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Jakelu:

Aalto-yliopisto
Akaan kaupunki
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Allianssi
Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry
APFI ry
Archinfo
Arene
Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfo
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK
Auran kunta
AV-arkki ry
Avate Audiovisuaalisen alan tekijät ry Avate
Business Finland
Cultura
Cupore
Eduskuntaryhmä Timo Vornanen
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Espoon kaupunki
Etelä-Karjalan liitto
Etelä-Pohjanmaan ELY
Etelä-Pohjanmaan liitto
Etelä-Savon ELY
Etelä-Savon liitto
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Eurajoen kunta
Euran kunta
Evijärven kunta
FILI – Kirjallisuuden vientikeskus

Finland Festivals ry
Finlands svenska Biblioteksörening rf
Finlands svenska författareörening r.f.
Finlands svenska hembygdsförbund rf
Finlands Svenska Skådespelarförbund r.f.
Finnfoto - Suomen Valokuvajärjestöt ry
Forssan kaupunki
Forum Artis
Frame Contemporary Art Finland
Grafia ry
Gramex ry
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hangon kaupunki
Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin kaupunki
Helsingin tapahtumasäätiö
Hiekan taidemuseo
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Honkajoen kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
Huoltovarmuuskeskus
Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hämeen ELY
Hämeen liitto
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan kaupunki
ICOMOS Suomen osasto ry
lin kunta
Iisalmen kaupunki
Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Inkoon kunta
Isojoen kunta
Isonkyrön kunta

Itä-Suomen aluehallintovirasto
Janakkalan kunta
Jane ja Aatos Erkon säätiö
Jenny ja Antti Wihurin säätiö
Joensuun kaupunki
Jokioisten kunta
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Juuan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyväskylän kaupunki
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaakkois-Suomen ELY
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kainuun ELY
Kainuun liitto
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan Kaupunki
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Kansallinen audiovisuaalinen instituutti
Kansallisarkisto
Kansallisgalleria
Kansalliskirjasto
Kansanmusiikin ja kansantanssin edistämiskeskus
Kansanmusiikki-instituutti ry
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki Kaskö stad
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Kaustisen kunta
Kehitysvammaliitto
Keiteleen kunta
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kemiönsaaren kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Suomen ELY

Keski-Suomen liitto
Keskustan eduskuntaryhmä
Kestävyyspaneeli
Keuruun kaupunki
Kihniön kunta
Kinnulan kunta
Kirkkohallitus
Kirkkonummen kunta
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki
Kokoomuksen eduskuntaryhmä
Kokoomus
Kolarin kunta
Koneen säätiö
Konneveden kunta
Konserttikeskus ry
Kontiolahden kunta
Kopioisto ry
Korsnäs kommun
Kosken TI kunta
Kotimaisten kielten keskus
Kotkan kaupunki
Koulukino
Kouvolan kaupunki
Kristiinankaupunki
Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä
Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kulta ry
Kulttuuria kaikille palvelu/Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry
Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuurojen Liitto ry
Kuusamon kaupunki
Kuvasto ry
Kuvittajat ry
Kymenlaakson liitto
Kyyjärven kunta
Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta
Lahden kaupunki
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapin ELY

Lapin liitto
Lapinjärven kunta
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lapuan kaupunki
Laukaan kunta
Lemin kunta
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Liike Nyt
Liike Nyt -eduskuntaryhmä
Liikenne- ja viestintäministeriö
Limingan kunta
Liperin kunta
Livefin
Lohjan kaupunki
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Loviisan kaupunki
Luhangan kunta
Lukukeskus
Lumijoen kunta
Luodon kunta
Luovat ry.
Luumäen kunta
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Maa- ja metsätalousministeriö
Maalahden kunta
Maaseudun sivistysliitto
Marttilan kunta
Maskun kunta
Medialiitto
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Miehikkälän kunta
Mikkelin kaupunki
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Museovirasto
Music Finland ry
Musiikkituottajat - IFPI
Mustasaaren kunta
Muuramen kunta
Muusikkojen liitto
Mynämäen kunta

Myrskylän kunta
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Neogames Finland ry
Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Näkövammaisten liitto ry
Närpiön kaupunki
Oikeusministeriö
Open Knowledge Finland
Opetus- ja kulttuuriministeriö KTPO, NUOLI, LAMOS, VAPOS, KAS
Opetushallitus
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Ornamo ry
Oulaisten kaupunki
Oulun kaupunki
Outokummun kaupunki
Padasjoen kunta
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Pedersöre kommun
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Pertunmaan kunta
Perussuomalaiset
Perussuomalaisten eduskuntaryhmä
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pietarsaaren kaupunki
Pihtiputaan kunta
Pirkanmaan ELY
Pirkanmaan liitto
Pirkkalan kunta
Pohjanmaan ELY
Pohjois-Karjalan ELY
Pohjois-Karjalan liitto
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Savon ELY
Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki
Posion kunta
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puolustusministeriö
Puumalan kunta
Pyhtään kunta
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raaseporin kaupunki
Raision kaupunki
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Ruokavirasto
Ruokolahden kunta
Ruotsalainen eduskuntaryhmä
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saamelaisalueen koulutuskeskus
Saamelaiskäräjät
Saamelaismuseo Siida
Saarijärven kaupunki
Saaristoasiain neuvottelukunta
Saavutettavuuskirjasto Celia
Sallan kunta
Salon kaupunki
Sami Duodji
Sanasto ry

Sastamalan kaupunki
Satakunnan ELY
Satakunnan liitto
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
SDP
Seinäjoen kaupunki
SFP-RKP
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta
Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskus ry
Sisäministeriö
Sitra
Siuntion kunta
Sodankylän kunta
Soinin kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaalidemokraattien eduskuntaryhmä
Sotkamon kunta
Sulkavan kunta
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ry
Suomen Akatemia
Suomen Arkkitehdit SAFA
Suomen arvostelijain liitto SARV ry
Suomen Elokuvaohjaajaliitto, SELO ry
Suomen elokuvasäätiö
Suomen elokuvateatteriliitto SEOL ry / Suomen elokuvatoimistojen liitto
SEL ry
Suomen harrastajateatteriliitto
Suomen Journalistiliitto ry
Suomen kansallisooppera ja -baletti
Suomen Kansallisteatteri
Suomen kaupunkitutkimuksen seura ry
Suomen Keskusta rp
Suomen kirjailijaliitto
Suomen kirjastoseura ry
Suomen kotiseutuliitto
Suomen Kristillisdemokraatit r.p.
Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit
Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry
Suomen kulttuurirahasto
Suomen Kuntaliitto

Suomen kustannusyhdistys
Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry (SKTL)
Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto
Suomen Laulajain ja Soittajain Liitto ry SULASOL
Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys
Suomen museoliitto
Suomen musiikintekijät ry
Suomen Musiikkikustantajat ry
Suomen musiikkineuvosto
Suomen musiikkiterapiayhdistys ry
Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat - Finlands Dramatiker och Manusförfattare ry
Suomen Näyttelijäliitto ry
Suomen Sarjakuvaseura ry
Suomen Sinfoniaorkesterit ry
Suomen Säveltäjät ry
Suomen Taiteilijaseura ry
Suomen teatterit ry
Suomen Tekstiili & Muoti
Suomen tietokirjailijat ry
Suomen valokuvataiteen museo
Suomen ympäristökeskus
Suomenlinnan hoitokunta
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Svenska kulturfonden
Svenska Litteratursällskapet i Finland
Sysmän kunta
Säkylän kunta
Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teosto ry
Säätiöt ja rahastot
Taidemaalari liitto ry
Taideneuvosto
Taideyliopisto
Taikusydän
Taipalsaaren kunta
Taiteen edistämiskeskus
Taiteen perusopetusliitto TPO ry
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Tammelan kunta
Tampereen kaupunki
Tanssin Tiedotuskeskus ry
Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto
Teatterikeskus
Teatterin tiedotuskeskus ry
Tekstin talo ry
Teollisuustaiteen Liitto Ornamo ry
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta

Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
Turun kaupunki
Turvallisuuskomitea
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkomministeriö
Ulvilan kaupunki
Unifi
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uudenkaupungin kaupunki
Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan liitto
Uuraisten kunta
Uusikaarlepyyn kunta
Vaalán kunta
Vaasan kaupunki
Valkeakosken kaupunki
Valta kuuluu kansalle r.p.
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vantaan kaupunki
Varastokirjasto
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomen ELY
Varsinais-Suomen liitto
Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä
Vasemmistoliitto
Vehmaan kunta
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Vihreä eduskuntaryhmä
Vihreä liitto rp
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Visuaalisen taiteen keskus Frame
Vöyrin kunta
Yle
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki

Ylöjärven kaupunki
Ympäristöministeriö
Ypäjän kunta
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Visio

Visio on kulttuuripoliittinen tavoitetilä 2040-luvulla: 2040-luvulla kulttuuri on Suomea vahvistava ja yhdistävä voima, joka inspiroi rakentamaan kestävämpää, elinvoimaisempaa ja inhimillisempää tulevaisuutta. Onnistuneen kulttuuri- ja elinkeinopolitiikan seurauksena ihmisten kokema osallisuus ja merkityksellisyys tuottavat laaja-alaista sivistystä, hyvinvointia sekä yhteiskunnallista ja taloudellista arvoa. Visio löytyy selontekoluonnoksen sivulta 19.

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?

Kyllä / En. Jos ette, kuvaillkaa mahdolliset muutostarpeet.

- Kyllä
- En

Mahdolliset muutostarpeet.

Tavoitteet

Pitkän aikavälin kulttuuripoliittikka Suomessa perustuu neljään tavoitteeseen:

1. Kulttuuri on muutosvoima
2. Kulttuurin tekijät ja sisällöt avainasemassa
3. Kulttuuri on jokaisenoikeus
4. Kansainvälinen vaikuttavuus syntyy kulttuurista

Tavoitteet ja niiden kuvaukset löytyvät tarkemmin selontekoluonnoksen sivulta 19-20.

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

- Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni
- En, tavoitteet eivät vastaa omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvaillkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

Toimenpide-ehdotukset

Selontekoluonnoksessa ehdotetaan yhdeksää toimenpidekokonaisuutta. Toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi kuvailuineen löytyvät selontekoluonnoksen sivuilta 21-31.

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpideehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

- Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi
- Kulttuurin tekijät avainasemassa
- Pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripolitiikkaa
- Uudistumisen, kestävyiden ja kasvun mahdollistaminen
- Yhteistyön ja osallisuuden voima
- Yhteinen linja politiikassa
- Kulttuurin kukoistava toimintaympäristö
- Kansainvälistyvä kulttuuri
- Lisää luovuutta: kulttuuri yhteiskunnallisena ja taloudellisena muutosvoimana

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Tiivistelmä näkemyksistänne

Mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Kaivosoja Riitta
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Vuolasto Johanna
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtioneuvoston julkaisu 2024:x

Luonnos kulttuuripoliittiseksi selonteoksi 2040-luvulle

Työryhmän työn pohjalta

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Publication distribution

**Institutional Repository
for the Government
of Finland Valto**

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö

This publication is copyrighted. You may download, display and print it for Your own personal use. Commercial use is prohibited.

ISBN pdf:

ISSN pdf:

ISBN painettu:

ISSN painettu:

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2024 Finland

Paino: Grano Oy, 2024

Kulttuuripoliittinen selonteko

		Teema	kulttuuripolitiikka
Julkaisija	Valtioneuvosto		
Yhteisötekijä	Opetus- ja kulttuuriministeriö		
Kieli	suomi	Sivumäärä	
Tiivistelmä	<p>Kulttuuripoliittinen selonteko on pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukainen, hallituksen eduskunnalle antama pitkän aikavälin strategia ja toimintasuunnitelma tästä yhteiskuntapolitiikan osa-alueesta.</p> <p>Selonteko käsittelee kulttuurin perustan säilyttämistä, uudistumista ja elinvoimaisuutta sekä kulttuuri- ja luovien alojen toimintaedellytyksiä niiden yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisäämiseksi. Selonteon aikahorisontti kurottaa 2040-luvulle saakka, joten selonteko ulottuu hallituskausien yli.</p> <p>Selonteossa esitetään kulttuuripolitiikan visio, joka jakautuu neljään tavoitteeseen. Ne perustuvat arvioon todennäköisistä kehityskuluista, joilla on suurin merkitys kulttuuripolitiikan tulevaisuuteen. Tavoitteiden saavuttamiseksi on kuvattu tarvittavat yhteiset linjaukset ja toimenpiteet, joiden pohjana on puolestaan laajaan tutkimus- ja tilastoaineistoon, asiantuntijalausuntoihin, yleisökeskusteluihin ja kuulemisiin perustuva tilannekuva.</p> <p>Selonteko ilmaisee kulttuurin voiman ja toiveikkaan tulevaisuuden kaikille.</p>		
Klausuuli			
Asiasanat	kulttuuripolitiikka, kulttuuri, taide, sivistys, kulttuuriperintö, luovat alat ^[100]		
ISBN PDF		ISSN PDF	
ISBN nid.		ISSN painettu	
Asianumero	VN/30163/2023	Hankenumero	OKM044:00/2023

Den kulturpolitiska redogörelse

	Tema	kulturpolitik
Utgivare		
Författare		
Redigerare		
Utarbetad av		
Språk	Sidantal	
Referat	<p>Den kulturpolitiska redogörelsen är en långsiktig strategi och handlingsplan inom detta område av samhällspolitiken, utarbetad i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering och överlämnad till riksdagen av regeringen. Redogörelsen behandlar bevarandet, förnyelsen och livskraften av kulturens grund samt villkoren för kultur- och kreativa sektorer för att öka deras samhälleliga genomslagskraft. Tidsperspektivet för redogörelsen sträcker sig ända in på 2040-talet, vilket innebär att den omfattar flera regeringsperioder.</p> <p>Redogörelsen presenterar en vision för kulturpolitiken, uppdelad i fyra mål. Dessa baseras på en bedömning av sannolika utvecklingsförlopp som har störst betydelse för kulturpolitikens framtid. För att uppnå målen har gemensamma riktlinjer och åtgärder beskrivits, vilka i sin tur grundar sig på en omfattande samling av forsknings- och statistikmaterial, expertutlåtanden, offentliga diskussioner och höranden.</p> <p>Redogörelsen uttrycker kulturens kraft och en hoppfull framtid för alla.</p>	
Klausul		
Nyckelord	kulturpolitik, kultur, konst, bildning, kulturarv, kreativa branscher	
ISBN PDF	ISSN PDF	
ISBN tryckt	ISSN tryckt	
Ärendenr.	VN/30163/2023	Projektnr. OKM044:00/2023
URN-adress		

Description sheet
26 August 2024

The Cultural Policy Report

	Subject	cultural policy
Publisher		
Author(s)		
Editor(s)		
Group author		
Language	Pages	
Abstract	<p>The Cultural Policy Report is a long-term strategy and action plan for this area of social policy, prepared in accordance with Prime Minister Petteri Orpo's government program and submitted to Parliament by the government. The report addresses the preservation, renewal, and vitality of the cultural foundation, as well as the operational conditions of the cultural and creative sectors, to enhance their societal impact. The time horizon of the report extends into the 2040s, thus covering multiple government terms.</p> <p>The report presents a vision for cultural policy, divided into four objectives. These objectives are based on an assessment of the most likely developments that will have the greatest impact on the future of cultural policy. To achieve these objectives, the necessary common guidelines and measures have been outlined, based on a comprehensive situation analysis derived from extensive research and statistical data, expert opinions, public discussions, and hearings.</p> <p>The report expresses the power of culture and a hopeful future for all.</p>	
Keywords	cultural policy, culture, art, cultural heritage, creative industries ^[OBJ]	
ISBN PDF	ISSN PDF	
ISBN printed	ISSN printed	
Reference no.	VN/30163/2023	Project no. OKM044:00/2023

Sisällys

1	Kulttuuripoliittisen selonteon perusta.....	9
1.1.	Mitä on kulttuuri ja kulttuuripolitiikka?.....	10
1.2.	Millainen on kulttuurin arvoketju?.....	11
1.3.	Kulttuuripolitiikan nykytilanne tiivistetysti.....	13
2	Visio: kulttuuripoliittinen tavoitetila 2040-luvulla.....	19
3	Toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi.....	21
3.1	Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi.....	23
3.2	Kulttuurin tekijät avainasemassa.....	24
3.3	Pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripolitiikkaa.....	25
3.4	Uudistumisen, kestävyys ja kasvun mahdollistaminen.....	26
3.5	Yhteistyön ja osallisuuden voima.....	27
3.6	Yhteinen linja politiikassa.....	28
3.7	Kulttuurin kukoistava toimintaympäristö.....	29
3.8	Kansainvälistyvä kulttuuri.....	30
3.9	Lisää luovuutta: kulttuuri yhteiskunnallisena ja taloudellisena muutosvoimana.....	31
4	Seuranta ja mittarit.....	32
5	Miten selonteko on laadittu?.....	33
Liitteet	35
1.	Laaja nykytilan kuvaus.....	35
	Rakenteet, rahoitus ja talousvaikutukset.....	36
	Alueet, kunnat ja kaupungit.....	37
	Kulttuuriin osallistuminen ja kulttuurin kulutus.....	38
	Lapset, nuoret ja harrastamisen kautta ammattilaiseksi kasvamisen mahdollisuus.....	40
	Tekijöiden asemassa parannettavaa.....	43
	Toimintaa vapaalla kentällä ja valtionosuuden piirissä.....	44

	Kulttuuriala elinkeinona	45
	Digitalisaatio muutti melkein kaiken	48
	Tekijänoikeudet kulttuuripolitiikan ytimessä	49
	Kohti kulttuurista kestävyysmurrosta.....	51
	Kansainvälinen ja kansainvälistyvä kulttuuri	53
2.	Keskeisten muutosvoimien vaikutus kulttuurin tulevaisuuteen	54
3.	Kulttuuripolitiikan yhteys muihin politiikan aloihin.....	58
4.	Opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset kulttuurisen moninaisuuden edistämiseksi taiteen ja kulttuurin alalla (2023).....	62
5.	Suomen UNESCO-maailmanperintökohteet.....	63
	Lähteet	64

VNK TÄYTTÄÄ, MINISTERIÖN JULKAISUSARJAN NIMI JA JULKAISUN VUOSI : SARJANUMERO.

1 Kulttuuripoliittisen selonteon perusta

Kulttuuripoliittinen selonteko on hallituksen eduskunnalle antama pitkän aikavälin strategia ja toimintasuunnitelma tästä yhteiskuntapolitiikan osa-alueesta. Selonteko käsittelee kulttuurin perustan säilyttämistä, uudistumista ja elinvoimaisuutta sekä kulttuuri- ja luovien alojen toimintaedellytyksiä niiden yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisäämiseksi. Aikahorisontti kurottaa 2040-luvulle saakka, joten selonteko ulottuu hallituskausien ja vuosibudjetoitien yli.¹

Selonteossa esitetään kulttuuripoliitiikan visio, joka jakautuu neljään tavoitteeseen. Ne perustuvat arvioon todennäköisistä kehityskuluista, joilla on suurin merkitys kulttuuripoliitiikan tulevaisuuteen. Tavoitteiden saavuttamiseksi on kuvattu tarvittavat yhteiset linjaukset ja toimenpiteet, joiden pohjana on puolestaan laajaan tutkimus- ja tilastoaineistoon, asiantuntijalausuntoihin, yleisökeskusteluihin ja kuulemisiin perustuva tilannekuva.

Selonteon päämääränä on olla selkeä ja ymmärrettävä. Sen esittämät toimenpiteet ovat tavoitteellisia, auttavat hahmottamaan tulevaisuuden suuntaa ja mahdollistavat alan kehittymisen. Koska selonteon tarkoitus on katsoa jopa kahdenkymmenen vuoden päähän, on lähdeittävä siitä, että rakenteidenkin osalta etsitään proaktiivisesti kehitystä eikä vain sementoida vanhaa. Vaikka tämänhetkiset taloudelliset leikkaukset vaikuttavat koko kentän rakenteisiin ja toimintamahdollisuuksiin, selontekoa ei kannata laatia nykyisen epävarmuuden lähtökohdasta vaan linjata tulevaisuudelle parhaita kasvun vaihtoehtoja ja painopisteitä.

Selonteko on onnistunut, jos se lisää parlamentaarista ja sektorirajat ylittävää yhteisymmärrystä siitä, millaista kulttuuria Suomeen halutaan rakentaa ja miksi se on meille tärkeää. Ensisijaisten edellytysten tarjoajien – valtion, kuntien ja yksityisen sektorin – tulisi ottaa selonteko omakseen ja viedä sen ehdotuksia eteenpäin omassa toiminnassaan. Ihannetapauksessa selonteko tarjoaa pirstoutunutta kulttuurialaa yhdistävän ja innostavan vision.

Yksittäisenä asiakirjana selonteko ei vielä muuta mitään. Se tulee todeksi vasta, kun kaikki kulttuuripoliitiikan laajaan kenttään kuuluvat ihmiset ja tahot toteuttavat sen tavoitteita yhdessä. Viime kädessä selonteon toimenpiteiden toteutuminen mittaa koko työn onnistumista.

¹ [Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma.](#)

1.1. Mitä on kulttuuri ja kulttuuripolitiikka?

Kulttuuri muodostaa yhteiskunnalle tai sosiaaliselle ryhmälle tunnusomaiset henkiset ja aineelliset piirteet. Siihen kuuluvat taiteiden lisäksi perusoikeudet, arvojärjestelmät, perinteet, taidot, tavat ja uskomukset.² Taide ja kulttuuri ovat osa sivistystämme ja perintöämme edellisiltä sukupolvilta tuleville. Osallisuus kulttuuriin on sivistyksen perusta.

Kulttuuri määrittää, mitä me ihmisinä olemme, se rakentaa identiteettiämme. Suomessa kansalliskielet määritetään perustuslaissa, ja ne ovat kansallisen identiteetin kivijalka. Suomalaiset voivat olla ylpeitä omasta monipuolisesta kulttuuriperinnöstään. Vahva kulttuuri-identiteetti on puolestaan pohja terveelle itsetunnolle ja henkiselle kriisinkestävyydelle. Se auttaa meitä ymmärtämään itseämme osana maailmankaikkeutta.

Taide edustaa kulttuurista ja inhimillistä luovuuden ilmentymää – jotain, joka parhaimmillaan vaikuttaa syvästi meihin, herättää tunteita ja ajatuksia ja auttaa meitä hahmottamaan mahdollisia tulevaisuuksia.

Kulttuuripolitiikka on osa yhteiskuntapolitiikkaa koostuen monista risteävistä aloista ja aiheista aina kasvusta kestävyyteen, eriytymiskehityksestä hyvinvointiin ja viennistä aluepolitiikkaan. Yhteistä kulttuuripoliittisille kysymyksille on niiden moniulotteisuus ja monimutkaisuus, mihin liittyvät myös kysymykset yhtäältä taiteen vapaudesta ja toisaalta vakautta tuovista rakenteista.

Myös sukupolvijattelu on olennainen osa kulttuuripolitiikkaa, sillä kulttuuri on väline ymmärtää menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta: se kertoo siitä, mitä olemme olleet, mitä arvostamme nyt ja mitä jätämme jälkeemme.³

Tässä selonteossa määrittelemme kulttuuripolitiikan tavoitteeksi

- taiteen ja kulttuurin luomiseen sekä niihin osallistumiseen perustuvan demokraattisen yhteiskunnan vahvistamisen sekä
- ekologisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävänsä tulevaisuuden rakentamisen.

Onnistuessaan kulttuuripolitiikka maksimoi kulttuurin tuottaman arvon, joka ilmenee sivistyksenä ja henkisenä pääomana, luottamuksena ja vahvana demokratiana sekä hyvinvointina ja kestävänsä taloutena.

² Määritelmä periytyy Unescon kulttuuripolitiikan maailmankonferenssista, Mondiacult 1982.

³ Kestävyyspaneelin tuore raportti korostaa sivistyksen ja kulttuurin roolia kestävänsä tulevaisuuden ja hyvän elämän perustana, ks. [Linnanen et al. 2024](#).

Tämän edellytyksenä on

- huolehtia taiteen ja kulttuurin tarjonnasta ja kysynnän lisäämisestä sekä laajasti verkostomaisesta toiminnasta – paitsi hallinnonalojen välillä, myös niiden yli,
- huolehtia suomalaisen kulttuuriperinnön elinvoimaisuudesta,
- taata lasten ja nuorten osallisuus kulttuuriin ja kulttuurikasvatukseen sekä polut taiteen ja kulttuurin eri alojen harrastamiseen ja ammattilaisuuteen,
- varmistaa vapaan taiteen toimintaedellytykset.

1.2. Millainen on kulttuurin arvoketju?

Arvoketju kuvaa kulttuurin ja taiteen tuotannon eri vaiheita sekä niiden välistä suhdetta. Arvoketju osoittaa kulttuurin läsnäolon kaikkialla ja kattaa kaikki vaiheet kulttuurin perustasta, luomisesta ja tuottamisesta sen levittämiseen, kuluttamiseen, ymmärtämiseen ja arvostukseen asti. Kokonaisuuden hahmottaminen eri vaiheineen auttaa kulttuurialaa ja koko yhteiskuntaa tunnistamaan paremmin kulttuurin arvonluonnin ja edistämään siihen liittyviä innovaatioita.

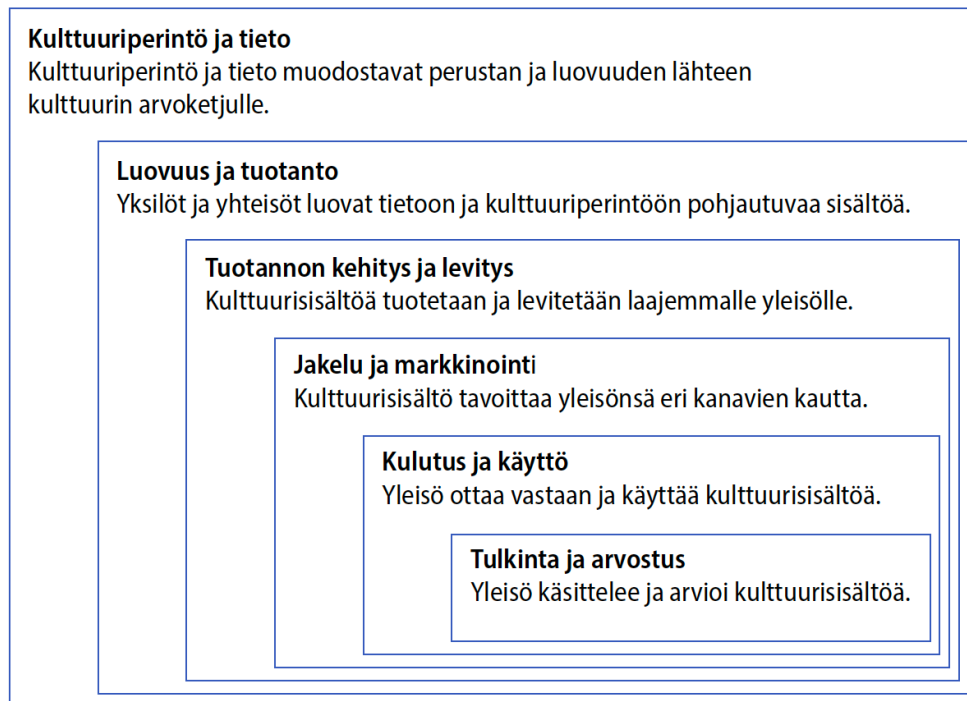
Kansainvälisellä, kansallisella ja paikallisella kulttuuripolitiikalla luodaan edellytyksiä arvoketjun eri tasojen toteutumiselle. Suomessa julkisella vallalla on oma roolinsa arvoketjun osana muun muassa tukemalla kulttuuria ja levittämällä sen sisältöjä yleisölle.

Kulttuuripolitiikalla pyritään varmistamaan, että kaikki osapuolet saavat arvoa ja hyötyä kulttuurin tuotannosta ja kulutuksesta. Kulttuurin arvoketju ei muodostu vain kotimaassa täällä asuvien kesken. Kansainvälisyys vaikuttaa monissa vaiheissa kulttuurin arvoketjun muodostumiseen, ja kasvu syntyy usein kansainvälistymisestä: sen kautta muodostuu verkostoja, jotka synnyttävät uusia käytännön mahdollisuuksia ja myös resursseja.

Kulttuurin arvoketjut ja niissä syntyvä arvo on moninaista, ja eri alojen prosessit vaihtelevat merkittävästi: taidekasvatuksen ja tapahtumateollisuuden arvoketjut ovat hyvin erilaiset kuin vaikkapa kuvataiteen tai esittävien taiteiden. Arvoketju on eräänlainen tulevaisuuteen suuntautuva myönteinen kierre, jonka eri vaikutusten lisäksi kulttuuri- ja luovilla aloilla on yhteiskuntaan laaja mutta vaikeasti mitattava säteilyvaikutus. Tässä esitetty arvoketju on yleispiirteinen esimerkki.⁴

⁴ Arvoketjuista ks. erit. [Madudová 2017](#). Kulttuuri- ja luovien alojen arvonluonnista ks. [Pukkinen et al. 2022](#).

Kulttuurin arvoketju

Kulttuurin arvoketju kuvaa kulttuurin ja taiteen tuotannon eri vaiheita sekä niiden välistä suhdetta yleispiirteisesti.

1. **Kulttuuriperintö ja tieto:** Kulttuuriperintö ja tieto muodostavat perustan ja luovuuden lähteen kulttuurin arvoketjulle. Kansainvälistyvässä maailmassa erilaisten kulttuuriperintöjen tunnistaminen vahvistaa yhtäältä paikallisia identiteettejä ja toisaalta kulttuurista moninaisuutta.
2. **Luovuus ja tuotanto:** Arvoketjun alussa on luovuuden ja taiteellisen työn prosessi. Taiteilijat, luovien alojen ammattilaiset ja yhteisöt tuottavat sisältöä yhteiskunnassa. Taiteen ilmaisun vapaus on yhteydessä luottamusyhteiskuntaan.
3. **Tuotanto ja levitys:** Kulttuurin tuotannon ja levityksen vaiheessa kulttuurisisältöä tuotetaan ja levitetään laajemman yleisön saataville. Tämä voi tapahtua esimerkiksi kustantamoiden, levy-yhtiöiden, elokuvatuotantoyhtiöiden, teattereiden ja gallerioiden kautta. Suomen pienellä kieli- ja markkina-alueella julkisen rahoituksen merkitys korostuu kaikilla taiteen ja kulttuurin tuotannon ja levityksen aloilla. Jotta suomalainen kulttuuri voi menestyä maailmalla, tarvitaan myös tehokasta välittäjäporrasta ja verkostoja kansainvälisten markkinoiden saavuttamiseksi.

4. **Jakelu ja markkinointi:** Kulttuurin jakelu ja markkinointi vaikuttavat siihen, miten ja missä kulttuurisisältö tavoittaa yleisönsä. Jakelu voi tapahtua perinteisesti esimerkiksi fyysisinä tuotteina, kuten kirjoina tai levyinä, esityksinä ja näyttelyinä, tai digitaalisessa muodossa verkossa ja suoratoistopalveluissa. Jakelun suunnittelulla vaikutetaan kulttuurin saavutettavuuteen ja markkinoinnilla ostohalun kasvattamiseen.
5. **Kulutus, käyttö ja osallistuminen:** Kulttuurin kulutus- ja käyttövaiheessa yleisö ottaa vastaan, käyttää kulttuurisisältöä ja osallistuu siihen. Tämä voi tapahtua esimerkiksi osallistumalla kulttuuritapahtumiin, kirjojen lukemisenä, elokuvien katseluna, musiikin kuunteluna, näyttelyissä ja konserteissa käymisenä tai harrastustoimintaan osallistumisena. Kulttuuri ei ole elinvoimaista ilman kiinnostuneita käyttäjiä ja halukkaita asiakkaita. Tekijänoikeuksista huolehtiminen varmistaa taiteilijoiden ansioiden oikeudenmukaista toteutumista. Arvoketjun prosesseissa on huolehdittava osallisuuden toteutumisesta, sillä osattomuuden kokemus kulttuurista lisää vihamielistä suhtautumista kulttuuriin.
6. **Tulkinta ja arvostus:** Kulttuurin tulkinta ja arvostus -vaiheessa yleisö käsittelee ja arvioi kulttuurisisältöä omasta näkökulmastaan. Tämä voi sisältää esimerkiksi taiteen kriittistä analyysiä, arvostelua, keskustelua ja vuorovaikutusta taiteilijoiden ja muiden yleisöjen kanssa. Se voi olla myös esimerkiksi keskustelujen sarja museon tuottaman näyttelyn teemoista. Niin yksilö kuin yhteisö kasvavat kulttuuriin osallisiksi elinkaarensa mittaisessa jatkumossa, joka tuottaa merkityksellistä elämää ja yhteiskuntarauhaa.

Kulttuuripolitiikan arvoketju koostuu politiikkatoimista, jotka kohdistuvat näihin *kulttuurin* arvoketjun eri kohtiin, ja jatkuvat aina kulttuurin yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Kulttuuripolitiikka pyrkii mahdollistamaan kulttuurin arvoketjun toiminnan tavalla, joka tuottaa mahdollisimman paljon yhteiskunnallista arvoa.

1.3. Kulttuuripolitiikan nykytilanne tiivistetysti⁵

Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjaama kulttuuripolitiikka kattaa lainsäädäntöön ja perustuslakiin pohjautuen taiteen, kulttuurin, kulttuuriperinnön, kirjastot, taidenäyttelyt, taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet, tekijänoikeuden, yhdenvertaisuuden ja kulttuurisen moninaisuuden edistämisen sekä taiteen perusopetuksen. Suomen kulttuuripolitiikalle ja -verkostoille yhteys pohjoismaiseen viitekehykseen on perinteisesti vahva.

Nykyiset taiteen ja kulttuurin tukijärjestelmät toimivat varsin hyvin mutta parantamisen varaakin on. Yhtäältä toimenpiteet kulttuuri- ja luovien alojen vahvistamiseksi ovat olleet vaatimattomia suhteessa viime vuosikymmenten hallitusohjelmien tavoitteisiin. Toisaalta kuntien rooli kulttuurialan tukijana myös taloudellisesti yhä vain korostuu: kunnissa päätetään kulttuurin tulevaisuudesta.

⁵ Laaja tilannekuva ja lähteet ovat liitteessä 1.

Kulttuurin rahoitus tulee pääosin kotitalouksilta, julkishallinnolta sekä säätiöiltä ja yrityksiltä. Julkinen rahoitus turvaa jokaiselle kulttuurin saavutettavuuden ja korjaa pienen markkinan puutetta kotimaisen kulttuurin elinvoimaisuuden varmistamiseksi.

KULTTUURIN JA LUOVIA ALOJEN TUNNUSLUKUJA

Yksityinen kulutus ja työllistäminen

- Kulttuurin yksityinen kulutus vuonna 2022 oli 6 miljardia euroa. Jos luvusta poistetaan kulutus toimialaluokkiin sanoma- ja aikakauslehdet, muut paino-, paperi- ja piirustustuotteet, valokuva- ja elokuva-laitteet ja -palvelut, huvipuistot, pelit ja muu ajanviete sekä viihde-elektronikka, summa on hieman yli 2,6 miljardia euroa.⁶
- Kulttuuriala työllistää suoraan 77 000 työntekijää ja välillisesti 46 000 työntekijää, yhteensä siis lähes 130 000. Päätyössään kulttuuriammateissa työskentelevistä 25 % on yrittäjiä, kun muissa ammateissa osuus on 13 % (2023).⁷

Festivaalien ja suurten kulttuuritapahtumien talousvaikutukset

- Yleinen kulutus voidaan jakaa itse festivaaleilla tapahtuvaan kulutukseen (liput, palvelutarjonta festivaalialueella) sekä festivaalin aikana tapahtuvaan muuhun kulutukseen kuten majoitus, kuljetuspalvelut, muut palvelu- ja tarvikeostot festivaalipaikkakunnalla. Lisäksi festivaaleilla on merkittävä työllistävyysvaikutus.⁸

Kulttuuriosallisuuden talousvaikutukset

- Hyvinvointi lisääntyy kulttuuriharrastamisen lisääntymisen myötä. Keskimääräinen kulttuuritoimintaan osallistumisen tuottama vuosittainen nettohyöty on välillä 1 312–3 465 euroa toimintaan osallistuvaa henkilöä kohti. Laskennassa ei ole huomioitu koetun hyvinvoinnin parantumisen

⁶ *Kulttuuriin käytetyt kulutusmenot, 2008–2022.*

⁷ *Tilastokeskuksen työvoimatutkimus 2023.*

⁸ Luonila et al. 2022; Finland Festivalsin lipunmyynti- ja käyntimäärätilastot.

mahdollisia vaikutuksia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden käyttötarpeen vähentymiseen.⁹

- Moniin suuria kustannuksia aiheuttaviin yhteiskunnallisiin ongelmiin voitaisiin vaikuttaa hyvinvointia ja terveyttä edistäviä elintapoja tukevilla rakenteilla ja toimintamalleilla. Mahdollistamalla osallistuminen taiteeseen ja kulttuuriin voidaan osaltaan ehkäistä eriarvoistumiskehitystä ja vähentää raskaampien palveluiden tarvetta. Kulttuuriosallistumisella voidaan vaikuttaa mm. syrjäytymiseen (kustannukset vuosittain 17,7 miljardia euroa), mielenterveyden ongelmiin (vuosikustannukset 11 miljardia euroa), muistisairauksien ennaltaehkäisyyn (vuosikustannus 2 miljardia euroa).¹⁰
- Luovan osaamisen ympärille muodostuneen liiketoiminnan kokonaisuus on 13,7 miljardia euroa liikevaihtoa yrityksissä (2022).
- Suomen av-ala on kokonaisarvoltaan n. 1,6 miljardia euroa. Valtiontuki elokuvalla (Suomen elokuvasäätiö & Business Finland) palautuu valtiolle 1,2–1,4-kertaisena.

Kulttuuri- ja luovien alojen osaaminen on laajasti käytössä eri talouden ja yhteiskunnan sektoreilla, mutta aloilla on vielä paljon kasvupotentiaalia. Muutokset toimintaympäristössä luovat tarvetta ja mahdollisuuksia vahvistaa alan tuki- ja rahoitusjärjestelmiä, parantaa kulttuurialan toimijoiden resilienssiä sekä kehittää alan omia toiminta- ja tuotantomalleja. Mitä vahvempia ja dynaamisempia kulttuuri ja taide ovat, sitä enemmän ne tuottavat henkistä ja taloudellista, kaikkien hyvinvointia vahvistavaa yhteiskunnallista lisäarvoa.

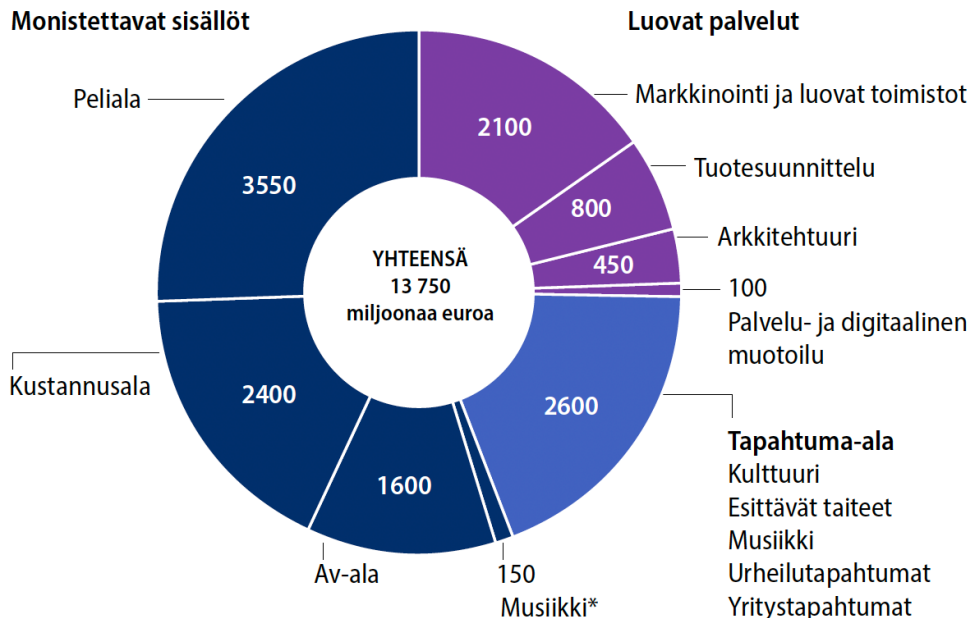
Kulttuuri- ja luovilla aloilla koetaan epävarmuutta tulevasta. Huoli taiteilijoiden toimeentulosta ja koettu arvostuksen puute nousevat voimakkaasti esiin selon- teon tausta-aineistossa. Kulttuurirahoituksen lisäämisen ohella useimmin toistuva toive tekijöiltä on, että julkinen rahoitus tukisi relevantilla tavalla taiteen yhteisöjä. Tämä edellyttää rahoitukselle selkeitä, kestäviä ja toimintaympäristö- muutoksissa joustavia kriteereitä, jotka vastaavat arvoketjuissa tunnistettuja tarpeita.

⁹ Kippo – Koivisto et al. 2023; Vuolasto & al. 2024. Hyvinvointi- ja kulttuurilähetöimintää on kokeiltu esim. Ahvenanmaalla, Pirkanmaalla, Lapissa, Kymenlaaksossa ja Varsinais-Suomessa. Pyrkimyksenä on tarjota paljon perusterveydenhuollon palveluita käyttäville asiakkaille mielekkyyttä elämään. Evaluointi on toistaiseksi vähäistä, mutta kiinnostavia havaintoja on esim. teoksessa Kartano 2023.

¹⁰ Ks. Mieli ry:n Tilastotietoa mielenterveydestä ja THL:n muistisairauksien kustannukset ml. omaishoito. Ks. myös Lehtimäki 2021.

Luovien alojen liikevaihtoluvut 2022

Miljoonaa euroa

*Teokset ja äänitteet liiketoiminnan perustana, elävä musiikki tapahtumat-osoissa

Luovien alojen liiketoiminnan tunnusluvut osoittavat kulttuurialan aseman uutena perusteellisuutena. [Naumanen – Vainikainen – Valkokari 2023](#).

Kulttuuri- ja luovien alojen ammattilaisille on tyypillistä toimeentulon sirpaleisuus, useat työn- tai toimeksiantajat sekä palkka- ja yrittäjätyön vaihtelu. Toimeentulo koostuu usein toimeksiannoista, lyhyistä produktiokohtaisista työsuhteista, apurahoista, teosmyynneistä ja tekijänoikeuskorvauksista. Tyypillistä on, että toimeentuloa saadaan vuorotellen apurahansaajana, palkansaajana ja yrittäjänä. Vapaan kentän taiteilijoista vain harvoilla on päätoimeentulona puhtaasti taiteellinen työ. Viime vuosina myös kulttuuri- ja luovilla aloilla on noussut esiin syrjinnän, epäasiallisen kohtelun ja häirinnän tapauksia, mikä on osittain seurausta alan valtarakenteista ja epätyypillisistä työsuhteista.

Perinteisten taiteen generajojen hylkääminen ja monitaiteisen työskentelyn yleistymisen ovat synnyttäneet uusia taiteellisen ilmaisun muotoja. Vaikka taiteenaloissa on merkittäviä eroja, erityisesti yksilötaiteiden kuten kuvataiteen ja kirjallisuuden osalta, vapaalle kentälle tunnusomaista ovat pienet, joustavat yhteisöt ja kehittämismahdollisuudet, joita harkinnanvarainen valtionrahoitus tukee.

Kuntien eriytyminen näkyy kulttuuripalveluissa, joiden saatavuudessa on suuria alueellisia eroja sen mukaan, millaista kulttuuripolitiikkaa ja -toimintaa kussakin kunnassa on päätetty tehdä. Kulttuuri-investointien alueelliset erot vaikuttavat suoraan kulttuuritarjontaan ja taiteilijoiden työllistymismahdollisuuksiin. Vaikka kulttuuri on osa kuntien peruspalveluja, sen rahoitusosuus peruspalvelujen valtionosuudessa on pieni. Tämä voi kireässä taloustilanteessa heikentää alueellista kulttuuritarjontaa. Kansalliskielten aseman turvaaminen, elävä kaksikielisyys ja vähemmistökielten, kuten karjalan kielen, elinvoimaisina säilyminen ovat osa kansalliskielistrategiaa mutta edellyttävät myös aktiivisia toimenpiteitä.

Tutkimusten mukaan kulttuuri kiinnostaa kaikenlaisia suomalaisia, ja aktiivisia kulttuurin kuluttajia löytyy kaikkialta Suomesta ja eri yhteiskuntaluokista. Enemmistö kannattaa taiteen tukemista ja kulttuuriperinnön suojelemista julkisista varoista. Kulttuurin käyttämisen ratkaisee varallisuutta enemmän henkilökohtainen kiinnostus tai sen puute. Kulttuuripalveluiden saavutettavuuden parantaminen sekä lasten ja nuorten osallistaminen kulttuuritoimintaan ovat tärkeitä yhteiskunnallisesti ja ihmisten omalle hyvinvoinnille.

Yleisen väestönkehityksen myötä muuttoliike, lapset ja nuoret sekä monikulttuurisista taustoista tulevat ihmiset keskittyvät voimakkaasti suurimmille kaupunkiseuduille. Tämä monimuotoistaa kulttuuriperintöä mutta kaupunkisegregaatio eriyttää kulttuuripalveluiden käyttömahdollisuuksia eri alueilla ja sosiaalisissa yhteisöissä.

Digitaaliseen palvelutalouteen siirtyminen, globaalien gigijättien ylivalta ja vähäiset investoinnit aineettomaan pääomaan koskevat myös kulttuuri- ja luovien alojen yrityksiä, joilla on vaikeuksia houkuttaa sijoituksia ja kehittää liiketoimintaa. Kulttuuri- ja luovien alojen kasvun edistämiseksi tarvitaan erityisiä toimenpiteitä ja investointeja, jotka vahvistavat näiden alojen yritystoimintaa ja varmistavat, että syntyvä aineeton pääoma jää kotimaahan ja tukee Suomen taloutta.

Digitalisaatio ja kehittyneiden teknologioiden, kuten tekoälyn, integroiminen arkeen muuttavat Suomea ja kulttuuriamme ennakoimattomilla tavoilla. Kehitys tarjoaa uusia mahdollisuuksia kulttuurin luomiseen, tarjoamiseen, käyttöön ja säilyttämiseen. Tekoälyn aikakaudella empatiaa, luovuutta ja kriittistä medialukutaitoa tarvitaan entistä enemmän, ja kulttuurilaitosten on kehitettävä osaamistaan, toimintamallejaan ja strategista yhteistyötään hyödyntääkseen digitalisaation mahdollisuudet tehokkaasti ja turvatakseen tekijöiden oikeudet.

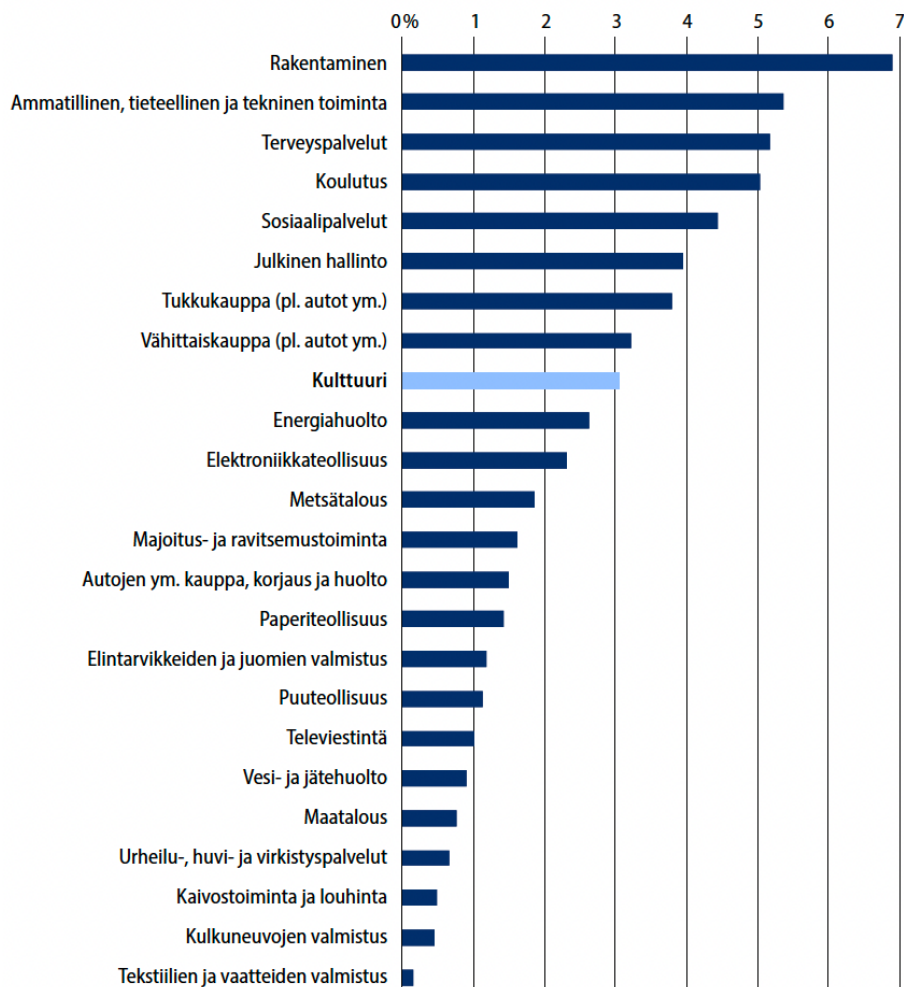
Tekijänoikeudet ovat keskeisiä kulttuuripolitiikassa, sillä ne kannustavat luomaan teoksia ja mahdollistavat luovan talouden arvoketjujen syntymisen. Teknologisen kehityksen ei tule syrjäyttää luovaa työtä tai sen tekijöiden oikeuksia, ja digitaalisten alustojen sekä tekoälyn hyödyntäminen vaatii kansainvälisesti yhteensopivia lainsäädäntöratkaisuja, jotta luovan työn tekijöiden oikeudet ja ansaintamahdollisuudet säilyvät turvattuina.

Kulttuuri- ja luovien alojen potentiaalia vauhdittaa kestävä kasvua ja kilpailukykyä ei Suomessa ole toistaiseksi hyödynnetty riittävästi. Suomi poikkeaa verokkimaista, joissa kulttuuri- ja luovat alat nähdään yhtenä kasvualana ja joiden kasvun edistämiseksi on toimeenpantu eri alojen tarpeita vastaavia politiikka-toimia. Esimerkiksi kulttuurimatkailu on kasvava trendi, mutta lisää innovaatioita, vetovoimaa ja uusia matkailijakohderyhmiä tarvitaan.

Kestävän kehityksen ja elämäntavan edistämiseksi kulttuuri- ja luovat alat ovat keskeisessä asemassa globaalissa yhteistyössä. Kulttuuripolitiikan kansainvälisellä yhteistyöllä, kuten Euroopan unionissa, Pohjoismaiden ministerineuvostossa, Euroopan neuvostossa ja Unescossa, voidaan edistää myös yleisempiä ulkopoliittisia tavoitteita, ihmisoikeuksia ja globaalia vastuuta.

Eräiden toimialojen arvonlisäysoosuudet vuonna 2022

Prosenttia

Kansantalouden tilinpidon sisällä toimiva [kulttuurin satelliittitilinpito](#) osoittaa, että kulttuuri- ja luovat alat ovat keskiuuri toimiala Suomen kansantaloudessa.

2 Visio: kulttuuripoliittinen tavoitetila 2040-luvulla

2040-luvulla kulttuuri on Suomea vahvistava ja yhdistävä voima, joka inspiroi rakentamaan kestävämpää, elinvoimaisempaa ja inhimillisempää tulevaisuutta. Onnistuneen kulttuuri- ja elinkeinopolitiikan seurauksena ihmisten kokemus osallisuudesta ja merkityksellisyydestä tuottavat laaja-alaista sivistystä, hyvinvointia sekä yhteiskunnallista ja taloudellista arvoa.

PITKÄN AIKAVÄLIN KULTTUURIPOLITIikka SUOMESSA PERUSTUU NELJÄÄN TAVOITTEESEEN:

1. Kulttuuri on muutosvoima
2. Kulttuurin tekijät ja sisällöt avainasemassa
3. Kulttuuri on jokaisenoikeus
4. Kansainvälinen vaikuttavuus syntyy kulttuurista

1. Kulttuuri on muutosvoima

Kulttuuri on merkittävin inhimillisen toiminnan muutosvoima, koska se määrittää miten suhtaudumme ympäröivään maailmaan ja sen muutokseen. Kulttuurin ja taiteen kautta käsittelemme ihmisenä olemisen vaikeita kysymyksiä tavoilla, jotka synnyttävät motivaatiota muutokseen, purkavat ennakkoluuloja, yhdistävät ihmisiä ja luovat kestäväää ja vastuullista talouskasvua. Siksi kulttuurilla on keskeinen rooli visaisten ongelmien ratkaisussa, yhteiskunnallisen muutoksen ajurina sekä demokratian ja yhteisöllisyyden vahvistajana. Tarvitsemme taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä ymmärtääksemme mistä tulemme, missä olemme ja kuvitellaksemme tulevaisuuden, johon haluamme päästä.

2. Kulttuurin tekijät ja sisällöt avainasemassa

Kulttuurin tekijät kehittäväät Suomea sivistyneeksi ja kestäväksi yhteisköksi. Taiteen ja kulttuurin tekijät ovat yhteiskuntamme uudistajia. Kulttuuripoliittikka ulottuu kaikille politiikan aloille sekä osaksi aikalaiskeskustelua. Kulttuuri on merkittävä elinkeino, ja kulttuurialasta on tullut arvostettua perusteollisuutta. Luovat alat tuottavat enemmän kuin valtio ja kunnat niitä tukevat, ja kulttuurialan kasvupotentiaali Suomessa on huomattava. Kulttuuri- ja luovat alat myös

tunnistetaan ja saadaan aiempaa paremmin käyttöön eri hallinnonalojen välisellä pysyvällä yhteistyöllä, olemassa olevien rakenteiden kestäväällä uudistamisella ja aineettoman arvonluonnin vahvistamisella.

3. Kulttuuri on jokaisenoikeus

Monimuotoinen ja saavutettava kulttuuri on jokaisenoikeus. Kulttuuri kuuluu kaikille riippumatta taustasta, kielestä, sijainnista, iästä tai taloudellisista resursseista. Vahvistamme digitaalista kulttuuria ja kulttuuriperintöä. Luomme ratkaisuja, jotka mahdollistavat kulttuurin harrastamisen ja kokemisen siten kuin se itse kullekin tuntuu parhaalta. Jokaisenoikeudet kulttuurissa merkitsevät, että tuemme eri kielten, kulttuurien, perinteiden ja taiteen muotojen sekä ilmaisu- ja osallistumistapojen kukoistamista. Varmistamme, että erilaiset äänet saavat tilaa kuulua, tuntua ja näkyä. Kulttuuripalvelut ovat saatavilla eri kielillä ja oikeissa kanavissa, ja eri väestöryhmien kohtaamista ja vuorovaikutusta on lisätty. Lasten ja nuorten omaehtoinen kulttuuritoiminta on tunnistettu olennaiseksi osaksi kulttuuripolitiikan kenttää.

4. Kansainvälinen vaikuttavuus syntyy kulttuurista

Suomen kansainvälinen vaikuttavuus syntyy valovoimaisen kulttuurin voimalla. Kulttuuri ja luovat alat tekevät Suomesta kiinnostavan yhteistyökumppanina kansainvälisissä tuotannoissa. Itseisarvonsa lisäksi kulttuuri toimii myös pehmeän vaikuttamisen välineenä, ja kulttuurivienti toimii kahteen suuntaan. Näin suomalainen osaaminen lisääntyy ja verkostot laajenevat entisestään, mikä auttaa kansainvälisten ovien aukeamista uusille taiteen tekijöille ja luovalle sektorille. Kun Suomi tunnetaan aiempaa paremmin myös kiinnostavana kulttuurimaana, se luo lisää ulkomaista kysyntää, investointeja ja edistää kulttuurivientiä – mikä taas vahvistaa maakuvaamme ja rikastaa kulttuurikenttäämme. Suomen korkealaatuisesta kulttuurista ja eri alojen taiteesta osataan kertoa maailmalle kiinnostavasti. Tunnetut suuret nimet edesauttavat nuorempia tähtiä nousemaan.

3 Toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi

Nykytilan parantamiseksi ja vision tavoitteisiin pääsemiseksi kulttuurialalle on saatava muutosvoimaa, ja toimialan rakenteita ja rahoitusta on uudistettava. Tarvittavat toimenpiteet kohdistuvat kulttuurialaan (kulttuuri- ja luovat alat, taide, kulttuuriperintö), viranomaisiin ja niiden yhteistyöhön sekä politiikkatason toimintaan. Aiemmista selonteoista poiketen katsomme laajemmin ulospäin kulttuurisektorilta. Kulttuurin jokaisenoikeudet varmistetaan eri tahojen sitoutuneella yhteistyöllä siten, että kulttuurin tekijät ja kokijat ovat keskiössä. Kulttuurin mahdollisuudet toimia muutosvoimana on operationalisoitu poliittisen tason toimenpiteiksi. Kansainvälisen vaikuttavuuden vahvistamisella luodaan kasvun mahdollisuuksia.

Selonteon valmistuttua sen toteuttamiseksi laaditaan erillinen toimenpidesuunnitelma, jossa määritellään mm. toimenpiteiden tavoiteaikataulu, vastuutahot ja muut tarkemmat suunnitelmat. Ehdotetut rakenteelliset muutokset – kuten uusi monialainen toimielin (pysyvä, ministeriöiden ja alan keskinäistä yhteistyötä vahvistava asiantuntijaelin), rahoittajien tulevaisuusfoorumi (vuotuinen keskustelutilaisuus) ja kansainvälistymisstrategia (kirjallinen suunnitelma) – eivät ole päällekkäisiä vaan täydentävät toisiaan kohdentumalla aina eri sidosryhmille, vastuutahoille tai aikajän-teille. Toimenpiteet eivät lisää byrokratiaa tai hallinnon kustannuksia vaan niiden tavoitteena on lisätä kulttuuri- ja luovien alojen eri osapuolten vuoropuhelua yhteistyön, -rahoituksen ja -ymmärryksen lisäämiseksi yli sektorirajojen.

Toteuttamalla seuraavat toimenpiteet pääsemme nykytilanteesta parhaaseen mahdolliseen tulevaisuuteen:

1. Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi
2. Kulttuurin tekijät avainasemassa
3. Pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripolitiikkaa
4. Uudistumisen, kestävyiden ja kasvun mahdollistaminen
5. Yhteistyön ja osallisuuden voima
6. Yhteinen linja politiikassa
7. Kulttuurin kukoistava toimintaympäristö
8. Kansainvälistyvä kulttuuri
9. Lisää luovuutta: kulttuuri yhteiskunnallisena ja taloudellisena muutosvoimana

3.1 Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi

Suomalainen kulttuuri kaikissa muodoissaan toimii monipuolisena voimavarana kansalaisille, ja sen rooli kansainvälisenä kilpailutekijänä on tunnustettu. Kansalliskielten asema yhteiskunnassa on selkeä, vahva ja suomalaisia yhdistävä. Suomi on kannustava sivistisyhteiskunta ja ylpeä omasta monipuolisesta kulttuuriperinnöstään.

Toimiva kulttuurialan infrastruktuuri on edellytys jokaisen osallisuudelle kulttuurissa. Se vahvistaa demokratiaa, ihmisten yhdenvertaisuutta, luovuudesta kehittyvää kasvua ja ihmisten hyvinvointia. Kulttuuri välittää nykyaikaan ymmärrystä menneistä ajoista ja sukupolvista sekä vie jäljen tästä ajasta tulevaisuuteen seuraaville sukupolville.

Julkisen rahoituksen vastuu on turvata jokaiselle kulttuurin saavutettavuus. Kulttuurin rahoitus pohjaa laajennetaan ja monipuolistetaan varmistamaan riittävät resurssit. Kulttuurin paikallisesta ja alueellisesta saatavuudesta ja saavutettavuudesta huolehditaan kehittämällä kulttuuripalveluja ja -toimintaa julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyössä, käyttäjiä osallistavasti ja saavutettavuuden parantavia toimintatapoja hyödyntäen. Keskeisen kansallisen kulttuuriperinnön pitkäaikaisesta säilymisestä ja saatavuudesta huolehditaan kaikissa turvallisuusolosuhteissa. Kulttuurin tietoperustan kattavuutta vahvistetaan ja hyödynnettävyyttä parannetaan.

- Varmistetaan jokaisen oikeus osallistua taiteeseen ja kulttuuriin varhaislapsuudesta lähtien koko elämän ajan. Edistetään lasten ja nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia laadukkaaseen taide- ja kulttuurikasvatukseen sekä suomalaisen kulttuuriperinnön välittämiseen uusiille sukupolville kehittämällä varhaiskasvatusta, perusopetusta ja opettajankoulutusta. Parannetaan taide- ja kulttuuripalveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta lapsille ja nuorille kaikkialla Suomessa yhteistyömallien ja riittävien resurssien avulla. Vahvistetaan lasten ja nuorten luku-, kieli- ja mediataitoja sekä heidän vaikutusmahdollisuuksiaan taide- ja kulttuuripalveluiden kehittämisessä.
- Edistetään kulttuuri- ja taidekasvatus- ja -opetustoimijoiden yhteistyötä mm. kansallisten taidekasvatuksen- ja koulutuksen visioiden toimeenpanolla, ja osallistaen sekä julkiset että yksityiset toimijat ja rahoittajat. Tuetaan yhteistyön koordinoitua ja verkostomaisten toimintamallien juurruttamista eri puolille maata esimerkiksi kulttuurikasvatussuunnitelmien avulla.
- Panostetaan kaikenikäisten hyvän medialukutaidon ja digitaalisen informaatiolukutaidon ylläpitämiseen mediaympäristön muutosten, tekoälyn lisääntyvän käytön ja turvallisuusympäristön muutosten myötä, jotta taataan ihmisten henkilökohtainen hyvinvointi, kansallinen resilienssi sekä turvallisuus ja demokratiakehitys.
- Kuntien ja valtion yhteistyötä edistetään turvaamalla museoiden, esittävän taiteen ja taiteen perusopetuksen toimijoiden sekä yleisten kirjastojen saa-

vutettavuus. Edistetään toimivia yhteistyömalleja, toimintatapoja, yhteiskäyttöisiä tiloja, kiertuemalleja ja alustoja kulttuuripalveluille mukaan lukien digitaaliset ratkaisut.

- Rahoituslähteiden monipuolisuutta kehitetään tavoitteellisesti varmistamaan kasvavat resurssit kulttuuri- ja taidesektorilla. Avustus- ja valtionosuusrahoituksen rinnalla vahvistetaan toimijoiden omien tulojen kasvattamista, pääomarakenteen kehittymistä sekä toteutetaan lahjoitusten verovähennys. Vahvistetaan Sitran roolia suomalaisen kulttuurin ja kasvun tukijana suuntaamalla Sitran toimintaa nykyistä voimakkaammin taiteen ja kulttuurin alalle.
- Kulttuurin aluehallinnolle tarvitaan kokonaisvastuullista ajattelua, alueellisen verkoston vahvistamista ja rakenteita, jotka kannustavat alueellisten viranomaistoimijoiden sekä taide- ja kulttuuritoimijoiden keskinäiseen yhteistyöhön.
- Asetetaan kulttuurialalle syrjäytymistä ehkäiseviä tavoitteita, joiden avulla yhteiskunnastamme rakentuu kaikki mukaan ottava ja kaikille turvallinen paikka elää ja tuntea itsensä yhteiskunnan yhdenvertaiseksi jäseneksi.
- Huolehditaan kulttuurin luomisen, kulttuuripalveluiden tuottamisen ja sisältöjen tarjoamisen vaatiman kulttuurin fyysisen ja digitaalisen infrastruktuurin jatkuvuudesta ja uudistumisesta.
- Arkeologisen kulttuuriperinnön suojelua sekä rakennetun kulttuuriympäristön säilymistä vahvistetaan kehittämällä kohteiden kestävää hoitoa sekä vajaakäytössä olevien rakennusperintökohteiden hyödyntämistä kulttuuri-toiminnassa.
- Huolehditaan, että kulttuuri tukee ihmisten luontosuhteen kehittymistä, jotta hyvinvoiva luonto säilyy kulttuuriperintönä tulevaisuuteen.
- Vahvistetaan kulttuurialaa koskevan tietoperustan ajantasaisuutta, kattavuutta ja yhteentoimivuutta sekä parannetaan tiedon hyödynnettävyyttä alan vaikuttavuuden tunnistamiseksi, päätöksenteon pohjaksi ja toiminnan suuntaamiseksi.

3.2 Kulttuurin tekijät avainasemassa

Kulttuuri- ja luovien alojen tekijöiden työmarkkina-aseman vahvistamiseksi parannetaan korvaus-, palkkio- ja sosiaaliturvajärjestelmien toimivuutta. Tuetaan toimintamallien ja verkostojen kehittymistä ja arvoverkkojen nivelkohtia sekä vahvistetaan ansaintaa alusta- ja tekijänoikeustaloudessa; teoksen hyödyntäminen tuo aina korvauksen tekijälleen. Parannetaan kulttuuri- ja luovien alojen ammattilaisten osaamisen tunnistamista ja hyödyntämistä yhteiskunnan eri sektoreilla sekä vahvistetaan sektoreiden kykyä edistää digitaalista kehitystä ja kestävyysmurrosta. Kulttuuri- ja luovien alojen osaaminen on laajasti käytössä eri talouden ja yhteiskunnan sektoreilla.

- Mukana uudistumisessa ovat kaikki taiteen alat. Kirja-alasta tehdään lisäksi laajempi selvitys ja sen pohjalta kansallinen toimenpideohjelma kirjallisuuden tukemiseksi. Visuaalisten alojen taiteilijoiden korvaus- ja palkkiojärjestelmää kehitetään.
- Vahvistetaan kulttuurialan toimijoiden valmiuksia ja osaamista ympäristötoimen digitaalisen siirtymän mahdollisuuksista täydennyskoulutuksella ja tukemalla digitaalisen taiteen ja siihen perustuvan taidelähtöisen liiketoiminnan kehittämistä.
- Kulttuurin tekijöiden asemaa parantaviin keinoihin sisältyvät epätyypillisiin työsuhteisiin liittyvien ongelmien korjaaminen, ansainnan vahvistaminen alusta- ja tekijänoikeustaloudessa, taiteen ja kulttuurin ostamiseen ja lahjoitukseen liittyvät kannustimet verotuksessa sekä uudenlaiset välittäjäjärjestelmiin liittyvät rahoitusmuodot.
- Jotta valmisteilla oleva yhdistelmävakuutus kattaisi kulttuurialan ammattilaisten työskentelyn mahdollisimman laajasti, tulisi sen sisältää myös apurahatulo.
- Jokainen taide- ja kulttuurialan opiskelija saa opiskelujen kautta ammatillisen osaamisen yrittäjyyteen tai opettamiseen taiteen ja kulttuurin luomisen lisäksi.
- Varmistetaan eri taiteenalojen kehitysmahdollisuudet sekä tasapuolinen kohtelu valtionrahoituksessa uudistamalla toimintamalleja ja rahoitusinstrumentteja. Muodostetaan lisäksi aiempaa laajempia, taiteen ja kulttuurin eri aloja yhteen liittäviä rahoitusinstrumentteja ja toimintamuotoja.
- Julkisen ja yksityisen sektorin yhteisrahoitusmalleilla edistetään ammattimaisesti tuotettujen kulttuuripalvelujen alueellista, paikallista ja kielellistä saatavuutta, taiteen vapaan kentän työllisyyttä sekä alan toimintaedellytysten paranemista. Rakenteet ja hallinnolliset resurssit tukevat kulttuurin alan ammattilaisena työskentelemistä myös muualla kuin suurissa kaupungeissa.

3.3 Pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripolitiikkaa

Kulttuuripolitiikka on itseisarvonsa lisäksi yhtä lailla talous- ja kasvupolitiikkaa. Suomalainen innovaatiojärjestelmä edellyttää tiivistä yhteistyötä kulttuuri- ja luovien alojen kanssa. Luovat alat vauhdittavat talouden positiivista rakennemuutosta, ja kasvattavat siten kansantalouden kokoa ja arvonlisää, mikä hyödyttää edelleen kulttuurialan tekijöitä ja koko yhteiskuntaa. Kulttuuri- ja luovien alojen vaikutus sivistisyhteiskunnan eri kolkissa turvallisuutta luovasta roolistaan aina hyvinvointiin ja talouden kasvuun ansaitsee valtioneuvostotasaisen ylivaalikautisen kulttuuri- ja luovien alojen toimielimen.

Uuden pysyvän, neuvoa-antava toimielimen tehtävänä on seurata ja arvioida kulttuuripoliittisen selonteon toteutumista sekä tehdä aloitteita kulttuuri- ja luovien alojen kokonaisvaltaiseksi edistämiseksi eri politiikka-aloilla. Lisäksi toimielin antaa vuosittain raportin kulttuuripoliittikan tilasta päätöksenteon tueksi, kehittämiseksi ja arvioimiseksi. Mahdollisimman monialaisessa toimielimessä, jonka työn ytimessä ovat alan kestävä kehittäminen ja kasvu, ovat edustettuna kulttuuri- ja luovien alojen ammattilaisten lisäksi myös elinkeinoelämä, isot kaupungit ja relevantit ministerit.

- Toimielin arvioi myös tarvetta selkeyttää ja vahvistaa perustuslain sivistyksellisiä oikeuksia (ml. kulttuuripalvelut) koskevien säännösten soveltamista, riittävien sivistyksellisten oikeuksien määrittelyä sekä oikeuksien turvaamista. Se käsittelee myös poikkisektoriaalisia kysymyksiä kuten taiteen ja kulttuurin strategista asemaa hallinnossa yhteistyössä keskeisten ministeriöiden kanssa ottaen huomioon eri politiikka-alat, erityisesti talouspolitiikan ja luovat alat.
- Selvitetään myös mahdollisuutta perustaa toimielin Tutkimus- ja innovaationeuvoston (TIN) yhteyteen omaksi kulttuuri- ja luovien alojen toimikunnaksi.

3.4 Uudistumisen, kestävyden ja kasvun mahdollistaminen

Kulttuuri- ja luovien alojen uudistumisen, kestävyden ja kansainvälistymisen tueksi on saatavilla rahoitusta ja tukea arvoketjun eri vaiheissa. Kulttuuri- ja luovien alojen kasvun vauhdittamiseksi varmistetaan sidosryhmien kanssa yhteistyössä, että alan vaikuttavuuskannusteet ovat toimivia. Tunnistetaan luovan osaamisen merkitys tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopolitiikassa, mikä johtaa uusiin markkinoilla menestyviin tuotteisiin ja palveluihin. Tavoitteena on nostaa Suomi pohjoismaiden kärkeen uusien kulttuuri-innovaatioiden ja kansainvälisten läpimurtojen tuottajana. Kulttuurialan ja luovien alojen uudistumisen, kestävyden ja kansainvälistymisen tueksi on saatavilla rahoitusta ja tukea arvoketjun eri vaiheissa.

- Luodaan nykyistä paremmin kulttuuri- ja luoville aloille soveltuvia rahoitusmalleja investointeihin, pääomittamiseen, yhteisötalouteen ja osuustoimintaan sekä kumppanuuksia julkisten ja yksityisten rahoittajien kesken.
- Business Finland ja kulttuurialan virastot tunnistavat aiempaa laajemmin luovan alan yrityksiä asiakkaina ja kannustavat niiden hyvien liiketoiminnallisten aihoiden suuntaamiseen yritystoiminnan piiriin. Rahoitusinstrumentteja sovelletaan tukemaan myös pieniä ja alkuvaiheen luovien alojen yrityksiä ja yrittäjiä joustavasti.
- Varmistetaan, että luovien alojen toimijoilla on mahdollisuus hyötyä myös valtion TKI-rahoituksesta.

- Luovien alojen kasvustrategialla edistetään aineettomaan pääomaan perustuvaa liiketoimintaa, teknologiaa hyödyntäviä kaupallisesti elinkelpoisia palveluinnovaatioita ja sisältöjen tuottamista. Luodaan uusia yhteistyö- ja rahoitusmalleja, joilla tuetaan taide- ja kulttuurialojen potentiaalin hyödyntämistä sosiaalista ja inhimillistä arvoa tuottavien yhteiskunnallisten innovaatioiden synnyttämisessä.
- Laaditaan sidosryhmien kanssa periaatteet tekijänoikeuden ja aineettoman pääoman arvottamiseksi ja lisätään alan yritysten ja rahoittajien välistä vuoropuhelua.
- Otetaan kulttuuri- ja luovat alat huomioon EU-vaikuttamisessa ja edistetään niiden toimintaedellytysten parantamista osana EU:n strategisen kilpailukyvyn vahvistamista. Lisätään viestintää ja neuvontaa kulttuuri- ja luovien alojen toimijoille eri rahoitusohjelmien mahdollisuuksista. Suunnataan valtion tukea ja kannustimia hankevalmisteluun.
- Osaamiskeskittymien syntymistä tuetaan EU-hankeaihioiden avulla, ja kannustetaan EU-rahoituksen hakemiseen.
- Varmistetaan, että suomalaiset kulttuuri- ja luovan alan yritykset voivat hyödyntää InvestEU-ohjelman takausvälinettä.
- Valtion kehittämisrahoitusta suunnataan kulttuuri- ja luovien alojen uudistamiseen ja arvoketjujen toteutumiseksi välttämättömien toimintamallien ja palveluiden kehittämiseen.
- Alan strategisen rahoittajayhteistyön vahvistamiseksi toimeenpannaan yksityisten säätiöiden, alueellisten toimijoiden sekä OKM:n ja TEM:n välinen vuosittainen tavoitteellinen ja konkreettinen tulevaisuusfoorumi, jossa muodostetaan kulttuurialan analyttinen tilannekuva ja muodostetaan suunnitelma yhteisistä tulevaisuustoimenpiteistä. Konkreettisena tavoitteena on alan rahoituspohjan laajentaminen, vaikuttavuuden kasvattaminen ja päällekkäisyyksien välttäminen.

3.5 Yhteistyön ja osallisuuden voima

Eri väestöryhmien osallisuutta kulttuuriin edistetään. Kulttuuri- ja luovien alojen toimijoiden keskinäisellä ja poikkialaisella yhteistyöllä sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiokumppanuuksilla lujitetaan ja monipuolistetaan arvoverkkoja. Monialaisilla osaamisverkostoilla sekä kulttuuri- ja luovien alojen koulutuksen työelämävastaavuutta parantamalla lisätään kulttuurialan tuottamaa arvonnisää ja työllisyyttä.

- Panostetaan eri väestöryhmien osallisuuden lisäämiseen, ja tuetaan monitaustaisten ihmisten toimijuutta ja työllistymistä kulttuurialalla. Tuetaan erityisesti vähävaraisten ja muiden haavoittuvien ryhmien osallistumismahdollisuuksia kulttuuritapahtumiin ja harrastuksiin.

- Vahvistetaan valtion osoittamaa tukea saamelaisen kulttuurin edistämiseen.
- Kulttuuriperintöalan toimijoiden, matkailualan, yritysten ja tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan kumppanuuksien ja arvoverkkojen muodostamista tuetaan ja edistetään.
- Tuetaan kulttuurialan datalukutaitoja ja kehitetään tasa-arvoisia ja innovatiivisia tapoja tuottaa dataa alalla sekä hyödyntää sitä uusien palveluiden kehittämisessä.
- Lisätään yhteistyötä kulttuurialan sisällä ja lähialojen kesken sekä kansainvälisten verkostojen ja infrastruktuurien kanssa.
- Tuetaan kulttuuriorganisaatioiden valmiuksia ja osaamista sekä monialaista ja kansainvälistä yhteistyötä datapohjaisen yleisösuhteen kehittämistyössä.
- Lisätään nuoriso-, sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten taide- ja kulttuurialan tuntemusta, osaamista ja kyvykkyyttä sen hyödyntämiseen osana koulutusta ja täydennyskoulutusta.
- Varmistetaan, että kulttuuri- ja luovien alojen toimijoilla on osaamista yrittäjyyteen ja taloudelliseen toimintaan.
- Kannustetaan työnantajia myöntämään työntekijöilleen täysimääräisesti kulttuuri- ja liikuntaetuuksia, mikä hyödyttää merkittävästi ihmisten hyvinvointia ja alan toimijoiden elinvoimaisuutta. Etuuden käyttöalaa laajennetaan kattamaan yleisten saunojen käyttö.¹¹

3.6 Yhteinen linja politiikassa

Eri sektoreiden politiikkatoimet täydentävät toisiaan. Kulttuuri osallistuu myönteisesti suurten yhteiskunnallisten kysymysten ratkaisemiseen yhteisten tavoitteiden mukaisesti. Kulttuuripolitiikan alueelliset, kansalliset ja kansainväliset osa-alueet nivELYVÄT toisiinsa muodostaen johdonmukaisen kokonaisuuden.

- Kulttuurialan liiketoimintaympäristöä kehitetään eri politiikka-alojen yhteistyönä. Kehittämistoimilla tehostetaan kulttuurituotteiden ja -palvelujen liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntämistä, niin että tarjonta ja kysyntä kohtaavat paremmin ja syntyy kaupallista menestystä ylläpitämään yritystoimintaa.

¹¹ Kulttuuri- ja liikuntaetuuksien noin 300 miljoonasta eurosta 25 prosenttia käytetään erilaisiin kulttuuripalveluihin ja loput liikuntaan. Jos etuuden arvo tuplataan, kulttuurialalle koitua hyöty olisi suuruusluokaltaan 150 miljoonaa euroa. Suomalainen saunaperinne nimettiin Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon vuonna 2020. Museovirasto on sitoutunut Suomen valtion valtuuttamana yhdessä suomalaisten saunayhteisöjen sekä saunakulttuuria edistävien toimijoiden kanssa vaalimaan omaperäisen, suomalaisen saunaperinteen jatkuvuutta ja nostamaan esille sen merkityksellisyyttä osana tapakulttuuria ja hyvinvointia.

- Vahvistetaan kulttuurinäkökulmia kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamisessa kansallisesti ja sisällytetään kansallisiin kestävyystarkasteluihin kulttuurista kestävyyttä kuvaavat indikaattorit ja mittarit.
- Laaditaan konkreettiset toimenpiteet kulttuurin edistämiseksi kestävän kehityksen kontekstissa osana kansallista kestävän kehityksen strategiaa 2022–2030 sekä Agenda 2030:n kansallista toimeenpanoa, ja integroidaan kulttuurinäkökulmat osaksi ilmastopolitiikan ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimia.
- Ohjataan hyvinvointialueita ja kuntia hyödyntämään kulttuuria osana sosiaali- ja terveyspalveluita sekä ennaltaehkäisevää toimintaa yksinäisyyden ja segregaaation vähentämiseksi. Hyvinvointialueiden ja kuntien rahoitusjärjestelmään sisältyvien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen HYTE-kertomien painoarvoa lisätään ja kriteereitä ja mittareita tarkistetaan paremmin vaikuttavaa ennaltaehkäisyä tukeviksi.
- Vahvistetaan kulttuurin hyvinvointivaikutusten hyödyntämiseen liittyvää moniammatillista erityisosaamista ja vakiinnutetaan se osaksi kaikkien hyvinvointialueiden toimintaa.
- Laaditaan toimenpideohjelma, jonka tarkoituksena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia ja osallisuutta. Kiinnitetään erityistä huomiota lasten ja nuorten luku-, kieli- ja mediataitoihin.
- Vahvistetaan taiteen ja kulttuurin roolia digitalisoituvan yhteiskunnan kehityksessä sivistyksen turvaajana ja kestävyysmurroksen vauhdittajana mm. tekoälyn eettisellä hyödyntämisellä, digitaalisen itseilmaisun tukemisella ja digitaalisen hyvinvoinnin sisällyttämisellä kulttuuripalveluiden suunnitteluun.

3.7 Kulttuurin kukoistava toimintaympäristö

Valtio tukee kulttuuria aiempaa vahvemmin ja investoi strategisesti kulttuuri- ja luovien alojen kehittämiseen. Kulttuuriala ja luovat alat muodostavat kukoistavan ekosysteemin, jolle on luotu toimintaedellytykset tarkoituksenmukaisella sääntelyllä ja mahdollistavalla rahoituksella. Kulttuuri- ja luovien alojen väliset synergiaedut tuottavat lisäarvoa alojen välille ja yhteiskunnan eri sektoreille.

- Kulttuuri- ja luovien alojen julkinen rahoitus ja rakenteet parantuvat vuoteen 2040 mennessä niin, että luovan talouden osuus bkt:sta kaksinkertaistuu.
- Luovia aloja edistetään arvoketjuja vahvistamalla, tekijänoikeuden toimivuutta lisäämällä, mahdollistamalla aineettoman pääoman lisääminen taseeseen sekä eri sektoreiden kasvustrategioilla. Varmistetaan, että aineettoman pääoman erät voidaan ottaa huomioon yritysten taseessa.
- Lisätään rahoituksen ennakoitavuutta mm. monivuotisilla rahoitussuunnitelmillä sekä lisäämällä monivuotisia avustuksia. Kehitetään valtionavustusten strategisuutta.

- Tekijänoikeuslainsäädäntöä ja -järjestelmää kehitetään ja ylläpidetään niin, että tekijöiden taloudelliset ja moraaliset oikeudet turvataan, lainsäädäntö ja järjestelmä tukee oikeuksien tehokasta lisensiointia ja ansaintalogiikoiden innovatiivista kehittämistä, sopimusosapuolten välillä vallitsee nykyistä parempi tasapaino, oikeuksien valvonta on tehokasta ja käytössä on kehittynyt tekijänoikeuden digitaalinen infrastruktuuri.
- Tekijöiden ja muiden oikeudenhaltijoiden tekijänoikeuksiin ja tekijänoikeudella suojatun aineiston käytön korvaamiseen liittyvät intressit sekä tekoälyn kehittämiseen liittyvät laajemmat yhteiskunnalliset intressit otetaan tasapainoisesti ja läpinäkyvästi huomioon tekoälyteknologioita kehitettäessä.
- Mahdollistetaan lainsäädännössä kunnille hotellivierailujen yhteydessä kerättävä matkailijamaksu, jolla rahoitetaan kulttuuri-, nuoriso- tai liikuntapalveluita.

3.8 Kansainvälistyvä kulttuuri

Kulttuuri- ja luovien alojen tekijät ovat kansainvälisesti verkottuneita ja toimivat aktiivisesti kansainvälisillä markkinoilla luoden merkittävästi vientituloja. Alalla työskentelevien osaamisen ja ammattitaidon ylläpitäminen kansainvälisellä tasolla edellyttää jatkuvaa vuorovaikutusta ja verkostoitumista moneen suuntaan sekä investointeja. Kulttuuri on keskeinen osa Suomen ulkosuhteiden laajaa ja monipuolista toimintakenttää. Sen itseisarvo sekä siihen liittyvät välilliset hyödyt tunnustetaan. Kulttuurin myönteiset vaikutukset maakuvaan edistävät Suomen kansainvälistä menestystä ja elinkeinopoliittisia tavoitteita. Kulttuuria hyödynnetään aktiivisesti osana ulkosuhteita globaalivastuun sekä kahden- ja monenvälisten yhteistyösuhteiden vahvistamisessa.

- Määritellään yhteistyössä eri ministeriöiden (OKM, UM ja TEM), kulttuuri- ja luovien alojen keskeisten toimijoiden sekä kansainvälistymisen asiantuntijoiden kanssa kulttuurin poikkihallinnollinen kansainvälistymisstrategia, joka sisältää painopisteet, tavoitteet, ekosysteemien vahvistamisen keinot sekä keskeiset toimenpiteet. Näihin kuuluvat tukijärjestelmien yhteentoimivuus, EU-rahoitusohjelmien hyödyntäminen, kansainvälisen liiketoiminnan ja osaamisen kasvattaminen, kulttuurin ja matkailun yhteistyön vahvistaminen, taiteen alojen välittäjäportaana ja agentuuriosaamisen vahvistaminen, luovien alojen ammattilaisten kansainvälinen liikkuvuus ja kulttuuri osana ulkosuhteita.
- Vahvistetaan kansainvälistymisen tukirakenteita sekä rahoitusinstrumentteja (mm. valtion vientituki, tuotantokannustin, hallinnollisesti kevyt tukirakenne messu- yms. osallistumiselle, kansainvälistymisen tuki- ja välittäjäorganisaatioiden roolin vahvistaminen).
- Edistetään luovien alojen immateriaalioikeusosaamista ja neuvottelutaitoja erityisesti kansainvälisessä toiminnassa kansallisen aineettomien oikeuksien strategian mukaisesti.

- Parannetaan Suomessa olevien ja Suomeen tulevien kulttuurialan ammattilaisten mahdollisuuksia työskennellä ja verkostoitua koti- ja ulkomailla.
- Vahvistetaan suomalaisen taiteen ja kulttuurin osuutta vienninedistämismatkojen ja valtiovierailujen ohjelmissa mm. ajoittamalla niitä merkittävien taide- ja kulttuuritapahtumien yhteyteen sekä Suomessa että maailmalla. Kulttuurin avulla viestimme menevät paremmin perille ja jättävät muistijäljen vastaanottajaan.

3.9 Lisää luovuutta: kulttuuri yhteiskunnallisena ja taloudellisena muutosvoimana

Kaikkien edellä mainittujen (3.1–3.8) toimenpiteiden seurauksena lisääntynyt luovuuspääoma ja kulttuuri ovat uudistaneet Suomea. Myönteinen tulevaisuus vuonna 2040 on seurausta hallitusta kulttuurisesta murroksesta, joka on lisännyt ihmisten ja luonnon hyvinvointia kestäväen kasvun kautta.

4 Seuranta ja mittarit

Tavoitteiden konkretisointi, vaikuttavuus ja mittaaminen kulkevat käsi kädessä kulttuurin aseman vahvistamisen kanssa. Selonteolle laaditaan erillinen toimenpanosuunnitelma ja valitaan sille sopivat mittarit. Toteutumisen seuranta varten yhtenä toimenpiteenä esitetään luotavaksi ylivaalikautinen kulttuuri- ja luovien alojen toimielin, jonka yksi tehtävä on arvioida selonteon toteutumista. Painopisteitä ovat ainakin:

- tietopohjan vahvistaminen kulttuuri- ja luovien alojen elinkeino- ja työllisyyspolitiikasta
- tutkimuksen ja tietopohjan vahvistaminen luovuuden, ilmaisuuden ja taide-toiminnan pedagogiikan hyödyntämisestä ja vaikutuksista osallisuuden sekä yhdenvertaisuuden edistämiseksi
- mallin kehittäminen kulttuurin vaikuttavuuden laadullista ja määrällistä arviointia varten
- taiteen ja kulttuurin hyvinvointi- ja talousvaikutusten tutkimus
- kuntien kulttuuritoimen työn kehittämisen seuranta (TEAvisari ja kuntien peruspalveluiden arviointi, taiteilijoiden työllistyminen alueilla).

Selonteon toteutumisen mittaamisessa ja indikaattoreiden seurannassa noudatetaan valtioneuvoston kanslian toteuttaman kestävyysarvioinnin linjauksia:

- mittareiden määrä kullekin osa-alueelle tulee pitää minimissä
- uusia mittareita ei toistaiseksi kehitetä, vaan käytetään nykyisiä tietoja
- tuloksien viestinnän on oltava helposti ymmärrettävää, yksinkertaistettua ja avointa.¹²

¹² Airio et al. 2024.

5 Miten selonteko on laadittu?

Kulttuuripoliittinen selonteko haluttiin valmistella mahdollisimman osallistavasti johtamaan parempiin ja kestävämpiin ratkaisuihin, jotka palvelevat mahdollisimman laajasti koko yhteiskunnan, ei vain kulttuurikentän etua. Mitä moninai-simpien sidosryhmien osallistaminen toteutui koko selonteon valmistelun ajan marraskuusta 2023 kesäkuuhun 2024 sekä sen jälkeisellä lausuntokierroksella:

- Valmistelun aluksi OKM toteutti taustakyselyn, johon saatiin 300 vastausta, kaikkiaan 500 sivua näkemyksiä.
- Tuloksia käsiteltiin selonteon hybridimuotoisessa aloitusseminaarissa Hel-singissä, jossa oli 200 osallistujaa.
- Taike ja OKM järjestivät aluekierroksen, jossa kuudella eri paikkakunnalla (Kuhmo, Inari, Jyväskylä, Vaasa, Lappeenranta ja Vantaa) keskusteltiin alueiden kulttuuripoliittisista näkemyksistä. Lisäksi Taike järjesti viitisen-kymmentä kulttuuripoliittisen selonteon eri keskustelutilaisuutta sidosryh-mille. Näihin tapahtumiin osallistui yli 1 000 ihmistä.
- Kulta ry. fasilitoi selonteon tueksi kaikille avoimia ”Olohuonekeskusteluita”, joihin sai kutsua työryhmän jäseniä alustamaan ja joiden tulokset kerättiin verkkolomakkeella ja analysoitiin selonteon aineistoksi.
- OKM kutsui kulttuurialan keskusjärjestöt kahteen verkkokeskustelutilaisuuteen, joihin osallistui 60 alan keskeistä asiantuntijaa.
- OKM suuntasi nuorille aikuisille oman some-kampanjan, jolla kerättiin 2040-luvun keski-ikäisten nykynäkemykset ja ideat kulttuuripolitiikasta ja sen tulevaisuudesta. Kampanja toteutettiin nuorten media RARE:n In-stagram-tilin kautta, ja se saavutti yhteensä yli 123 000 tiliä sosiaalisessa mediassa.
- Eri ministeriöiden sekä niiden työryhmien ja muiden asiantuntijoiden kanssa (kuten mm. kaupunkipolitiikan ja tekijänoikeusasioiden neuvottelu-kunnan) käytiin keskusteluita selonteon tueksi.
- Selonteon omilla verkkosivuilla (<https://okm.fi/kulttuuriselonteko>) oli koko valmistelun ajan auki oleva kyselylomake, jolla saatiin hieman yli 300 vas-taajan näkemykset.
- Lausuntokierros järjestettiin elo-syyskuussa, ja selontekoon saatiin XX lau-suntoa.

Tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala asetti kulttuuripoliittista selontekoa val-mistelevan työryhmän ajalle 9.11.2023–16.8.2024.

Jäsenet olivat:

puheenjohtaja Elina Laavi, valtiosihteeri
Teemu Brunila, muusikko, tuottaja, säveltäjä-sanoittaja
Eeva Furman, johtava asiantuntija, valtioneuvoston kanslia
Kaarlo Hildén, rehtori, Taideyliopisto
Ville Hytönen, puheenjohtaja, Kirjailijaliitto ry
Annakaisa livari, osastopäällikkö, sosiaali-ja terveysministeriö

Juha Itkonen, kirjailija, Taideneuvoston puheenjohtaja
 Riitta Kaivosoja, ylijohtaja, opetus- ja kulttuuriministeriö
 Anita Lehikoinen, kansliapäällikkö, opetus- ja kulttuuriministeriö
 Sören Lillkung, verkställande direktör, Svenska kulturfonden
 Stuba Nikula, toimitusjohtaja, Helsingin Tapahtumasäätiö
 Paula Parviainen, kulttuurilähettiläs, ulkoasiainministeriö
 Susanna Pettersson, toimitusjohtaja, Suomen Kulttuurirahasto
 Kaisa Rönkkö, johtaja, Taiteen edistämiskeskus
 Tomi Slotte Dufva, yliopistolehtori, Aalto yliopisto
 Sakarias Sokka, erikoistutkija, Cupore
 Johanna Selkee, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto
 Petra Tarjanne, neuvotteleva virkamies, työ- ja elinkeinoministeriö
 Paula Vesala, muusikko, sanoittaja, näyttelijä, käsikirjoittaja

Sihteeristö, opetus- ja kulttuuriministeriö:
 pääsihteeri Liisa Suvikumpu
 neuvotteleva virkamies Kimmo Aulake
 kulttuuriasiainneuvos Silja Hakulinen
 johtaja Minna Karvonen
 hallinnollinen avustaja Marika Nyman
 johtaja Jorma Waldén
 kulttuuriasiainneuvos Johanna Vuolasto.

Työryhmä piti kymmenen kokousta, joiden lisäksi jäsenet osallistuivat lukuisiin keskustelutilaisuuksiin ja tapahtumiin selontekoon liittyen. Jäsenet työskentelivät työryhmäkokousten ohella myös neljässä eri alatyöryhmässä, jotka olivat 1) muuttuva teknologia ja tekoäly (toimintaympäristömuutoksena 2) rahoitus ja infrastruktuuri 3) kirjallisuus ja lukutaito 4) lasten ja nuorten kasvu kulttuurin tekijöiksi ja käyttäjiksi. Työn taustaksi selvitettiin lisäksi kulttuuripolitiikan ja -strategioiden kansainvälisiä esimerkkejä ja malleja erityisesti muista pohjoismaista ja laajemmin Euroopasta.

Selonteon valmistelua on ohjannut Lasten, nuorten ja perheiden ministerityöryhmä, jonka puheenjohtajana ovat toimineet ministerit Anna-Maja Henriksson ja Anders Adlercreutz.

Liitteet

1. Laaja nykytilan kuvaus

Kulttuuripoliittisessa keskustelussa ovat vuosien – ja vuosikymmenten – ajan painottuneet samat aiheet: kulttuurialalle kaivataan arvostusta, taiteilijoiden aseman parantamista, taide- ja kulttuurisisältöjen sekä alan osaamisen laajempaa hyödyntämistä tuotteissa ja palveluissa, hallinnonalojen rajojen ylittämistä, kulttuurin sisällyttämistä kaikille politiikka-aloille, rahoituksen ja sen lähteiden lisäämistä sekä ylipäättään kulttuurielämän monimuotoistumista ja kansainvälistymistä. Näitä teemoja pidetään tärkeimpinä alojen tekijöiden, tutkijoiden, viranomaisten ja poliittisten päättäjien keskuudessa, mutta silti riittävää kehitystä ei tunnu tapahtuvan.¹³

Syitä tähän ovat ainakin alan tuottaman arvon moninaisuus, määrittelyn haasteet ja siten vaikea mitattavuus sekä alan pirstaleisuus ja heikko tunnistettavuus. Kun kulttuurin tuottamaa arvoa ei ymmärretä tai osata viestiä eikä mitata, ei tunneta tekijöitä tai ymmärretä heidän moninaista ja muista aloista poikkeavaa työtään, ei ole ihme, ettei suuria voittoja ole saavutettu.¹⁴

Yhteiskunnan tietovaltaistuminen asettaa haasteita myös kulttuuri- ja luovien alojen tiedonkeruulle ja tilastoinnille, joissa on edelleen puutteita. Vaikka kulttuuri- ja luovat alat ovat saman arvoketjun osia, kokonaiskuvan tarkastelemista ei tapahdu missään eikä sitä ole vastuutettu millekään taholle. Kulttuuridatan hyödyntämisen liiketoimintamallit ovat vielä kehittymättömiä, mikä heikentää taiteen, kulttuurin ja kulttuuriperinnön näkyvyyttä ja vaikuttavuutta.

Koronapandemia 2020-luvun alussa toi esiin kulttuuri- ja matkailualojen haavoittuvuuden. Vaikka valtio myönsi valtionavustuksia ja muuta tukea, vaurioita kulttuurin ekosysteemiin ei voitu välttää. Kulttuurialan vahvistamista kestävämmän erilaisia uhkia jatkossa pidetään yhteiskunnallisesti tärkeänä.¹⁵ Kulttuuri- ja luovat alat ovat samassa kestävyysmurroksessa muun yhteiskunnan kanssa, ja ajattelutapojen muutos on välttämättömyys. Tulevaisuus vaatii alan moninaista kehittymistä, jolle rahoituksen ja rakenteiden uudistaminen on edellytys.

¹³ Karhunen 2024; *Kulttuurin aika on nyt ja aina 2022*; *Kulttuuribarometri 2022*; *Kulttuurialan tulevaisuus 2022*; *Kulttuuripoliittisen selonteon taustakysely 2023*, OKM.

¹⁴ Kulttuurialan tuottaman moninaisen arvon mittaaminen on vaikeata kaikkialla. Britanniassa suosittu SROI (*Social Return on Investment*) ei sekään sovellu kaikkeen, ks. *Nicholls et al. 2012*.

¹⁵ Keväällä 2024 julkaistu laaja selvitys tuo esiin taiteilijoiden ja kulttuurin toimialan koronapandemiasta seuranneita ongelmia Suomessa, ks. *Vesala et al. 2024*. Pohjoismaiden osalta ks. myös *Jakonen – Hirvi-Ijäs 2023*.

Rakenteet, rahoitus ja talousvaikutukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan kulttuuripolitiikkaan kuuluvat seuraavat kokonaisuudet sekä niiden normiohjauksen ja rahoituksen edistäminen: taide, kulttuuri, kulttuuriperintö, yleinen kirjastotoimi, taidenäyttelyiden valtioneuvosto, taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet, tekijänoikeus, yhdenvertaisuuden ja kulttuurisen moninaisuuden edistäminen sekä taiteen perusopetus. Museoiden, kirjastojen, teatteriverkoston, musiikin ja kulttuurialan ammattilaisten valtiollinen tukeminen muodostaa pitkän historiallisen jatkumon aina 1800-luvun puolivälistä alkaen. Tälle on lainsäädännölliset perusteet, jotka ulottuvat perustuslakiin asti, jossa on turvattu kansalaisten sivistykselliset oikeudet sekä oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin.¹⁶

Eniten kulttuuria rahoittavat kotitaloudet, noin 6 miljardilla eurolla vuosittain. Julkishallinto eli valtio ja kunnat rahoittavat kulttuuria noin 2,2 miljardilla eurolla. Kuntien välillä on suuret erot johtuen muun muassa kunnan koosta ja kulttuuritarjonnan laajuudesta. Kulttuurin julkisella rahoituksella on selkeä taloudellinen peruste: se korjaa markkinan puutetta ja siihen liittyy merkittäviä positiivisia ulkoisvaikutuksia sekä yhteiskunnallisia hyötyjä. Lisäksi tuki kohdistuu yhteiskuntaa uudistavaan toimintaan ja kulttuurin perustan ylläpitämiseen.

Säätiöiden ja yritysten yhteenlaskettu kulttuurin rahoitus on alle 200 miljoonaa euroa, mutta summa ei sisällä muun muassa uskonnollisten yhteisöjen ja vastaavien kulttuuriin käyttämiä rahoja. Esimerkiksi luterilaisten seurakuntien musiikintyöalan vuotuiset toimintakulut ovat noin 30 miljoonaa euroa. Uskonnollisilla yhdyskunnilla on myös muuta taide- ja kulttuuri sekä liikunta- ja kerhotoimintaa. Eri puolilla Suomea olevat kirkot ja seurakuntien tilat ovat merkittäviä kulttuuritoiminnan mahdollistajia, ja kirkkojen rooli kulttuurin vaalijana ja edistäjänä on monin tavoin huomattava.¹⁷

Kulttuuri- ja luovien alojen kasvu tulee yhä enemmän kansainvälistymisestä, jossa Suomessa on paljon hyödyntämätöntä potentiaalia verrokkimaihin suhteutettuna. Alan toiminta-, tuotanto- ja rahoitusmallien kehittäminen kansainvälistymisen tueksi on ollut lyhytjänteistä ja satunnaista. Yhtenäinen malli ei sovi kaikille kulttuuri- ja luoville aloille, vaan ratkaisujen räätälöinti on tehtävä kunkin alan omien toiminta- ja ansaintalogiikoiden mukaan.

Suomessa kulttuurin arvosta käydään varsin erilaista keskustelua kuin monissa muissa maissa, joissa kulttuuri- ja taidealojen ei tarvitse perustella itseään samassa mitassa yhä uudestaan. Yksi selonteon laajasta tausta-aineistosta nouseva johtopäätös on, että on keksittävä keinoja lisätä päättäjien ohella myös suuren yleisön laajempaa ymmärrystä kulttuuri- ja taidealan

¹⁶ Perustuslaki 731/1999, § 16–17.

¹⁷ Kivelä et al. 2023.

ekosysteemistä ja siitä, miten arvokkaina koetut sisällöt tai ominaisuudet todellisuudessa syntyvät. Kuluttajien valinnoilla ja arvostuksilla on ratkaiseva merkitys koko kulttuurialan kehitykseen.¹⁸

Kulttuurialaan investoiminen tuottaa taloudellisia kerrannaisvaikutuksia esimerkiksi hankintojen ja palveluiden ostoina, maksettujen palkkojen tuottamana ostovoimana ja verotuloina sekä synnyttämällä kysyntää muiden alojen palveluille. Investoidun pääoman tuottoa arvioitaessa on otettava huomioon taloudellisen arvon lisäksi myös mm. hyvinvoinnin kasvu, sosiaalisen, kulttuurisen ja sivistyspääoman kasvu sekä yhteiskunnalle ja väestölle tuotettujen palveluiden ja hyötyjen arvo.¹⁹ Tätä kokonaisuutta ja luovien alojen arvoketjua ei kuitenkaan aina tunnisteta Suomessa, vaan julkisessa keskustelussa kulttuurialaa pidetään herkästi vain menoeränä.

Alueet, kunnat ja kaupungit

Kuntien eriytymiskehitys näkyy kulttuuripalveluissa. Kansalliset laitokset, isot tapahtuma-areenat sekä valtionosuutta saavat taide- ja kulttuurilaitokset sekä taideyhteisöt keskittyvät kaupunkeihin. Pienissä kunnissa korostuvat avustusten ja järjestökentän merkitys sekä kirjastojen, kansalaisopistojen ja taiteen perusopetuksen tarjonta. Maaseutumaisilla, harvaan asutuilla alueilla kulttuuri- ja luovat alat sitoutuvat vahvasti elinympäristöön, kulttuuriperintöön ja kokemusmaailmaan.

Alueelliset ja paikalliset erot kulttuuri-investoinneissa ovat suuret, mikä vaikuttaa suoraan kulttuuritarjontaan, -palveluiden käyttöön ja taiteilijoiden työllistymismahdollisuuksiin. Kulttuuri on osa kuntien peruspalveluja, ja se sisältyy kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen. Kirjasto- ja kulttuuritoiminnan järjestäminen kuuluu kuntien lakisääteisiin tehtäviin. Pääosa kunnista ei saa erikseen taide- ja kulttuurilaitosten valtionosuutta, koska vain osassa kunnista on siihen oikeutettuja kulttuurilaitoksia. Peruspalvelujen valtionosuudessa kulttuurin (kirjasto, kunnan kulttuuritoiminta ja asukaskohtainen taiteen perusopetus) osuus on pieni, enintään pari prosenttia, siis noin 70 miljoonaa euroa.

Kulttuuri on vakiintunut osaksi kaupunkipolitiikkaa. Myös Suomessa kaupunkien merkitys kulttuurin, luovuuden ja innovaatioiden kasvualustana korostuu, ja kaupungit ohjaavat yhä enemmän kehityksen suuntaa. Kulttuuri on osa kaupunkikehittämistä, kansainvälisyyttä ja elinkeinotoimintaa, joka näkyy kaupunkien investoinneissa, vetovoimassa ja kaupunkikuvassa.²⁰

Valtio rahoittaa valtionosuuksien kautta esittävän taiteen toimintayksiköitä ja museoita kattavasti ympäri Suomea sekä taiteen perusopetuksen oppilaitosten

¹⁸ Edelleen ajankohtainen analyysi taiteen ja talouden suhteesta on Klamer 1997.

¹⁹ Sivistyksen merkityksestä myös talouskasvun edellytyksenä ks. Nussbaum 2011.

²⁰ Helve – Holstila 2024, 59–81.

verkostoa. Myös osa kunnista on vahvasti mukana näiden verkostojen ylläpitäjinä ja rahoittajina. Yleisten kirjastojen, taiteen perusopetuksen ja lastenkulttuuriverkoston ohella myös vapaa sivistystyö on merkittävä paikallinen ja alueellinen kulttuuritarjonnan ylläpitäjä ja työllistäjä sekä omaehtoisen toiminnan edistäjä. Kuntien ja valtion taloudellisen tilanteen kiristyminen voi vaikuttaa kulttuurin voimavaroihin heikentävästi ja vaikeuttaa alueellisen tarjonnan ylläpitämistä.

Alueatasolla tehtävän yhteistyön merkitys korostuu, jotta resursseja, tarjontaa ja osaamista voidaan koota yhteen ja välittää sekä lähipalveluna että digitaalisesti. Yhä keskeisemmäksi kulttuuripolitiikassa nousevat kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden huomioon ottaminen sekä yhdenvertaisuuden, saavutettavuuden ja osallisuuden vahvistaminen laajemmin maan eri osissa olemassa olevasta kunta- ja aluerakenteesta riippumatta.

Kulttuuriin osallistuminen ja kulttuurin kulutus

Kyselytulokset osoittavat, että kulttuuri kiinnostaa kaikenlaisia suomalaisia ikään, asuinpaikkaan ja tuloluokkaan katsomatta. Aktiivisia kulttuurin kuluttajia löytyy kaikilta Suomen alueilta ja eri yhteiskuntaluokista. Poliittisen kannan vaikutus kulttuurin kulutukseen on tasaantunut viimeisen vuosikymmenen aikana. Useimmin kulttuuriin osallistuttiin tai sitä harrastettiin kirjaa lukemalla tai kuuntelemalla, kirjastossa tai elokuvissa käymällä ja museossa vieraillemalla. Enemmistö (63 %) kaikista vastaajista kannattaa taiteen tukemista ja peräti 76 % kulttuuriperinnön suojelemista ja hoitamista julkisista varoista, jotta kaikki kansalaiset pääsevät näistä nauttimaan.²¹

Kulttuuriin osallistumisen yhdenvertaisuuskehitys eri kunnissa on ollut hyvää. Kunnista 94 % raportoi, että niillä on pysyvä käytäntö, jolla ne mahdollistavat asukkaidensa kulttuuriin osallistumista ja omaehtoista kulttuuri- ja kulttuuriperintötoimintaa. Kirjastopalveluihin ollaan erityisen tyytyväisiä ja ne ovat käytempiä kuntapalveluja. Kunnat ottavat kulttuuripalvelujen järjestämisessä yhä paremmin huomioon eri väestöryhmät, kuten työttömät, maahanmuuttajataustaiset ja laitoksissa asuvat henkilöt.²²

Alueelliset erot kulttuurin käytössä ja saatavuudessa kuten hyvinvoinnissakin ovat edelleen suuria. Pääkaupunkiseudun, maakuntakeskusten ja pienten kuntien haasteet ja ratkaisumallit poikkeavat toisistaan. Koko maassa keskimäärin 20 % aikuisista koki, että omalla alueella ei ole tarjolla riittävästi kulttuuripalveluita. Tyytymättömyydessä palvelutarjontaan on maakuntakohtaisia eroja. Eniten tyytymättömyyttä on Pohjois- ja Itä-Suomen alueilla sekä Pohjanmaan ja

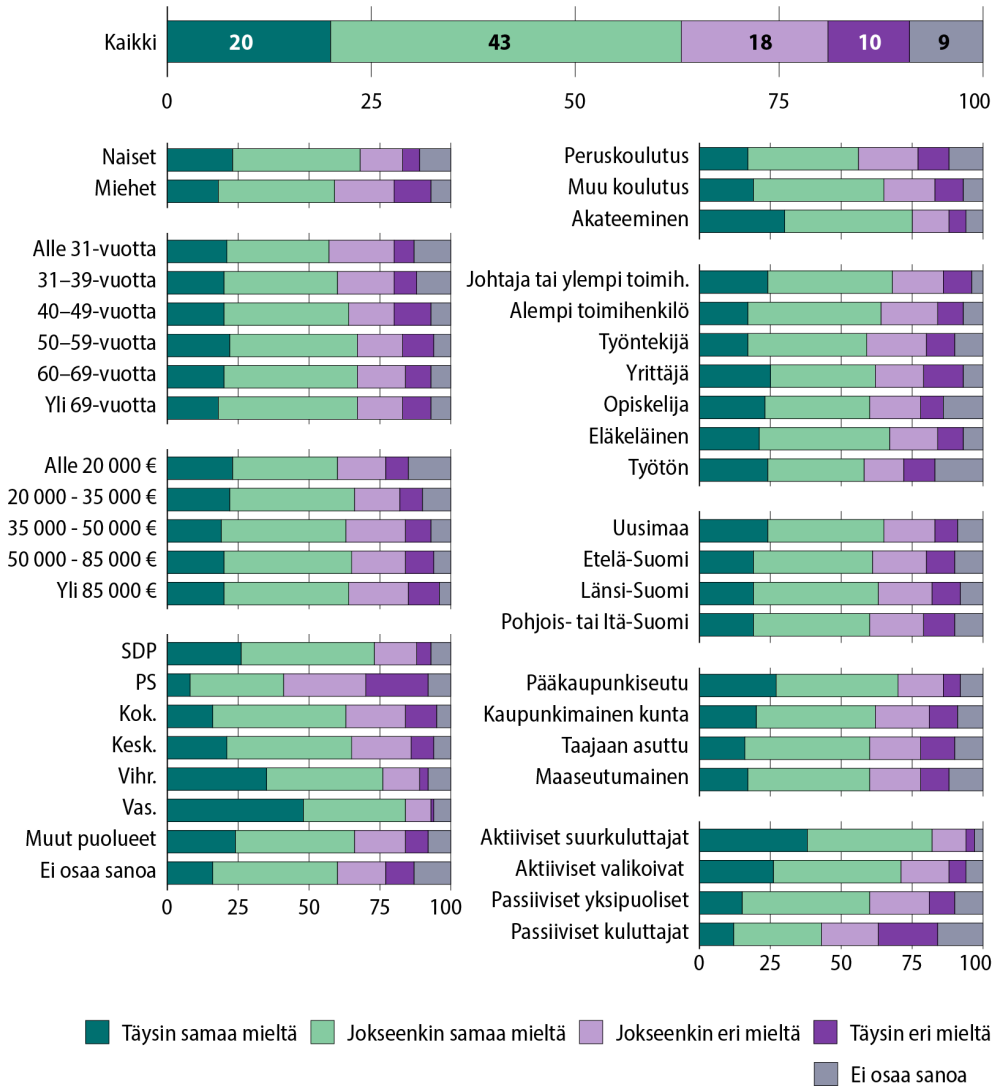
²¹ *Kulttuuribarometri 2022; Kulttuuriperintöbarometri 2021.*

²² TEAviisari, Kulttuuri; Saukko et al. 2023. Kulttuuriin osallistumisen vaikutus parempaan koettuun terveyteen tulee näkyviin *Terve Suomi 2022* -tutkimuksessa; ks. myös *Kuntalaistutkimus 2020*.

Keski-Pohjanmaan maakunnissa. Tyytyväisimpiä tarjontaan oltiin Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakunnissa.²³

Vastaukset väitteeseen: ”Taidetta tulee tukea verovarosta, jotta siitä nauttiminen olisi mahdollista kaikille”

Prosenttia

Suomen Kulttuurirahaston Kantar Publicilla teettämä laaja selvitys kartoitti suomalaisten suhdetta taiteeseen ja kulttuuriin 2022, ja vertailuaineistona oli vastaava kysely 2013. [Kulttuuribarometri 2022](#).

²³ Terve Suomi 2022 -kysely, kulttuuri.

Nuoret aikuiset ja muut työikäiset ovat aktiivisia kulttuuripalveluiden käyttäjiä, mutta ikääntyminen vaikuttaa laskevasti kulttuuripalveluiden käyttöön. Eläkeikäisten keskuudessa kulttuuripalveluiden käyttö on yleisempää niiden parissa, jotka raportoivat terveytensä olevan hyvä, kuin verrattuna heihin, joiden terveydentila on heikompi.²⁴

Työikäisten tuloluokkien välillä kulttuurin käytössä ei ole suuria eroja. Vähemmän ansaitsevat sijoittivat kulttuuripalveluihin yhtä lailla kuin paremmin ansaitsevat. Kulttuurin käyttämisen ratkaisee siis varallisuutta enemmän henkilökohtainen kiinnostus tai sen puute. Eläkeiässä tulotaso sen sijaan vaikuttaa. Pienituloisten eläkeikäisten vähäistä kulttuuripalveluiden käyttöä voi selittää haja-asutusalueiden heikko kulttuuripalvelutarjonta. Haja-asutusalueilla väestön väheneminen johtaa palvelujen asiakasmäärien pienenemiseen ja palveluverkoston harventumiseen.²⁵

Kulttuuriin suhtautuminen ja osallistuminen kulttuuritapahtumiin periytyy sukupolvelta toiselle. Suomalaiset ovat jaoteltavissa kolmeen eri ryhmään sen mukaan, miten he suhtautuvat kulttuuriin. Ensimmäinen ryhmä suhtautuu myönteisesti korkeakulttuuriin ja uskoo, että kulttuuriosallistuminen on yhteydessä kulttuuripääomaan ja yhteiskuntaan kuulumiseen. Toinen ryhmä suhtautuu kulttuuriosallistumiseen käytännönläheisesti, vailla ajatusta siitä, että sillä olisi yhteyttä kulttuuripääomaan tai statuksen osoittamiseen. Kolmas ryhmä puolestaan vastustaa uhmakkaasti ja vihamielisestikin erityisesti korkeakulttuuriksi kokemaansa kulttuuria ja kokee, ettei osallisuus kulttuurista kuulu heille. Ratkaisevan tärkeä kysymys onkin, kuinka varmistetaan, ettei tämä kielteinen kierre jatku.²⁶

Lapset, nuoret ja harrastamisen kautta ammattilaiseksi kasvamisen mahdollisuus

Yhteiskunnan yhteinen tehtävä on huolehtia, että lasten ja nuorten oikeus osallistua taiteeseen ja kulttuuriin toteutuu. Lasten ja nuorten keskittyminen kaupunkiseuduille on lisääntynyt yleisen väestönkehityksen myötä. Kaupungistuminen parantaa kulttuurin saavutettavuutta. Jo lähitulevaisuudessa, vuonna 2030, Suomessa on 80 kuntaa, joissa syntyy alle 15 lasta vuodessa. Ulkomaa-laistaustaisten lasten ja nuorten osuus kasvaa erityisesti pääkaupunkiseudulla ja muissa suurissa kaupungeissa. Kulttuurisen ja kielellisen moninaistumisen myötä myös kulttuuriperintö moninaistuu.²⁷

Kaupunkisegregaation myötä mahdollisuudet harrastaa ja nauttia kulttuuripalveluista eriytyvät naapurustojen ja eri sosiaalisten yhteisöjen välillä. Harvem-

²⁴ Ks. esim. *Kulttuuribarometri 2022*.

²⁵ *Kalenius – Bernelius – Hyvönen 2024*; *Terve Suomi 2022 -kysely, kulttuuri*.

²⁶ Dos. Riie Heikkilällä on aiheesta useita tutkimuksia, ks. esim. *Heikkilä 2017*, 6–19.

²⁷ *Uudenmaan maakunnan vieraskielisen väestön ennuste vuosille 2022–2040*.

min asutuilla alueilla kulttuuripalveluiden käyttöä ja saavutettavuutta sekä kulttuurin harrastamismahdollisuuksia heikentävät pitkät etäisyydet ja tarjonnan vähäisyys.

Enemmistö suomalaisista on kiinnostunut tulevaisuudesta, kokee voivansa vaikuttaa siihen ja suhtautuu optimistisesti tulevaisuuteen. Nuorten kokemaa ympäristöhuoli ja yleinen ahdistuneisuus ovat kuitenkin kasvaneet.²⁸ Taide- ja kulttuuritoiminta tarjoaa lapsille mahdollisuuden itseilmaisuuksiin sekä kanavan kulttuuriseen pohdintaan ja erilaisten tulevaisuuksien kuvittelemiseen. Yhdessä tekeminen ja yhdessä luominen ovat myös keinoja muodostaa siltoja kulttuurien välille. Olennainen tekijä lasten ja nuorten kasvun tukemisessa on suotuisan ympäristön luominen ja arvostuksen osoittaminen omaehtoiselle kulttuuritoiminnalle.

Digitalisaatio on voimakkaasti läsnä lasten ja nuorten elämässä: älylaitteet, sosiaalinen media ja pelit muokkaavat arkea ja ovat tärkeässä roolissa sosiaalisten suhteiden muodostamisessa ja ylläpitämisessä, ajanvietteenä, uuden oppimisessa ja luovan itseilmaisun muotona. Valtaosa nuorista kokee kuuluvansa verkkoyhteisöihin. Digitaalisen hyvinvoinnin kannalta merkityksellistä on se, suunnitellaanko digitaalisia kulttuuripalveluita ja -sisältöjä lasten ja nuorten tarpeiden mukaisesti ja lasten oikeuksia digitaalisissa ympäristöissä vahvistaen.²⁹

Lukutaito ja lukeminen vahvistavat lasten ja nuorten hyvinvointia, parantavat oppimistuloksia ja antavat hyviä valmiuksia työelämään siirryttäessä. Yleisillä kirjastoilla on keskeinen tehtävä lasten, nuorten ja perheiden lukemisen edistäjänä ja kirjallisuuden maailmaan tutustuttajana sekä kriittisen ajattelun ja mediataitojen edistäjänä. Vuonna 2023 yleisistä kirjastoista tehtiin 83 miljoonaa lainaa, josta lasten kauno- ja tietokirjallisuuden lainojen osuus oli 36 miljoonaa.³⁰

Taiteen ja kulttuurin tulevaisuudesta huolehtiminen edellyttää, että polut ammatillisen tai korkea-asteen koulutuksen kautta taiteen ja kulttuurin ammattilaisuuteen pidetään avoinna ja houkuttelevina. Samalla vahvistetaan World Economic Forumien määrittelemiä ratkaisevia tulevaisuustaitoja: mitä kehittyneemmiksi uudet teknologiat ja tekoäly muuttuvat, sitä tärkeämmäksi ihmistaidot kuten luovuus, uteliaisuus ja tunneäly muodostuvat.³¹

²⁸ Ks. [Lähdemäki-Pekkinen et al. 2023](#); [Kivijärvi 2023](#); [Kouluterveyskysely 2023](#).

²⁹ Ks. pelien merkityksistä erit. [Kemppainen 2024](#); verkkoyhteisöiden merkityksistä nuorille erit. [Kivijärvi 2022](#); digitaalisesta hyvinvoinnista mm. [Lapsen oikeuksien komitean yleiskommentti nro 25](#).

³⁰ [Suomen yleisten kirjastojen tilastot](#).

³¹ [The Future of Jobs Report 2023](#).

10 kysytyintä tulevaisuuden taitoa
Näiden taitojen merkityksen uskotaan lisääntyvän kaikkein nopeimmin vuoteen 2027 mennessä.

	Kognitiiviset taidot	Teknologia- taidot	Minä- pystyvyys	Johtamis- taidot	Osallistamis- taidot
1	Luova ajattelu				
2	Analyttinen ajattelu				
3		Teknologinen lukutaito			
4			Uteliaisuus ja jatkuva oppiminen		
5			Resilienssi, joustavuus ja ketteruus		
6	Systeemi- ajattelu				
7		Tekoäly ja Big Data			
8			Motivaatio ja itsetuntemus		
9				Osaamisen johtaminen	
10					Palvelusuunta- tuneisuus ja asiakaspalvelu

Taidekasvatuksen tuottama osaaminen, kuten luovuus, uteliaisuus, joustavuus, motivaatio ja itsetuntemus, nousevat World Economic Forummin (2023) [työn murroksen ennusteessa](#) keskeisiksi tulevaisuustaidoiksi. Kuvalähde: *The Future of Jobs Report 2023*, WEF.

Taide- ja kulttuurikasvatus osana varhaiskasvatusta sekä peruskoulun taito- ja taideaineet rakentavat taidekasvatuksen perustan. Saavutettava taiteen perusopetuksen järjestelmä mahdollistaa pitkäjänteisen, tavoitteellisen ja tasolta toiselle etenevän eri taiteenalojen opiskelun varhaislapsuudesta aikuisikään ja luo perustan myös ammattilaisuuteen. Erityislahjakkaiden lasten ja nuorten lisäkoulutukselle on kuitenkin yhä enemmän tarvetta.

Kulttuuripalveluverkon ja -palveluiden kehittämisessä on olennaista, että lapsia ja nuoria osallistavat taide- ja kulttuuripalvelut sekä taide- ja kulttuuriopetus ja -kasvatus ovat pedagogisesti ja sisällöllisesti laadukkaita, saavutettavia ja vastaavat sekä matalan kynnyksen että pitkäjänteisen käytön ja osallistumisen tarpeisiin. Alueellisen tasa-arvon lisäämiseksi sekä lastenkulttuurin, taide- ja kult-

tuurikasvatuksen ja -opetuksen saatavuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi ja voimavarojen tehokkaaksi hyödyntämiseksi on tarpeen ylläpitää ja kehittää yhteisiä rakenteita ja toimintamalleja sekä paikalliselle että alueelliselle tasolle.

Tekijöiden asemassa parannettavaa

Kulttuuripoliittista keskustelua leimaa huoli taiteilijoiden toimeentulosta. Huoli on akuutti ja perusteltu erityisesti visuaalisilla aloilla, joilla työllistäviä organisaatioita on vähän. Kulttuuri- ja luovien alojen ammattilaisille on tyypillistä toimeentulon sirpaleisuus, useat työn- tai toimeksiantajat sekä palkka- ja yrittäjätyön vaihtelu. Toimeentulo koostuu usein toimeksiannoista, lyhyistä produktiokohtaisista työsuhteista, apurahoista, teosmyynneistä ja tekijänoikeuskorvauksista. Tyypillistä on, että toimeentuloa saadaan vuorotellen apurahansaajana, palkansaajana ja yrittäjänä. Työmarkkina-asema muuttuu monilla vuodenkin tarkastelujaksolla useaan kertaan.³²

Vapaan kentän taiteilijoista vain harvoilla on päätoimeentulona puhtaasti taiteellinen työ. Palkka sekä palkkiot ja työkorvaukset ovat keskeisiä tulolähteitä taiteilijoille, palkkatyönä tehdään usein jotain muuta kuin taidetta. Yrityksestä tuloa oli saanut neljännes vastaajista, ja työttömyysetuuksien piirissä oli ollut myös reilu neljännes taiteilijoista. Alustatalouden merkitys ammattitaiteilijoille näkyi taiteenalasidonnaisesti erityisesti teoksia tai tuotteita välittävien verkkopalveluiden hyödyntämisessä.³³ Taiteilijat työskentelevät usein esimerkiksi opettajina tai alan järjestöissä tai tekevät muuta kuin taiteilijan ammattitaitoon liittyvää työtä, jolla mahdollistetaan taiteellisen työn tekeminen. Kulttuuri- ja luoville aloille tyypilliset toimeentulon muodot tuottavat useiden selvitysten mukaan haasteita sosiaalisten oikeuksien toteutumisessa. Nykyinen sosiaaliturvajärjestelmämme tunnistaa kankeasti alalle tyypillisen toimeentulon tavan.

Itsensä työllistäjien, apurahansaaajien ja palkansaajien sosiaaliturvaan liittyviä kysymyksiä on käsitelty paljon aina 2000-luvun alkupuolelta saakka, mutta laaja-alaista uudistusta ei ole onnistuttu tekemään. Pääministeri Petteri Orpon hallitus valmistelee mallia yhdistelmävakuutukseksi parantaakseen niiden henkilöiden sosiaaliturvaa, jotka toimivat samaan aikaan yrittäjinä ja palkansaajina. Uudistus helpottaa kulttuuri- ja luovilla aloilla työskentelevien freelancereiden ja yksinyrittäjien tilannetta. Mikäli apurahansaaajat lisättäisiin yhdistelmävakuutukseen, olisi kyseessä rakenteellisesti samankaltainen uudistus kuin vuonna 2009, jolloin Myel-eläkevakuutus lisättiin apurahoihin.

Kulttuuri- ja luovilla aloilla lyhytkestoisissa työ- ja toimeksiantosuhteissa toimivien osalta kyse ei ole ainoastaan sosiaaliturvan ongelmista. Heillä on myös usein muita työntekijöitä heikommät mahdollisuudet päästä osalliseksi työn-

³² Jakonen et al. 2021.

³³ Ruusuvirta et al. 2024.

tajan tarjoamasta työterveyshuollosta, työtiloista ja -välineistöstä tai niistä työelämän kehittämiseen tähtäävistä toimenpiteistä, joissa edellytetään työnantajan aloitteellisuutta.

Viime vuosina myös kulttuuri- ja luovilla aloilla on noussut esiin syrjinnän, epäasiallisen kohtelun ja häirinnän tapauksia, mikä on osittain seurausta alan valtarakenteista ja epätyypillisistä työsuhteista. Näitä esiintyy tuotannoissa ja työryhmissä ja taidealoilla, joissa nämä työmuodot ovat tyyppillisiä, eli erityisesti esittävän taiteen ja av-tuotantojen kentällä. Taide- ja kulttuurialan eettiset ohjeet ovat valmistuneet hiljattain, ja niiden vakiintuminen parantanee kulttuuriammattilaisten (työ)hyvinvointia.³⁴

Toimintaa vapaalla kentällä ja valtionosuuden piirissä

Vapaaksi kentäksi voidaan määritellä ne ammatilliset toimijat, jotka tuottavat, esittävät ja tekevät taidetta valtionosuusjärjestelmän ulkopuolella. Vapaa kenttä on laaja käsite, joka pitää sisällään yksittäiset taiteilijat ja heistä koostuvat työryhmät sekä ne yhteisöt, jotka eivät kuulu valtionosuuden piiriin. Tunnusomaista toiminnalle on jatkuva muutos, joten kentän täsmällinen tilastollinen tarkastelu on vaikeata. Toisaalta muutostilassa oleminen mahdollistaa myös toiminnalle tunnusleimaisen vapauden, itsenäisyyden, joustavuuden ja nopeatkin uudistukset.

Viime vuosina perinteisiä taiteen generajoja on osittain hylätty, ja lajityypit ylittävä taiteellinen ajattelu sekä monitaiteinen työskentely ovat yleistyneet. Tämä on synnyttänyt uusia taiteellisen ilmaisun muotoja. Monitaiteista työskentelyä tehdään sekä yhteistyössä muiden taiteilijoiden kanssa että itsenäisesti. Esimerkiksi peli- ja elokuva-aloilla yhdistyvät monet perinteiset taidemuodot, kuten visuaalinen suunnittelu, musiikki ja tarinankerronta. Erityisesti taiteen vapaalla kentällä on mahdollisuus uudistaa taiteen tekemisen muotoja, koska tekijät eivät ole sidottuja rahoittajiin tai tiettyyn yleisöön. Vapaat taiteilijat ovat uudistajia, joille harkinnanvarainen valtionrahoitus antaa kehittämisen mahdollisuuksia mutta asema on epävakaa ja tulevaisuus huonosti ennakoitava.

Taiteenaloissa on kuitenkin huomattavia eroavaisuuksia, mikä on vaikuttanut myös eri alojen toiminta-, kehittämis- ja rahoitusrakenteisiin. Esimerkiksi esittävän taiteen aloilla työskennellään vahvassa vuorovaikutuksessa toisten kanssa, minkä vuoksi myös alan rakenteet eroavat huomattavasti visuaalisen alan rakenteista. Muun muassa kuvataide ja kirjallisuus ovat niin sanottuja yksilötaiteita ja nojaavat vahvasti apurahajärjestelmään, koska aloilla toimitaan etupäässä vapaina taiteilijoina.³⁵

Tunnusomaista vapaan kentän yhteisöille on niiden pienuus ja kevyet hallinnolliset rakenteet. Yhteisöissä, joissa ”kaikki tekevät kaikkea”, on haasteita

³⁴ *Taide- ja kulttuurialan eettinen ohjeisto.*

³⁵ Ks. visuaalisista taiteista erit. *Sokka et. al. 2023.*

myös ammatillisuuden ja taiteilijoiden toimeentulon kanssa. Yhtäältä talkootyötä tehdään huomattavan paljon, ja toisaalta yritysmuotoisilta toimijoilta puuttuu mahdollisuuksia hakea tukia.

Kulttuuri- ja luovilla aloilla koetaan huolta ja epävarmuutta tulevasta. Koettu arvostuksen puute nousee voimakkaasti esiin kulttuuripoliittisen selonteon tausta-aineistossa.³⁶ Kulttuurirahoituksen lisäämisen ohella useimmin toistuva toive tekijöiltä on, että julkinen rahoitus tukisi relevantilla tavalla taiteen yhteisöjä siten, että rahoitukselle on selkeät kriteerit ja se vastaisi niihin tarpeisiin, jotka arvoketjuissa on tunnistettu.

Vuonna 2022 tehty esittävän taiteen valtionosuusuudistus oli kokonaisuudistus. Sen myötä käyttöön otetut monivuotiset rahoitussuunnitelmat ovat lisänneet ennakoitavuutta, laatua sekä kehittämisen ja kokeilemisen mahdollisuuksia esittävän taiteen valtionosuuden piirissä oleville. Esittävän taiteen vapaan ammattilaiskentän osalta uudistus toimeenpantiin Taiteen edistämiskeskuksen kautta. Vapaiden ryhmien yhteisöjen rakenteita on vahvistettu kasvattamalla toiminta-avustusten euromääriä ja ottamalla käyttöön kolmevuotiset avustukset.

Vuonna 2019 toteutetussa museoiden valtionosuusuudistuksessa keskeisenä tavoitteena oli vahvistaa alueellisia ja valtakunnallisia vastuumuseoita. Vastuumuseot toimivat oman alueensa ja alansa museoiden yhteistyön kehittämiseksi ja tarjoavat asiantuntijapalveluita mm. alueellisessa visuaalisen taiteen edistämässä ja kulttuuriympäristön suojelussa. Museoiden valtionosuusjärjestelmän arvioinnissa todettiin, että uudistettu lainsäädäntö on selkeyttänyt valtakunnallisten ja alueellisten vastuumuseoiden strategista tehtävää ja korostanut vaikuttavuuden merkitystä. Keskeisin haaste liittyy vastuumuseoiden rahoituksen ja kasvavien vastuiden yhteensovittamiseen.³⁷

Väestön keskittymisen myötä kulttuuripalveluita tarvitaan lisää alueilla ja kasvukeskuksissa, mutta samalla on huolehdittava palveluiden saatavuudesta harvaan asutuilla alueilla. Hyviä keinoja ovat mm. esittävän taiteen kiertuetoiminnan, tilojen yhteiskäytön sekä museopalveluiden lisääminen. Vieraskielisen väestön keskittyminen pääkaupunkiseudulle ja kulttuurinen moninaistuminen lisäävät tarvetta sekä muulle kuin suomenkieliselle esitystoiminnalle että muille kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden tarpeisiin vastaaville palveluille ja toimintamuodoille.

Kulttuuriala elinkeinona

Suomen talouden haasteet, kuten digitaaliseen palvelutalouteen siirtyminen, globaalien digijättien ylivalta ja vähäiset investoinnit aineettomaan pääomaan

³⁶ *Kulttuuripoliittisen selonteon ennakkokysely 2023* ja selontekotyön aikana saadut lausunnot, OKM.

³⁷ *Uusikylä – Köppä – Lintinen 2024*.

(erityisesti Ruotsiin tai Yhdysvaltoihin verrattuna), koskevat myös kulttuuri- ja luovien alojen yrityksiä. TKI-toimintaa ja -rahoitusta ei ole kytketty riittävästi luovien alojen edistämiseen, vaikka talouskasvun ja kilpailukyvyn kannalta kulttuuri- ja luovat alat ovat merkittävää perusteollisuutta ja elämystaloutta.³⁸

Kasvuun tarvitaan investointeja. Kulttuuri- ja luovien alojen liiketoimintamallit tuovat omat vaikeutensa alan yritysten liiketoiminnan kehittämiseksi. Kuten muuallakin Euroopassa, Suomessa valtaosa alan yrityksistä on pk- ja mikroyrityksiä, joilla ei yleensä ole riittävästi uskottavuutta rahoittajien näkökulmasta sijoitusten houkuttelemiseksi. Elinkeinotoiminnan julkinen rahoitus kohdistuu tutkimuspohjaiseen kehittämiseen, mitä puolestaan yritykset eivät tee silloin, kun tuotteet ja palvelut syntyvät luovasta työstä.³⁹

Suomen elinkeinorakenteessa korostuvat yhtäältä investointihyödykkeet ja toisaalta teknologia. Kuluttajaliiketoiminnassa kosketuspintaa on huomattavasti enemmän. Kuluttajaliiketoiminnan asema talouden murroksessa on kuitenkin haastava. Jatkuvasti muutoksessa oleva toimintaympäristö edellyttää kykyä joustavaan uudistumiseen, uutta osaamista ja uudenlaisia rahoitusinstrumentteja. Mikroyrityksille näitä ei ole tarjolla tai kustannukset ovat liian korkeat.

EU:ssa käynnistettiin edellisellä rahoituskehyskaudella luovien alojen lainantausväline Guarantee Facility osana Luova Eurooppa -ohjelmaa. Tällä rahoituskehyskaudella takausväline on toiminut osana InvestEU -ohjelmaa. Suomi on viimeisiä jäsenvaltioita, joissa takuuvälinettä ei ole otettu käyttöön, koska halukasta välittäjäorganisaatiota ei ole löytynyt.

Aineettoman pääoman merkitys taloudellisessa tuotannossa kasvaa jatkuvasti. Silti, toisin kuin kaikissa vertailukelpoisissa maissa, kulttuuri- ja luovien alojen osuus Suomen kansantaloudessa ei kasva. Näiden toimialojen tuotos ja arvonlisäys on kasvanut euromääräisesti, mutta osuus kansantaloudesta laskee. Myös työllisyys on laskenut trendinomaisesti. Yritystoiminnan ja yrittäjyyden edistäminen kulttuuri- ja luovilla aloilla edellyttää edelleenkin yritystoiminnan vahvistamista erityisin toimenpitein.⁴⁰ Tärkeää on myös aktiivisesti pyrkiä siihen, että kulttuuri- ja luovilla aloilla syntyvä aineeton pääoma säilyy kotimaassa ja vahvistaa Suomen taloutta.

³⁸ Ks. Koski – Pajarinen – Rouvinen [2024a](#) ja [2024b](#).

³⁹ Edelleen ajankohtainen on [Luova talous ja aineettoman arvon luominen kasvun kärjiksi](#) -työryhmän raportti 2017. Ks. myös [Vuoden 2014 valtioneuvoston periaatepäätös aineettomasta arvonnluonnista](#).

⁴⁰ Ks. [Sokka – Jakonen 2024](#), myös [Pukkinen et al. 2022](#).

TAPAUSESIMERKKI: KIRJALLISUUS

Kirjallisuuden kentän haasteet liittyvät kirjanmyynnin laskuun, taiteilijoiden tulonmuodostukseen ja lukemisen kulttuuriseen murrokseen. Digitaalisuus on mullistanut kirja-alan globaalisti eikä suunta tule muuttumaan tai muutos hidastumaan. Tämän vuoksi on tärkeää vahvistaa kotimaista kirja-alaa, sillä kirjallisuus on tiiviisti yhteydessä kansalliskielimme, ajatteluumme ja lukutaitoon – joka puolestaan toimii pohjana laajemmin sivistykselle sekä informaationlukutaidolle ja viime kädessä kansalliselle resilienssille.

Siinä missä kirjallisuus on ollut avainasemassa suomalaisen kulttuurin ja kielen kehittyessä, se voi antaa avaimia nopeiden muutosten, kuten pahenevan ilmastokriisin, käsittelyyn. Kirjallisuuden ja lukemisen merkitys luovuuden, empatiakyvyn, muistin ja keskittymiskyvyn parantajana tunnetaan laajasti. Lukemisen merkitys oppilaiden menestymiseen myös muissa aineissa on ilmeinen.

Kirja-alan työllistävä vaikutus on suuri. Lisäksi kirjallisuus toimii inspiraationa myös muille taiteenaloille (esimerkiksi av-tuotannot, pelit) ja välillisesti kaupallisille menestystuotteille (muumimukit). Tuotteiden ja brändien potentiaali kirja-alalla on merkittävä ja kotimaisen kirjallisuuden viennin mahdollisuuksia on yhä hyödyntämättä.

Kirja-ala (kirjailijat, kääntäjät, kustantajat) vaatii aktiivisia toimia ja tukemista, jotta ala pysyy maamme sivistyksen ja kulttuurin keskiössä. 2040-luvulle tultaessa suomalainen kustannuskenttä on muuttunut: tekoäly mahdollistaa maailmanlaajuisen julkaisemisen digitaalisesti, mikä muuttaa markkinoinnin vaatimuksia mutta myös suomalaisen kirjallisuuden yleisöjä sekä ansaintaketjua. Kentällä vallitsee kansainvälisten digijättien ylivalta ja käännöksistä huolimatta englannin kielen asema on suuri.

On tärkeää, että toisena osana kokonaisuudessa säilyvät kotimaiset, painetut teokset, omalla kielellä julkaiseminen ja lukeminen sekä laadukkaat käännökset. Tämä vaatii alan vahvaa tukemista.

Digitalisaatio muutti melkein kaiken

Vaikka osa kulttuurisisällöistä on ollut digitaalisia ja helposti välitettäviä jo kauan, yhä kiihtyvä digitalisaatio on läpileikkaava ja vaikeasti ennakoitava ilmiö. Kehittyneiden teknologioiden yhdistäminen ja tekoälyn integroituminen muuttavat elämäämme ja kulttuuriamme vaikeasti ennustettavin tavoin. Jatkuvasti kehittyvät digitaaliset välineet ja alustat tarjoavat uusia kulttuurin luomisen, tarjoamisen, käytön ja säilyttämisen mahdollisuuksia. Kulttuurin ja taiteen alat vuorovaikuttavat yhä enemmän toisiinsa ja uudistavat taiteen ja kulttuurin tuottamisen, esittämisen ja jakelun muotoja.

Digitaalinen murros näkyy kulttuurisisältöjä luovan tekijän työssä ja siihen perustuvassa taloudessa ja ansainnassa. Alan sisältöjen, tuotteiden ja palvelujen kysyntä kasvaa vauhdilla, erityisesti audiovisuaalisella alalla ja e-kirjapalveluissa. Yhä suurempi osa kulttuuriperinnöstä on digitaalisesti säilytettävää ja hyödynnettävää. Teknologinen kehitys avaa uudenlaisia taiteen ja kulttuurin sisältöjen kokemisen ja osallistumisen mahdollisuuksia ja muotoja. Digitaaliset ympäristöt ovat globaaleja, yleisö voi olla missä tahansa ja kuka tahansa voi tuottaa sisältöjä, mikä on haastanut perinteisten kulttuurisisältöjen tekijöiden, esittäjien, tuottajien ja jakelijöiden aseman.

Tekoälyn aikakaudella empatiaa, luovuutta ja mielikuvitusta tarvitaan entistäkin enemmän. Digiajan sivistys edellyttää tietoja ja osaamista, osallistumismahdollisuuksia sekä valmiuksia toimia aktiivisesti ja ilmaista itseään luovilla tavoilla ja turvallisesti.⁴¹ Digitaalisen informaatiolukutaidon ja kriittisen medialukutaidon merkitys ja osaaminen on keskeistä sekä taiteen ja kulttuurin kuluttamisessa että sen tuottamisessa.

Kulttuurilaitosten valmiudet hyödyntää digitalisaation mahdollisuuksia liittyvät paljolti osaamiseen, toimintamalleihin ja johtamiseen. Osaamista tarvitaan esimerkiksi edistyneiden teknologioiden hyödyntämisessä, liiketoiminnan kehittämisessä, asiakasymmärryksessä ja palvelumuotoilussa. Digitalisaation hyödyntäminen edellyttää monenvälistä toimivaa ja strategista yhteistyötä. Murrosvaihe mahdollistaa uusiutumisen ja toiminnan suuntaamisen omien vahvuuksien ja asiakkaiden odotusten mukaisesti. Kulttuuri- ja luovien alojen datapohjaisella yleisösuhteen kehittämisellä saadaan aiempaa tarkempaa tietoa yleisöjen tarpeista, luodaan tiivis ja vuorovaikutteinen suhde yleisöihin sekä parannetaan käyttäjäkokemusta.

Tekoälystä on nopeassa ajassa tullut arkinen apuväline, joka muuttaa yhteiskuntaa. Tekoälyyn ja sen käyttämiseen luovassa työssä liittyy eettisiä kysymyksiä, tekijänoikeuskysymyksiä (tekoälyn koulutus ja tekoälyn avulla tuotettu sisältö), myönteisiä vaikutuksia (työn tehostuminen ja helpottuminen), kielteisiä vaikutuksia (väärinkäyttö, inspiraation ja mielikuvituksen rapautuminen)

⁴¹ *Valtioneuvoston selonteko: Suomen digitaalinen kompassi 2022.*

sekä kestäväen kehityksen ja luonnonvarojen käytön haasteita. Tekoälyä kehitettäessä on varmistettava, että tekijöiden oikeudet turvataan.

Tekijänoikeudet kulttuuripolitiikan ytimessä

Tekijänoikeudet ovat olennainen osa kulttuuripolitiikkaa. Tekijänoikeuteen sisältyvät taloudelliset oikeudet ovat kannustin luoda teoksia ja muuta tekijänoikeudella suojattua sisältöä. Kulttuurin ytimessä ovat luovat alat ja niiden piirissä syntyvä talous. Ilman luovan työn tekijää ei ole teosta eikä tekijänoikeuteen perustuvaa liiketoimintaa ja ansaintaa, joka syntyy luovan talouden arvoketjuissa.

Luovien alojen toimijat ovat riippuvaisia toisistaan mutta yhteinen näkemys luovien alojen vahvistamisen edellyttämistä toimista puuttuu. Erilaiset ja erisuuntaiset, suurelta osin taloudelliset intressit estävät monissa tapauksissa tarvittavien kehittämistoimien toteuttamisen. Tämä koskee tekijänoikeuskysymysten lisäksi myös yleisemmin luovia aloja.

Teknologinen kehitys ei saa syrjäyttää luovaa työtä ja sen seurauksena luovalle tekijälle syntyviä oikeuksia. Tekoäly tai muu teknologia voi olla apuväline sisältöjen luomisessa, mutta sen käyttö ei voi korvata ihmisen luovuutta, ideoita ja panosta lopputuloksessa, vaan ihmisen työn kautta syntyvä tekijänoikeus ja lähioikeus olisi aina tunnustettava kuuluvaksi ihmiselle. Tekoälyyn liittyvät tekijänoikeudelliset kysymykset ja luovan työn tekijöiden suojaaminen tulee ratkaista Euroopan unionin tasolla ja kansainvälisillä sopimuksilla. Euroopan unionin omat lainsäädäntöratkaisut lisäävät unionin strategista autonomiaa myös tekoälyn kehityksessä ja vahvistavat taloutta ja turvallisuutta.

Tekijänoikeudesta vapaita kulttuuriperintösisältöjä ja niihin liittyvää metadataa on julkaistu miljoonittain avointen rajapintojen kautta uudelleenkäytettäväksi ja näin lisätty aineistojen näkyvyyttä ja vaikuttavuutta. Eurooppalainen kulttuuriperinnön data-avaruus tarjoaa mahdollisuuden datan jakamiseen ja vaihtoon niin kulttuurialan sisällä kuin vaikkapa muiden alojen data-avaruuksien välillä. Tämä edellyttää tiedon yhteentoimivuutta, ymmärrettävyyttä ja standardien noudattamista.

Digitaalisuuteen ja tekoälyyn liittyvien tekijänoikeuskysymysten ratkaisuille, samoin kuin muille tekijänoikeuslain kehittämistoimille, on olemassa vahva kansainvälinen konventioihin ja EU:n lainsäädäntöön pohjautuva viitekehys. Valtioiden rajat ylittävät sähköiset jakelujärjestelmät ja EU:n sisämarkkinat edellyttävät kansainvälisesti yhteensopivia lainsäädäntöratkaisuja myös tulevaisuudessa.

Tekijänoikeusjärjestelmä toimii, kun tekijöiden taloudelliset ja moraaliset oikeudet on turvattu ja kun lainsäädäntö ja järjestelmä tukevat oikeuksien tehokasta lisensointia ja luovan talouden ansaintalogiikoiden innovatiivista kehittämistä.

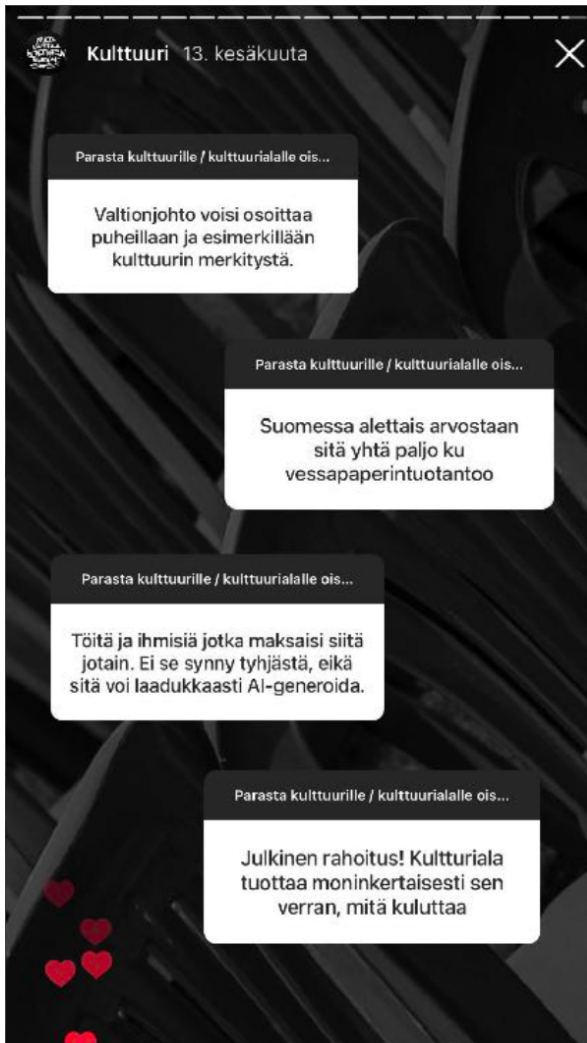
Tämä edellyttää sitä, että oikeuksia valvotaan tehokkaasti ja käytössä ovat riittävät keinot piratismiin estämiseksi, oikeuksien hallinnointi on tehokasta, käytössä on kehittynyt tekijänoikeuden digitaalinen infrastruktuuri, teosten käytöstä syntyvä metadata on avointa ja luotettavaa ja tekijänoikeuskorvaukset ohjautuvat ajantasaisesti teosten tekijöille.

Luovien tekijöiden näkökulmasta tekijänoikeus ja toimiva tekijänoikeusjärjestelmä mahdollistavat ansainnan ja tulonmuodostuksen sekä oikeudenmukaisen ja oikeasuhtaisen korvauksen teosten käyttämisestä, turvaa alkutuotannon, kannustaa luovuuteen, takaa oikeuksien ja tekijän integriteetin kunnioittamisen, tarjoaa välineet oikeuksien täytäntöönpanoon ja takaa tekijänoikeuksien suojan kaikkialla maailmassa.

Luovan talouden yritysten näkökulmasta toimiva tekijänoikeusjärjestelmä kannustaa investointeihin luoviin sisältöihin ja niillä tapahtuvaan kauppaan, luovien tekijöiden ja luovuuden tukemiseen ja oikeudenmukaiseen tulonjakoon, yhteistyöhön ja kumppanuuksiin. Luovien alojen käytännöt yhdistettynä yksilöiden ja yritysten veroratkaisuihin kannustavat tekijänoikeuksien jäämiseen ja korvausten tulouttamiseen Suomeen, mikä osaltaan vauhdittaa uusia investointeja sekä mahdollistaa luovan alan yrityksen toiminnan laajentamisen ja kansainvälistymisen.

Kulttuuri- ja kulttuuriperintölaitosten näkökulmasta toimiva tekijänoikeusjärjestelmä muodostaa selkeän, vakaan ja ennustettavan toimintaympäristön, sisältää tasapainoisia ja kohtuullisia oikeuksien lisensiointi- ja muita ratkaisuja digitaalisen kulttuurin ja kulttuuriperinnön mahdollistamiseksi, sekä hyödyttää kohteissa olevien teosten tekijöitä. Laitosten keräämä ja niiden toiminnassa syntyvä data palvelee kulttuurikentälle syntyvän hyödyn lisäksi myös tekijöitä ja muita oikeudenhaltijoita.

Tekijänoikeudella suojattuja sisältöjä hyödyntävien yritysten näkökulmasta toimiva tekijänoikeusjärjestelmä on selkeä, ennustettava, teknologianeutraali, liiketoiminnassa tarvittavien oikeuksien hankinnan mahdollistava ja tekijöiden kanssa yhteistyöhön kannustava. Sisältökustannusten ennakoitavuus on edellytys investointipäätösten tekemiselle.

"Mikä ois parasta, mitä kulttuurille voisi tapahtua?" kysyttiin nuorisolle suunnatussa somekampanjassa selonteon valmistelutyössä. Vastaukset puolustivat kulttuuria ja koko alaa voimakkaasti.

Kohti kulttuurista kestäväsmurrosta

Kulttuurin merkitys kestävästä kehityksestä edistämässä on ymmärretty viime vuosina yhä paremmin. Ajattelu- ja toimintatapojen muutoksella on mahdollisuus vaikuttaa siihen, millaisen perinnön jätämme tästä päivästä tulevaisuudelle. Ilmastonmuutoksen ja luontokadon hillitseminen edellyttävät päättävien politiikkatoimien lisäksi muutosta kulutustottumuksissa ja arvoissa, jotta merkitykselliseksi koettu elämäntapa olisi mahdollista sovittaa planetaarisiin rajoihin. Kulttuuri voi tarjota alustan muutoksen käsittelylle.⁴²

Tärkein globaali viitekehys on YK:n kestävästä kehityksestä toimintaohjelma Agenda 2030, joka sisältää 17 kestävästä kehityksestä tavoitetta alatavoitteineen.

⁴² Ks. IPCC 2023.

Kulttuurilla ei ole ohjelmassa itsenäistä tavoitetta. Kulttuurin voidaan kuitenkin nähdä vaikuttavan kestäväen kehityksen kontekstissa monin eri tavoin: itsenäisenä ulottuvuutena ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyuden rinnalla, eri tavoitteiden saavuttamisen vauhdittajana tai kestäväen kehityksen perustana.⁴³

Työ kulttuurin sisällyttämiseksi Agenda 2030:n jälkeisiin YK:n kestävyystoimiin on selonteon laatimisen aikaan vireää. Asiaa koskevia tavoitteita on kirjattu mm. Unescon kulttuuripolitiikan ja kestäväen kehityksen maailmankonferenssin Mondiacultin loppujulistukseen 2022 sekä EU:n kulttuuriministerien Cáceresin julistukseen 2023, jotka Suomi on hyväksynyt. Niiden mukaisesti Suomi ymmärtää kulttuurin globaalina julkisena hyödykkeenä (*global public good*) ja edistää tavoitetta saada kulttuuri omaksi kestäväen kehityksen tavoitteeseen YK:n kestäväen kehityksen vuoden 2030 jälkeisiin toimiin.

Kulttuurin ymmärtäminen globaalina julkisena hyödykkeenä liittyy ensinnäkin siihen, että yhteiskunnassa käytävä keskustelu sen omasta parhaasta on pohjimmiltaan kulttuurista. Toiseksi hyödykkekäsitteeseen viittaa kulttuurin olennaisilta osiltaan julkiseen luonteeseen, sen julkiseen arvoon. Kolmanneksi kulttuurilla on globaali merkitys johtuen nimenomaan kansainvälisestä sitoumuksesta edistää kulttuurista moninaisuutta.

Kulttuurialan ja luovien alojen toiminta perustuu aineettomaan pääomaan ja palveluliiketoimintaan, ja niiden kielteiset vaikutukset ympäristöön ovat verrattain matalat verrattuna moniin muihin toimialoihin. Euroopan komissio arvioi kulttuurialan ja luovien alojen (pois lukien muoti) ympäristövaikutusten olevan 1–3 prosenttia kaikista toimialoista. Vaikutukset olivat kuitenkin kasvaneet vuosien 2010–2020 välillä erityisesti digitaalisten teknologioiden ja verkkopalvelujen käytön lisääntyessä, mikä edellyttää haitallisten vaikutusten vähentämistä läpi tuotantoketjun.⁴⁴

Kulttuuri- ja luovilla aloilla on monenlaisia käytäntöjä ja toimia kestäväen kehityksen vahvistamiseksi, ympäristökuorman pienentämiseksi ja muuten vastuullisuuden edistämiseksi. Todennettua arviointitietoa ympäristövaikutuksista ja toiminnan muusta kestävydestä kuten työskentelyolosuhteista on kuitenkin vain vähän. Toiminnan vastuullisuuden osoittaminen on jatkossa yhä tärkeämpää myös rahoituksen näkökulmasta.⁴⁵

⁴³ Ks. esim. [Dessein et al. 2015](#).

⁴⁴ [Vuijlsteke et al. 2023](#).

⁴⁵ Ks. [Sitoumus2050](#).

Kansainvälinen ja kansainvälistyvä kulttuuri

Suomi tukee kaikilla toimillaan monenkeskistä ja sääntöpohjaista kansainvälistä oikeusjärjestelmää ja ymmärtää myös kulttuurin roolin tässä työssä. Kansainvälistä kulttuuripolitiikkaa tehdään monenkeskisissä hallitusten välisissä järjestöissä mutta myös maiden kahdenvälisissä suhteissa.⁴⁶

Keskeisiä kulttuuripolitiikan alan kansainvälisiä yhteistyöjärjestöjä ovat Euroopan unionin lisäksi mm. Pohjoismaiden ministerineuvosto, Euroopan neuvosto ja Unesco, jotka kaikki työskentelevät eri tavoin kulttuuripolitiikan alalla. Kulttuuri on osa kansainvälisiä suhteitamme, ja sen avulla edistetään demokraatiakehitystä, rauhaa, ihmisoikeuksia ja globaalia vastuunkantoa.

Kulttuuri on tärkeä osa maakuvaamme, mutta sitä voitaisiin hyödyntää vielä paljon nykyistä paremmin Suomen tarinan kertomisessa. Kansainvälisten yhteistyösuhteiden vahvistamisessa, elinkeinopoliittisten tavoitteiden edistämisessä ja myönteisen Suomi-kuvan rakentamisessa kulttuurilla ei vielä ole sille kuuluvaa ratkaisevaa roolia.

Pienet kotimarkkinat mahdollistavat taloudellisesti kannattavaa toimintaa vain harvoille, mikä estää kulttuuri- ja luovien alojen kasvua. Kansainvälistyminen on nyt päällekkäistä, pirstaleista ja keskinäisen kilpailun leimaamaa pienimuotoista tekemistä. Strategisen suunnittelun ja investointikyvyn puute ovat suurimmat esteet kulttuurialan onnistumisille. Kansainvälistyminen ja vienti edellyttävät kohdemarkkinoiden hyvää tuntemusta ja läsnäoloa sekä laajoja yhteistyöverkostoja.

Kulttuurimatkailu on kasvava trendi, ja kulttuuritapahtumista sekä kulttuuriperintökohteista toivotaan vetovoimaa ja uusia matkailijakohderyhmiä. Kansainvälisten matkailijoiden tavoittamisen haasteena on Suomen kulttuurin verrattain alhainen tunnettuus kansainvälisesti, vaikka maakuvatutkimuksissa kehitys on kulttuurin osalta ollutkin viime aikoina myönteistä.

Suomelle pohjoismainen viitekehys on tärkeä myös kulttuuripolitiikassa ja -verkostoissa. Pohjoismainen kulttuuripoliittinen malli ja hyvinvointipolitiikka heijastavat eri maiden ja itsehallintoalueiden monimuotoisia historioita ja kulttuurin kehityslinjoja. Koronapandemian aikana kulttuurialan tukemiseen liittyvät kriisituet ja niiden suunnittelu herättivät paljon vertailua maiden välillä, samoin keskustelu luovien toimialojen merkityksestä. Kaksi keskeistä teemaa, jotka nousivat esiin kaikkien pohjoismaiden kulttuuripolitiikassa, ovat ammattitaiteilijoiden toimintaedellytykset sekä kulttuurin saatavuus ja saatavuus kaikille asukkailla.⁴⁷

⁴⁶ Ks. mm. *Mietintö suosituksista komissiolle taiteilijoiden ja kulttuurialan ja luovien toimialojen työntekijöiden sosiaalista ja ammatillista tilannetta koskevasta EU:n kehuksesta 2023*.

⁴⁷ Pohjoismaiden kulttuuripolitiikan tilanteesta ja erityisesti suhtautumisesta koronapandemiaan ks. *Jakonen – Hirvi-ljäs 2023*.

2. Keskeisten muutosvoimien vaikutus kulttuurin tulevaisuuteen

Koska kulttuuripolitiikka liittyy yhteiskunnallisesti lähes kaikkeen, on pitkän aikavälin tavoitteita suunniteltaessa tärkeätä arvioida myös sitä, mitkä nykyiset ja tulevat yhteiskunnalliset kehityskulut ohjaavat Suomen kulttuuripolitiikan suuntaa. Selonteon pitkä aikajänne antaa mahdollisuuden tulevaisuuden luomiseen, ei vain reagoimiseen jo tapahtuvaan, mutta vuosikymmenten perspektiivi tekee näkymästä epätarkan. Kulttuuripolitiikalla, kuten kaikilla politiikkalohkoilla, on oltava sopeutumiskykyä, innovatiivisuutta ja kykyä tehdä pitkän aikavälin strategisia päätöksiä.

Todennäköiset tulevaisuudet eivät ole toisensa poissulkevia, ja kulttuuripoliittisen selonteon visio heijastaa näiden eri tulevaisuudensuuntien osasia.⁴⁸ Selonteon kannalta tärkeimmiksi tulevaisuuden muutosvoimiksi määriteltiin seuraavat:

Ilmastonmuutos sekä luonnon monimuotoisuuden ja luonnonvarojen ehtyminen ovat keskeisiä muutostekijöitä, jotka vaikuttavat Suomen talouteen, ympäristöön ja ihmisten elämään. EU:n tavoitteena on vähentää päästöjä 90 % vuoteen 2040 mennessä ja saavuttaa ilmastoneutraalius 2050 mennessä. Kestävän kehityksen periaatteiden mukaiset ratkaisut ja investoinnit esimerkiksi uusiutuvaan energiaan, hiilinegatiivisuuteen ja ympäristöystävällisiin ratkaisuihin vaikuttavat kaikilla elämänaloilla. Mikäli ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja luonnon monimuotoisuuden torjumisessa ei onnistuta, sillä on vakavia ja laaja-alaisia vaikutuksia ihmisiin, ekosysteemeihin ja talouteen. Ilmastonmuutos lämmittää arktista aluetta nopeammin kuin mitään muuta aluetta maapallolla, mikä vaikuttaa erityisesti saamelaiskulttuuriin. Ilmastonmuutoksen vaikutukset näkyvät jo nyt mm. kulttuuriperintökohteissa, mikä edellyttää alalta uutta osaamista ja sopeutumista.

Kulttuuriala luo aineetonta arvoa, jonka merkitys kasvaa ympäristötietoisuuden ja tuottavuuspaineiden lisääntyessä. Kulutustottumusten muutokset vahvistavat kulttuurin roolia merkityksellisyyden tuottajana. **Kulttuuri- ja luoville aloille avautuu uusia liiketoimintamahdollisuuksia, kun luovan osaamisen merkitys arvonluonnissa kasvaa** mm. käyttöliittymien ja käyttäjäkokemuksen suunnittelun voimavarana. Koulutuksen ja tutkimuksen avulla luodaan edellytyksiä innovaatioille, joiden kaupallistaminen edellyttää yhä enemmän poikkialaista yhteiskehittämistä.

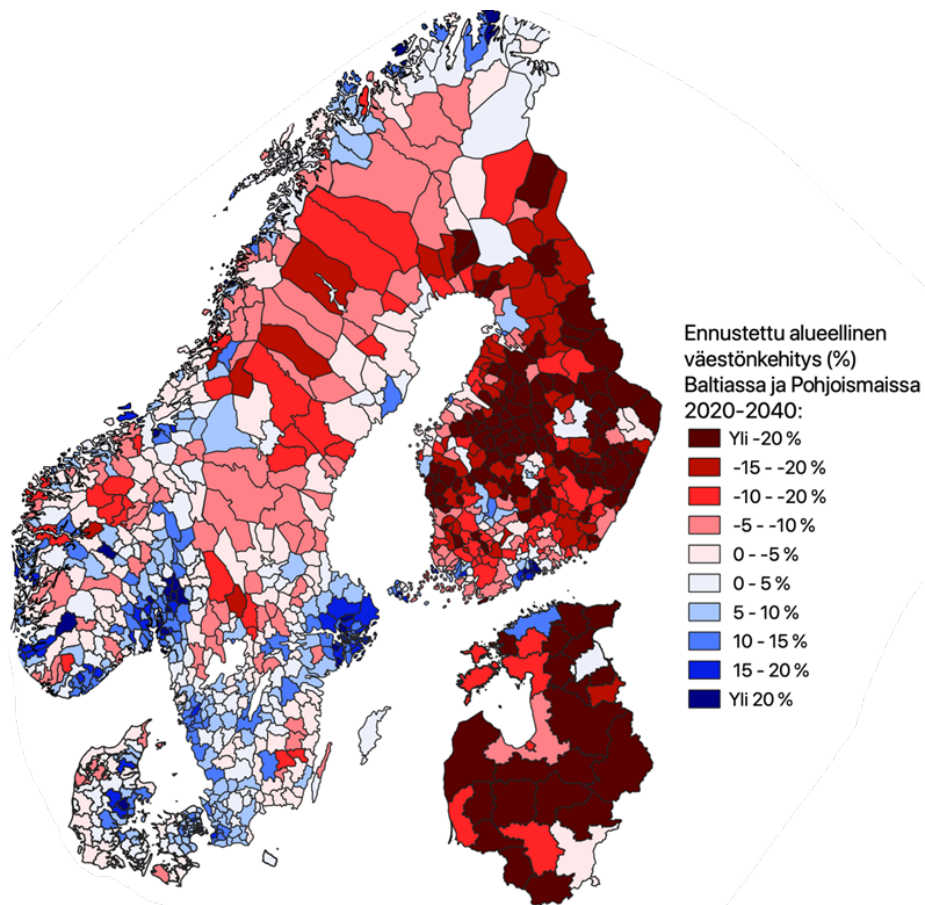
Demografinen muutos vaikuttaa kulttuuripolitiikassa kaikkeen. Suomen väestö on kulttuurisesti monimuotoistunut, ja kulttuurienvälisyyden merkitys

⁴⁸ Ennusteina ja trendianalyysin pohjana on käytetty mm. *The Future of Jobs Report 2023*; *Valtion tulevaisuusselonteko 2023*; *Dufva – Rekola 2023*; *Vuoden 2023 MDI:n Väestöennuste*. Kulttuuripoliittisesti kiinnostavia visioklassikoita ovat mm. Himanen 2010 ja Haikara 1970.

kasvaa tulevaisuudessa. Elävä ja monipuolinen vuorovaikutus eri kulttuurien välillä tukee suomalaisen yhteiskunnan kehittymistä, mutta luo ratkaisutarpeita eri taustoista tulevien ihmisten osallisuuden lisäämiseen.

Ikääntymisen ja kestävyysvajeen kanssa kamppailevan Suomen huoltosuhte on 2020-luvun puolivälissä Euroopan häntäpäässä. Ennusteiden mukaan noin 20 vuoden kuluessa ikääntyneiden osuus väestöstä tasaantuu, samoin pitkäaikaishoidon tarve. Syntyvyyden laskun seurauksena peruskouluikäisten määrä laskee dramaattisesti: vuonna 2030 peruskoulussa on 82 000 oppilasta vähemmän kuin nykyisin. Myöhempi näkymä riippuu syntyvyyden kehityksestä. Vaikka kansallinen tilanne on synkkä, alueellinen tilanne on vielä haastavampi useimmissa kunnissa, jotka kohtaavat historiallisen suuren negatiivisen muutoksen peruskouluikäisten ryhmässä.

Työikäisen väestön ennakoitu kehitys (%) Pohjoismaissa ja Baltian maissa 2022–2040

Työikäisen väestön ennakoitu kehitys (%) Pohjoismaissa ja Baltian maissa vuosina 2022–2040. MDI:n Väestöennuste 2022. Kartta: Rasmus Aro. Lähteet: Suomi: MDI:n vuoden 2022 väestöennuste; Ruotsi: SCB, Tanska: DST; Norja: SSB; Viro: Eesti statistika; Latvia & Liettua: Eurostat.

Syntyvyyden lasku vaikuttaa huomattavasti kuntien sivistyspalveluiden toteuttamiseen jo seuraavan kymmenen vuoden sisällä. Kuntien rooli on ratkaiseva kulttuurialan tukijana myös taloudellisesti. Peruskouluikäisten määrän romahduksella on merkittäviä vaikutuksia talouteen ja työelämään 2040-luvulla, jolloin työvoimaamme alkaa siirtyä vuosi vuodelta pienempiä ikäkohortteja.

Maahanmuuton lisääntymisen ei odoteta muuttavan väestönkehitystä merkittävästi noin 75 prosentissa kunnista, koska muuttoliike suuntautuu niin vahvasti kaupunkeihin ja kasvukeskuksiin. Kulttuuripolitiikkaan vaikuttaa, mistä ja millaisilla taustoilla maahanmuuttajat tulevat Suomeen, sillä lähtömaiden kulttuuri, koulutustaso ja uskonnot heijastuvat väistämättä myös suomalaiseen yhteiskuntaan. Kulttuurialan organisaatiot voivat toiminnallaan edistää kotoutumista.

Alueellinen eriytyminen jatkuu, ja Suomessa suurin osa ydin- ja harvaan asutun maaseudun kunnista supistuu voimakkaasti. Vuosikymmeniä jatkunut kaupungistuminen jatkuu. Se vaikuttaa paitsi kaupunkien kehitykseen ja infrastruktuuriin myös maaseudun elinvoimaisuuteen ja palveluiden saatavuuteen kaikilla elämänaloilla, ei vähiten kulttuurin harrastamisen ja kokemuksen saralla. Toisaalta työn ja vapaa-ajan monipaikkaisuus tasoittavat alueellista kehitystä. Alueiden veto- ja pitovoima kiinnittyy yhä selkeämmin elävään ja muuttuvaan paikalliskulttuuriin.

Megatrendit

Sitran megatrendikuviot visualisoivat tulevaisuuden uhkia ja mahdollisuuksia.

Henkisen kriisinkestävyden ja kulttuuriperinnön huoltovarmuuden vahvistaminen nousee aiempaa tärkeämmäksi. Turvallisuusympäristön muutos yhä epävakammaksi sekä globaalit turvallisuushkat kyberhyökkäyksineen ja hybridivaikuttamisineen muovaavat Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Tässä mm. museoilla, kirjastoilla ja arkistoilla on keskeinen rooli luotettavan

tiedon tuottajina ja tarjoajina, ja kulttuuritoimijoilla on oltava riittävät edellytykset toimia kriisiaikana – jolloin kulttuuria tarvitaan aivan erityisesti henkiseksi tueksi.

Teknologinen kehitys ja digitalisaatio muuttavat yhteiskuntaa nopeasti ja tavoilla, joita emme vielä edes tunnista. Tekoälyn yhdistäminen muihin edistyneisiin teknologioihin tuottaa murroksellisia ratkaisuja, ja virtuaalitekniikoiden ja vuorovaikutteisuuden yhdistäminen liudentaa fyysisen ja digitaalisen maailman rajoja. Digitalisaation alustatalouden merkityksen kasvu sekä murroksellisten teknologioiden käyttöönotto muuttaa tapojamme kokea ja luoda taidetta sekä hyödyntää kulttuuriperintöä. Laajennettu todellisuus haastaa aiemmat käsitykset siitä, mitä on esitys tai mitä on osallistuminen.

Muuttuvassa media- ja turvallisuusympäristössä medialukutaidon merkitys on keskeinen sekä ihmisten henkilökohtaisen hyvinvoinnin että kansallisen resilienssin, turvallisuuden ja demokratiakehityksen kannalta. Kriittinen medialukutaito, digitaaliset perustaidot, muu yleissivistävä kulttuurityö ja koulutus auttavat tunnistamaan valeuutisia ja disinformaatiota sekä torjumaan informaatiovaikuttamista. **Tämä puolestaan edellyttää ihmisiltä laajaa sivistystä ja ymmärrystä maailmasta.** Pitkäjänteisen keskittymisen ja perinteisiin kulttuurisäilytöihin perehtymisen uhkana on kuitenkin yhä useammin pakonomainen viihteellisyys ja ”dopamiinikulttuuri” sosiaalisen median ja muun riippuvuutta aiheuttavan verkkosisällön äärellä.⁴⁹

Dopamiinikulttuurin nousu

	Hidas perinteinen	Nopea moderni	Dopamiiniaika
Urheilu	Pelaa	Katsoo	Lyö vetoa
Journalismi	Sanomalehdet	Multimedia	Klikkijutut
Video	Elokuvat ja tv	Video	Lyhyet kelat
Musiikki	Albumit	Kappaleet	Tiktokit
Kuvat	Galleriassa	Puhelimessa	Puhelimessa selaten
Viestintä	Käsinkirjoitetut kirjeet	Ääniviestit, sähköpostit	Pikaviestit
Suhteet	Riiuu ja avioliitto	Seksuaalinen vapaus	Swaippaus

Tyytyväisyys demokratiaan ja luottamus instituutioihin on Suomessa ollut perinteisesti korkealla. OECD:n tutkimus aiheesta osoitti luottamuksessa olevan kuitenkin eroja sekä alueellisesti että eri väestöryhmien kesken. Samassa raportissa havaittiin, että **suomalaisten usko mahdollisuuksiinsa vaikuttaa**

⁴⁹ Gioia 2024. Kaavion pohjana myös *Helsingin Sanomat* 13.3.2024.

poliittisiin prosesseihin on matala verrattuna muihin korkean luottamuksen maihin.⁵⁰ Mikäli luottamuksen eriytyminen jatkuu tai luottamus muusta syystä heikkenee, voi kehityksellä olla vaikutuksia Suomen kykyyn löytää yhteisiä ratkaisuja yhteiskunnan haasteisiin. Kulttuuriala voi tarjota alustan, näkökulmia ja luotettavaa tietoa yhteisen keskustelun pohjaksi.

Luottamuksen ylläpitämiseksi kulttuurialan organisaatioilta odotetaan yhä enemmän läpinäkyvyyttä siinä, millaisia arvovalintoja ne tekevät, millaisille sisällöille ne antavat tilaa ja miten niiden toimintoja suunnitellaan. Luottamusta rakennetaan myös yleisösuhdetta kehittämällä ja monimuotoisia osallistumisen muotoja eri ryhmille tarjoamalla. Omaehtoinen ja vapaamuotoisesti järjestäytynyt kulttuuritoiminta tukee osaltaan yhteisöllisyyttä ja vahvistaa kiinnittymistä itselle mielekkäisiin yhteisöihin. Kulttuuriosallistumisella on havaittu olevan selkeitä yhteyksiä myös demokratiaan ylläpitäviin tekijöihin, kuten sosiaaliseen koheesioon ja yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen. Kulttuuri tarjoaa näköaloja rinnakkaisiin todellisuuksiin ja opettaa siten empatiaa.⁵¹

Kulttuurin ja taiteen tulevaisuus – kuten kaikki tulevaisuudet – on monimutkainen ja riippuu yllä olevien kehityskulkujen aiheuttamista yhteiskunnallisista muutoksista, teknologian kehityksestä ja ihmisten arvoista. Kulttuuri ja taide eivät ole vain muutoksen kohteena vaan myös vaikuttamassa muutoksen käsittelyn tapoihin ja tulevaisuuskuvien rakentamiseen. Kehityksen suunta riippuu paljon siitä, miten ihmiset reagoivat ja kokevat voivansa vaikuttaa muutoksiin.

3. Kulttuuripolitiikan yhteys muihin politiikan aloihin

Kulttuuripolitiikka liittyy läheisesti kaikkiin politiikan aloihin kuten talouteen, turvallisuuteen ja terveyteen. Kulttuuripolitiikka tukee muiden politiikan alojen tavoitteiden saavuttamista sekä edistää kokonaisvaltaista yhteiskunnallista hyvinvointia ja kestäväää kehitystä. Siksi on tärkeitä kehittää myös sektoreiden välistä kulttuuripoliittista ymmärrystä ja konkreettista yhteistoimintaa. Vaikuttavuuden näkökulmasta olennaiseksi muodostuu se, miten hyvin eri alojen toimet täydentävät toisiaan.

Monimutkaistuvassa toimintaympäristössä kulttuuripolitiikan ohjauksessa yhdistyvät yhä useammin alueellisen, kansallisen ja kansainvälisen tason toimet. Esimerkiksi kestäväen kehityksen ja ilmastonmuutoksen torjunnan edistäminen kulttuurialalla ja kulttuurin keinoin vaativat toimien yhteensovittamista ohjauk-

⁵⁰ OECD 2021.

⁵¹ Hammonds 2023.

sen eri tasoilla. Eri politiikkatoimien on oltava keskenään johdonmukaisia ja yhteensopivia, jotta niiden vaikutukset ovat mahdollisimman tehokkaita ja luottamusta herättäviä.⁵²

INHIMILLINEN JA KULTTUURINEN KESTÄVYYS

- Koulutus ja osaamistasot (virallinen koulutus ja jatkuva oppiminen)
- Koulutuksen tasa-arvo
- Kulttuurin ja taiteen dynaamisuus, vapaus ja rahoitus
- Kulttuurin ja perinteiden monimuotoisuus
- TKI-toiminta yrityksissä ja julkisesti sekä tieteen rahoitus
- Digitalisaatio ja teknologinen kehitys (AI, big data, alustatalous, tekninen käytettävyys kaikille ym.)

Valtioneuvoston yhteiskunnallinen kestävyysarviointi jakaa yhteiskunnan menestyksen viiteen ulottuvuuteen: 1) taloudellinen, 2) sosiaalinen ja terveydellinen, 3) inhimillinen ja kulttuurinen, 4) ekologinen sekä 5) demokratian, oikeusvaltion ja turvallisuuden kestävyys. Kuvassa inhimillisen ja kulttuurisen kestävyuden tärkeimmät ulottuvuudet osa-alueineen. [Airio et al, 2024](#), 27.

Kulttuuripolitiikan yhteydet eri politiikka-aloihin voidaan tiivistää seuraavasti:

Talous ja työllisyys: Kulttuurin toimiala on elinkeino ja merkittävä työllistäjä. Se luo kasvua myös muilla toimialoilla, edistää innovaatioita sekä lisää vientiä. Kun yritykset kilpailevat nokkeluudella ja yrittäjät innovaatioilla, kulttuuri on luova resurssi, joka antaa kilpailuetua. Aineettomaan arvonluontiin pohjaavana alana kulttuuri voi vahvistaa talouden kestävyttä ja vähentää resurssien ylikulutusta. Alan uusiutumiseen on ratkaisevaa ennakoitava rahoitus ja työskentelyolosuhteet, kuten taiteilijoiden reilu toimeentulo ja sosiaaliturva sekä epätyöllisen työnteon ja ansainnan mallien kehittäminen.

Hyvinvointi ja terveys: Taiteella ja kulttuurilla on myönteinen vaikutus ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen. Vaikuttavuus perustuu terveyden edistämiseen, sairauksien ennalta ehkäisyyn, hoitoon ja hallintaan. Kulttuuriin osallistuminen voi tukea myös muuta yhteiskunnallista osallisuutta. Erityisen onnistuneita esimerkkejä kulttuurihyvinvoinnin vaikuttavuudesta ovat nuorten syrjäytymisen ja mielenterveyden ongelmien ennalta ehkäisy. Hyviä toimintamalleja taiteen pariin ohjaamiseen ovat mm. etsivä kulttuurityö, elintapaohjaus ja hoitovaiheessa

⁵² [Airio et al 2024](#).

taideterapiat.⁵³ Vaikutusten saavuttamiseksi tulee arvioida mm. osallistumisen esteitä ja katvealueita kulttuurin saavutettavuudessa.

Kestävyys: Kestävä tulevaisuus edellyttää arvoperustan ja sen kautta hyvän elämän sekä yhteiskunnan rakenteiden ja sisältöjen uudelleenmäärittelyä. Taiteella ja kulttuurilla on ratkaiseva rooli siinä, miten ihmisinä ja yhteiskuntana selviämme ja uudistumme. Taiteen ja kulttuurin kuluttaminen on aineettoman ja yleensä vähäjalanjälkisen hyödykkeen kuluttamista. ”Tavaroista elämyksiin” on kestävä reitti. Koska kestävyysmurros edellyttää tuotannon, kulutuksen ja elämäntapojen muutoksia, kyseessä on perustaltaan kulttuurinen murros. Kulttuuri on siis oleellinen osa kestävästä kehitystä mutta myös sen edistäjä ja ajuri.

Luonto ja ympäristö: Kulttuuri sekä syntyy yhteydestämme luontoon että määrittää suhdettamme siihen. Kulttuuri, luonto ja ympäristö ovat syvässä vuorovaikutuksessa toisiinsa. Puhdas ja monimuotoinen luonto on yksi tärkeimmistä vaalittavista kulttuuriperinnöistämme ja pääomistamme. Taloudellisesti mitattuna Suomen kansallisvarallisuudesta yli 80 % on rakennuskannassamme. Energiatehokkuus, kiertotalous ja olemassa olevien rakennusten kestävä käyttö ovat kulttuuripoliittisia keinoja yhteistyössä maatalouden, metsienhoidon, liikenteen ja rakennusalan toimijoiden kanssa. Elävät ja kerrokselliset kulttuuriympäristöt ovat merkittäviä myös asumiselle, hyvinvoinnille ja matkailulle.

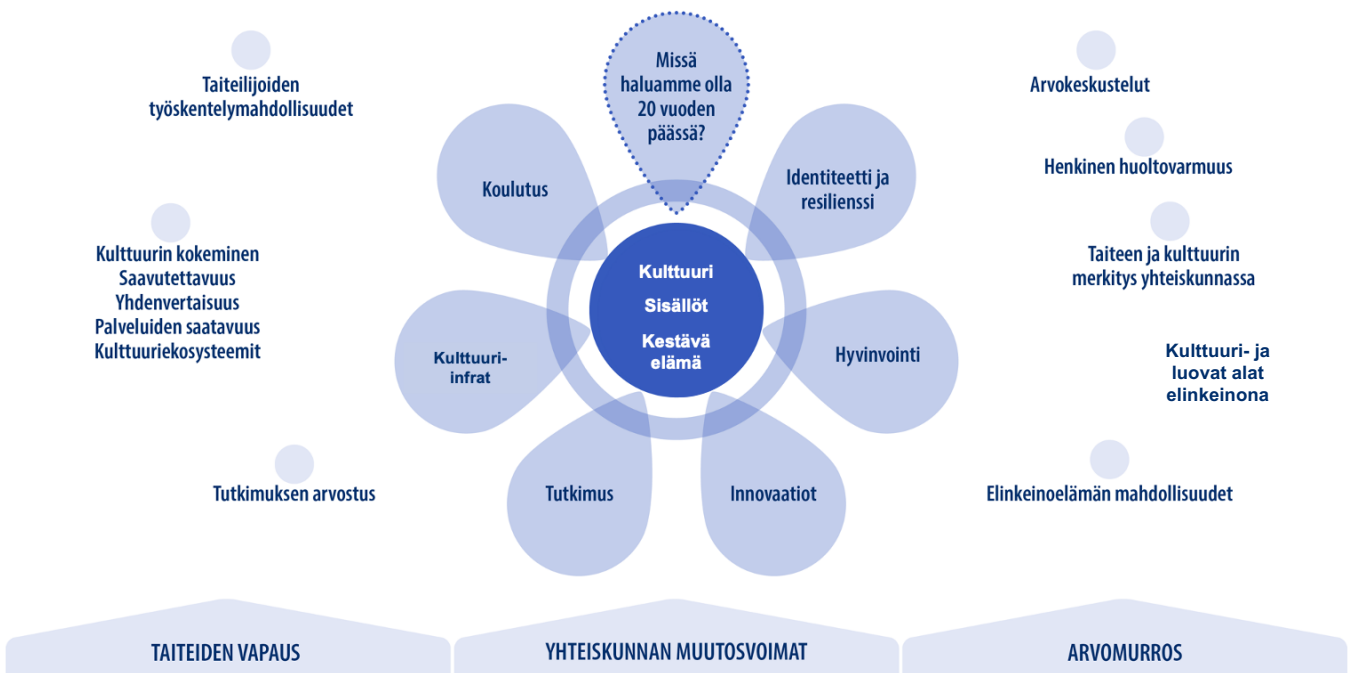
Koulutus: Taide- ja kulttuurikasvatus on osa kokonaisvaltaista kasvamista ihmiseksi. Se vahvistaa sivistystä, kulttuurin perustaa ja jatkuvuutta, elinikäisen taidesuhteen kehittymistä, osallisuutta sekä taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytyksiä. Sillä tuetaan identiteetin rakentumista, luovuutta, ilmaisu- ja tunnetaitoja sekä kriittisen ajattelun kehittymistä – kaikkea, mitä yhteiskunta nyt ja tulevaisuudessa tarvitsee. Koulutus vahvistaa kaikkien lukutaitoa, joka on tulevaisuudessakin keskeinen kansalais- ja demokratiataito. Se mahdollistaa myös aktiivisen kansalaisuuden digitaalisessa yhteiskunnassa, parantaa työllistymistä ja auttaa erottamaan luotettavan tiedon virheellisestä.

Alue-, kunta- ja kaupunkikehitys: Kulttuuritoiminta ja elämystalous edistävät alueiden elinvoimaisuutta, houkuttelevat asukkaita ja matkailijoita sekä luovat paikallisympäristöä ja yhteisöllisyyttä. Kulttuuripalvelut luovat edellytyksiä niihin kytkeytyvälle yritystoiminnalle sekä työ- ja ostovoiman pysymiselle alueella. Alueellinen ja paikallinen kulttuuripoliittinen yhteistyö lisää osallisuuden mahdollisuuksia ja kokemuksia kaikkialla Suomessa. Kulttuuripalvelut ovat osa kuntien sivistystoimialaa ja sivistyksellisten perusoikeuksien toteuttamista. Kulttuuritoiminta – sisältäen vapaa-ajankäytön, luovuuden sekä kokemisen ja tekemisen paikat ja tilat – edistää yhteisöllisyyttä sekä alueiden ja paikkakuntien elinvoimaisuutta. Kulttuurilla on pito-, veto- ja lumovoimaa, jotka houkuttelevat asukkaita ja matkailijoita sekä investointeja ja osaamista. Näistä syntyy puolestaan yritystoimintaa ja innovaatioita, joiden rinnalla ostovoima ja työllisyys kukoistavat.

⁵³ Fancourt – Finn 2019; Hyyppä 2023.

Ulkosuhteet ja turvallisuus: Kulttuuri kuuluu ulkoasiainhallinnon toimenkuvaan, ja kulttuurilla on merkittävä vaikutuksensa kansallisen turvallisuuden ja henkisen kriinkestävyyden vahvistajana. Kulttuuriperintö ja -palvelut tarjoavat mahdollisuuksia identiteettien rakentamiseen ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen, mikä tukee yhteiskunnan resilienssiä, keskinäistä ymmärrystä ja luottamusta. Kuvaavaa on, että NATO:n 5. artikla tunnetaan ”muskettisoturiartiklana”: ilman kirjallisuutta ja kulttuuriperintöä puhuisimme vain hallinnon, emme ihmisten kieltä. Resilienssin ja demokratian vahvistamiseksi tulee huolehtia kulttuurin monimuotoisuudesta yli kielirajojen. Osana ulkosuhteita kulttuuri vaikuttaa myös vienninedistämisen ja maakuvatyön kautta. Kahdenvälisessä ja monenkeskisessä yhteistyössä kulttuurilla on merkittävä rooli vuoropuhelun mahdollistajana, rauhan edistämisessä sekä kehityspolitiikan ajurina.

”Kulttuuripolitiikan kukkanen” visualisoi sitä, miten kulttuuri- ja luovat alat kytkeytyvät yhteiskuntaan vahvistaen sen hyvinvointia, luovuutta, taloutta ja kestävyttä.

4. Opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset kulttuurisen moninaisuuden edistämiseksi taiteen ja kulttuurin alalla (2023)

1. Suomalaisessa kulttuuripolitiikassa sekä taide- ja kulttuurielämässä tulee varmistaa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutuminen niin periaatteiden kuin käytännön tasolla. Ketään ei saa Suomessa syrjiä alkuperän, ihonvärin, kansalaisuuden tai kansallisuuden, kielen, uskonnon, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Suoran eriarvoistavan kohtelun lisäksi pitää puuttua myös rakenteelliseen, institutionaaliseen ja moniperusteiseen syrjintään ja rasismiin.
2. Moninainen suomalainen kulttuuriperintö on kautta aikojen muodostunut kulttuurien vuorovaikutuksessa. Rikas taide- ja kulttuurielämä edellyttää aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön kunnioitusta ja uudistumisen halua ja kykyä sekä laaja-alaista osallisuutta ja osallistumista. Moninaisuutta pitää oppia tunnistamaan paremmin ja kulttuurien välistä vuoropuhelua tulee vahvistaa. Kaikilla Suomessa on oikeus omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä oikeus hyödyntää monipuolisesti taiteen ja kulttuurin mahdollisuuksia.
3. Sivistys ja osaaminen ovat aina olleet suomalaisen yhteiskunnan menestyksen perusta. Suomessa on taidetta tekeviä ja kulttuuripalveluja käyttäviä ihmisiä useista maailman eri maista ja kulttuureista, ja meiltä on aina lähdetty muihin maihin ammattilaisina ja kuluttajina osaksi kansainvälisiä verkostoja ja vuorovaikutusta. Kaikilla Suomessa asuvilla on oltava mahdollisuus aktiivisina kansalaisina kasvattaa tietojaan ja lisätä taitojaan sekä hyödyntää osaamistaan ja luovuuttaan omassa arjessaan ja nauttia monipuolisesta kulttuuritarjonnasta. Halua ryhtyä taiteilijaksi tai kulttuurialan ammattilaiseksi tulee kasvattaa ja tukea.⁵⁴

⁵⁴ Lummepuro 2023.

5. Suomen UNESCO-maailmanperintökohteet

Suomessa on tällä hetkellä seitsemän Unescon maailmanperintökohdetta, joista kuusi kulttuurikohdetta ja yksi luontokohde. Jokainen Suomen kohteista edustaa yleismaailmallisesti erityisen arvokasta kulttuuri- tai luonnonperintöä.⁵⁵ Kohteet ovat:

- Suomenlinna (liitettiin maailmanperintöluetteloon 1991)
- Vanha Rauma (1991)
- Petäjäveden vanha kirkko (1994)
- Verlan puuhiomo ja pahvitehdas (1996)
- Sammallahdenmäen pronssikautinen röykkiöalue (1999)
- Struven ketju (2005)
- Merenkurkun saaristo (2006).

Maailmanperintökohteisiin osittain verrattavia kohteita Suomessa ovat myös Unescon Ihminen ja biosfääri -ohjelmaan liittyvät Saaristomeren sekä Pohjois-Karjalan biosfäärialueet sekä Unescon geopuisto-ohjelmaan (UNESCO Global Geoparks) kuuluvat Lauhavuori-Hämeenkaan, Rokuan, Saimaan ja Salpausselän geopuistot.

Lisäksi aineettoman kulttuuriperinnön kansainvälisessä luettelossa on kolme suomalaista kohdetta.⁵⁶

- Suomalainen saunaperinne (2020)
- Kaustislainen viulunsoittoperinne (2021)
- Limisaumavenerakennusperinne (yhteispohjoismainen kohde, 2021).

⁵⁵ Unescon maailmanperintökohteet Suomessa.

⁵⁶ Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelot.

Lähteet

Airio et al. 2024

Airio, Ilpo – Furman, Eeva – Hyrsky, Kimmo – Perko, Susanna – Piironen, Ossi – Tamminen, Saara, *Kestävyysarvioinnin toimintamalli. Keskustelualoite*. Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2024:8.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-380-7>.

Dessein et al. 2015

Dessein, J. – Soini, K. – Fairclough, G. – Horlings, L., *Culture in, for and as Sustainable Development – Conclusions from the European Cooperation in Science Technology Association (COST) Action*. University of Jyväskylä 2015. <http://www.culturalsustainability.eu/conclusions.pdf>.

Dufva – Rekola 2023

Dufva, Mikko – Rekola, Sanna, *Megatrendit 2023. Ymmärrystä yllätysten aikaan*. n selvityksiä 224, Sitra 2023. https://media.sitra.fi/app/uploads/2023/01/sitra_megatrendit-2023_ymmarrysta-yllatysten-aikaan.pdf.

Fancourt – Finn 2019

Fancourt, Daisy – Finn, Saoirse, *What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review*. World Health Organization, Regional Office for Europe 2019. <https://iris.who.int/handle/10665/329834>.

Finland Festivalsin lipunmyynti- ja käyntimäärätilastot

Finland Festivalsin lipunmyynti- ja käyntimäärätilastot, <https://festivals.fi/tilastot/>.

The Future of Jobs Report 2023

World Economic Forum, *The Future of Jobs Report 2023*. <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2023/>.

Gioia 2024

Gioia, Ted, “13 Observations on Ritual”. <https://www.honest-broker.com/p/13-observations-on-ritual>. Siteerattu 11.3.2024. Kuvalähde: HS 13.3.2024.

Haikara 1970

Haikara, Kalevi (toim.), *Suomi vuonna 2000*. Otava, Helsinki 1970.

Hammonds 2023

Hammonds, W., *Culture and democracy, the evidence – How citizens’*

participation in cultural activities enhances civic engagement, democracy and social cohesion. Lessons from international research. European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture 2023. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/39199>.

Helve – Holstila 2024

Helve, Henri – Holstila, Eero (toim.), *Kirjoituksia kaupungista. Kaupunkipolitiikan tiekartta VII*. MDI Public, Kuntasäätiö & Kuntaliitto 2024. <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2024/2270-kirjoituksia-kaupungeista-kaupunkipolitiikan-tiekartta-vii>.

Heikkilä 2017

Heikkilä, Riie, *Suomalainen kulttuuriosallistuminen ja eriarvoisuus: ei-osallistujien jäljillä*. Kulttuuripolitiikan tutkimuksen vuosikirja 2017, 6–19. <https://doi.org/10.17409/kpt.60095>.

Himanen 2010

Himanen, Pekka, *Kukoistuksen käsikirjoitus*. WSOY 2010.

Hyyppä 2023

Hyyppä, Markku T. *Kulttuuri ja terveys*. Lääkärikirja Duodecim 2023. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01283>.

IPCC 2023

IPCC, *Climate Change 2023: Synthesis Report*. Contribution of Working Groups I, II and III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Core Writing Team, H. Lee and J. Romero (eds.)]. IPCC 2023. Doi: 10.59327/IPCC/AR6-9789291691647.001.

Jakonen et al. 2021

Jakonen, Olli – Sokka, Sakarias – Kurlin Niiniaho, Ari – Oksanen-Särelä, Katja, *Mahdollisesti kulttuuria? Valtion kulttuurirahoitus Suomessa vuonna 2019*. Cuporen työpapereita 13. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore 2021. <https://www.cupore.fi/julkaisut/mahdollisesti-kulttuuria/>.

Jakonen – Hirvi-Ijäs 2023

Jakonen, Olli – Hirvi-Ijäs, Maria, *Kultursektornas återhämtning och förändring efter covid-19-pandemin*. Nordisk kulturfakta 2023:03. Nordiska ministerrådet publikationer. <http://dx.doi.org/10.6027/nord2023-029>.

Kalenius – Bernelius – Hyvönen 2024

Kalenius, Alekski – Bernelius, Venla – Hyvönen, Ilmari, *Sivistyskatsaus 2024*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2024:25.

https://okm.fi/documents/1410845/201929860/OKM_2024_25.pdf/c08671c1-c814-7396-7fa2-a09840781701/OKM_2024_25.pdf?t=1714728004165.

Karhunen 2024

Karhunen, Paula, *Takana loistava tulevaisuus. Katsaus taide- ja kulttuuripolitiikan tavoiteasiakirjojen tulevaisuuskuvaan neljällä vuosikymmenellä*. Esitelmä Kulttuuripolitiikan neuvottelupäivillä 2024.

Kartano 2023

Kartano, Kanerva, *Rohkeus kohdata. Taiteilija vanhustyössä*. Taiteen edistämiskeskus 2023. <https://www.taike.fi/fi/julkaisut/rohkeus-kohdata-taiteilija-vanhustyossa>.

Kempainen 2024

Kempainen, Jaakko, *Pelit tekevät hyvää*. Aviador 2024.

Kippo – Koivisto 2023

Kippo, Sonja – Koivisto, Taru-Anneli et al., *Kulttuurihyvinvointitoiminnan taloudellinen arviointi: Arviointimenetelmien jatkokehitystarpeet Suomessa*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:26. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-361-6>.

Kivelä et al. 2023

Kivelä, Antti – Backman, Jouni – Hyssälä, Liisa – Vuolasto, Johanna – Virta, Sari – Norppa, Laura, *Kulttuurin ja liikunnan hyvinvointivaikutukset osaksi päätöksenteko- ja ohjausjärjestelmää*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2023:16. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164740>.

Kivijärvi 2023

Kivijärvi, Antti (toim.), *Läpi kriisien. Nuorisobarometri 2022*. Valtion nuorisoneuvosto, Nuorisotutkimusseura / Nuorisotutkimusverkosto & opetus- ja kulttuuriministeriö 2023. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2023/03/nuorisobarometri-2022-web.pdf>.

Klamer 1997

Klamer, Arjo, *The Value of Culture. On the Relationship between Economics and Arts*. Amsterdam University Press 1997.

Koski – Pajarinen – Rouvinen 2024a

Koski, Heli – Pajarinen, Mika – Rouvinen, Petri, "Miltä Suomen aineeton pääomakanta näyttää Ruotsiin ja Saksaan verrattuna?" ETLA Muistio nro 133 (2024a). <https://pub.etla.fi/ETLA-Muistio-Brief-133.pdf>.

Koski – Pajarinen – Rouvinen 2024b

Koski, Heli – Pajarinen, Mika – Rouvinen, Petri, ”Suomen tulevan kasvun avain: Aineettoman pääoman ymmärtäminen kokonaisuutena.” ETLA Muistio nro 134 (2024b). <https://pub.etla.fi/ETLA-Muistio-Brief-134.pdf>.

Kouluterveyskysely 2023

Lasten ja nuorten hyvinvointi – Kouluterveyskysely 2023. Tilastoraportti 48/2023, 21.9.2023 THL. <https://thl.fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/lapset-nuoret-ja-perheet/lasten-ja-nuorten-hyvinvointi-kouluterveyskysely>.

Kulttuurialan tulevaisuus 2022.

Kulttuurialan tulevaisuus. Tutkimusraportti. Säätiöt ja rahastot ry & Taloustutkimus 2022. <https://saatiotrahastot.fi/wp-content/uploads/2022/05/Kulttuurialan-tulevaisuus-2022.pdf>.

Kulttuurin aika on nyt ja aina 2022.

Kulttuurin aika on nyt ja aina. Kulttuurialan tulevaisuustyöryhmän ehdotukset seuraavalle hallituskaudelle. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2022:23. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-764-2>.

Kulttuuribarometri 2022

Kulttuuribarometri 2022. Suomalaisten näkemykset kulttuurista 2022, Suomen Kulttuurirahasto & Kantar TNS Oy 2022. <https://skr.fi/serve/kulttuuritutkimus-2022>.

Kulttuurin satelliittitilinpito

Kulttuurin satelliittitilinpito. Tilastokeskus 2024. <https://stat.fi/tilasto/klts>.

Kulttuuriin käytetyt kulutusmenot, 2008–2022

Kulttuuriin käytetyt kulutusmenot, 2008–2022. Tilastokeskus 2024. https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__klts/stat-fin_klts_pxt_12aw.px/.

Kulttuuriperintöbarometri 2021

Kulttuuriperintöbarometri 2021. Museovirasto, ympäristöministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö & Kantar TNS 2021. <https://www.museovirasto.fi/fi/palvelut-ja-ohjeet/julkaisut/kulttuuriperintobarometri#Kulttuuriperintobarometri2021>.

Kulttuuripoliittisen selonteon taustakysely 2023

Kulttuuripoliittisen selonteon taustakysely. Opetus- ja kulttuuriministeriö 2023.

Kuntalaistutkimus 2020

Kuntalaistutkimus 2020, Kuntaliitto 2020. https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Kuntalaiset%20ja%20kestävä%20kehitys_%20tulostiedot%20nettiin%201%2010%202020%20mps.pdf.

Lapsen oikeuksien komitean yleiskommentti nro 25

YK:n lapsen oikeuksien komitea, *Yleiskommentti nro 25 (2021) digitaaliseen ympäristöön liittyvistä lapsen oikeuksista*. https://lapsiasia.fi/documents/25250457/38754461/CRC_CGC_25.pdf/ebcdf2d4-f99e-ca3a-a60c-ca8a19717eb6/CRC_CGC_25.pdf?t=1629289243261.

Lehtimäki 2021

Lehtimäki, Saara, *Ikääntyneiden syrjäytymisen ehkäisy kolmella palvelualalla Vantaalla*. Opinnäytetyö, Savonia ammattikorkeakoulu 2021. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/507981/Lehtimaki_Saara.pdf?sequence=2&isAllowed=y.

Linnanen et al 2024

Linnanen, Lassi – Teperi, Anna-Maria – Aarikka-Stenroos, Leena – Halme, Minna, *Suomesta kestävyysmurroksen onnistuja: Rajana luonto, voimana ihmiset*. Valtioneuvosto, Kestävyyspaneelin politiikkasuositus 1/2024. https://www.kestavyyspaneeli.fi/wp-content/uploads/sites/41/2024/05/kestavyyspaneeli_politiikkasuositus-1-2024.pdf

Lummepuro 2023

Lummepuro, Maija. *Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi: Opetus- ja kulttuuriministeriön toimenpideohjelma moninaisuuden edistämiseksi taiteen ja kulttuurin alalla*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2023:28. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165054>

Luonila et al. 2022

Luonila, Mervi – Ruokolainen, Olli – Oksanen-Särelä, Katja – Kurlin Niiniahho, Ari – Vähäsantanen, Saku – Karppinen Ari, *Taide- ja kulttuurifestivaalien aluetaloudelliset mekanismit. Aluetalousvaikutusten mittaamisen haasteet ja mahdollisuudet*. Cuporen työpapereita 18/ 2022. https://www.cupore.fi/wp-content/uploads/migrated-assets/tiedot/2022/taide- ja_kulttuurifestivaalien_aluetaloudelliset_mekanismit_cuporen_tyopapereita_18.pdf.

Luova talous ja aineettoman arvon luominen kasvun kärjiksi. Luovat alat Suomen talouden ja työllisyyden vahvistajina -työryhmän raportti. Opetus- ja

kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:18. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79725/Luova%20talous%20ja%20aineettomat%20arvot_FINAL.pdf?sequence=3&isAllowed=y.

Lähdemäki-Pekkinen, Jenna – Rekola, Sanna – Solowjew-Wartiovaara, Anna – Thompson Coon, Rose, *Tulevaisuusbarometri 2023. Suomalaisten tulevaisuususkon yllätyksen ajassa*. Sitran selvityksiä 231, Sitra 2023. <https://www.sitra.fi/julkaisut/tulevaisuusbarometri-2023/#esipuhe>.

Madudová 2017

Madudová, Emilia, “Creative Industries Value Chain: The Value Chain Logic in Supply Chain Relationships”. *Marketing and Branding Research* 4 (2017), 227–235. <https://ssrn.com/abstract=3345441>.

Mietintö suosituksista komissiolle taiteilijoiden ja kulttuurialan ja luovien toimialojen työntekijöiden sosiaalista ja ammatillista tilannetta koskevasta EU:n kehiksestä. Euroopan komissio 2023. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0304_FI.html.

Muistisairauksien kustannukset

THL, *Muistisairauksien kustannukset*. <https://thl.fi/aiheet/kansantaudit/muistisairaudet/muistisairauksien-kustannukset>.

Naumanen – Vainikainen – Valkokari 2023

Naumanen, M. – Vainikainen, S. – Valkokari, K, *Tilannekuva luovien alojen ja tapahtuma-alan liiketoiminnasta*. Business Finland 2023. <https://mediabank.businessfinland.fi//FPSW2HdQQz9p/f/h7Lk>.

Nicholls et al. 2012

Nicholls, Jeremy – Lawlor, Eilis, Neitzert, Eva – Goodspeed, Tim – Cupitt, Sally, *A guide to Social Return on Investment* (UK Cabinet Office 2009). The SROI Network 2012. <https://static1.squarespace.com/static/60dc51e3c58aef413ae5c975/t/60f7fa286b9c6a47815bc3b2/1626864196998/The-SROI-Guide-2012.pdf>.

Nussbaum 2011

Nussbaum, Martha C., *Taloukasvua tärkeämpää. Miksi demokratia tarvitsee humanistista sivistystä*. Suom. Timo Soukola. Gaudeamus 2011.

OECD 2021

OECD, *Drivers of Trust in Public Institutions in Finland*. Building Trust in Public Institutions, OECD Publishing 2021. <https://doi.org/10.1787/52600c9e-en>.

Perustuslaki 731/1999

Perustuslaki 731/1991. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>.

Pukkinen et al. 2022

Pukkinen, T. – Heinonen, J. – Hytti, U. – Hytönen, K. – Kravčenko, D. – Lemmetyinen, A. – Nieminen, L. – Pohjola, T. – Popova, D. – Sauka, A. – Sihvonen, L. – Stenholm, P. – Van Mumford, J., *Value creation modeling for creative economies: networks, innovation, and digitalisation*. DISCE Publications 2022. <https://disce.eu/wp-content/uploads/2022/07/DISCE-D4.3-updated.pdf>.

Ruusuvirta et al. 2024

Ruusuvirta, Minna – Kanerva, Anna – Rensujeff, Kaija – Leppänen, Aino, *Taiteen ja kulttuurin barometri 2023: Taiteilijan työn monet muodot*. Cuporen verkkojulkaisuja 78. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore ja Taiteen edistämiskeskus 2024. <https://www.cupore.fi/julkaisut/taiteilijan-tyon-monet-muodot/>.

Saukko et al. 2023

Saukko, Niina – Kaunisharju, Kirsi – Vuolasto, Johanna – Saaristo, Vesa – Wiss, Kirsi, *Hyvinvointia ja terveyttä edistävä kulttuuritoiminta kunnissa 2023*. Tutkimuksesta tiiviisti 58/ 2023. THL 2023. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-215-0>.

Sitoumus2050

Sitoumus 2050. https://sitoumus2050.fi/fi/web/sitoumus2050/koti#.

Sokka et al. 2023

Sokka, Sakarias – Renko, Vappu, Hirvi-Ijäs, Maria, Karttunen, Sari & Lahtinen, Emmi, *Visuaaliset taiteet Suomessa: Selvitys toimialan rahoituksesta, rakenteista ja kehittämistarpeista*. Cuporen verkkojulkaisuja 73. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore 2023. <https://www.cupore.fi/julkaisut/visuaaliset-taiteet-suomessa-2/>.

Sokka – Jakonen 2024

Sokka, Sakarias – Jakonen, Olli, *Kiertävätö yritystuet luovimmat alat?* Blogi 15.4.2024. <https://www.cupore.fi/uutishuone/kiertavatko-yritystuet-luovimmat-alat/>.

Suomen yleisten kirjastojen tilastot

Suomen yleisten kirjastojen tilastot. <https://tilastot.kirjastot.fi>.

Taide- ja kulttuurialan eettinen ohjeisto

Forum Artis, *Taide- ja kulttuurialan eettinen ohjeisto*. <https://eettinen-taide.fi/taustaa/>.

TEAvisari

THL, *TEAvisari, Kulttuuri: koko maa 2023*. <https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/tulokset?view=KUL>.

Terve Suomi 2022

Aikuisväestön hyvinvointi ja terveys – Terve Suomi 2022. Vuxenbefolkningens välfärd och hälsa – Undersökningen Hälsosamma Finland 2022. The adult population's well-being and health – Healthy Finland Survey 2022. Tilastoraportti 31/2023, 31.5.2023 THL. <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/terve-suomi-tutkimus>.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimus 2023

Tilastokeskuksen työvoimatutkimus. Katsaus 23.4.2024. <https://stat.fi/julkaisu/clmaleenrbqf30bw68qmf8vcg>.

Tilastotietoa mielenterveydestä

Mieli ry, *Tilastotietoa mielenterveydestä*. <https://mieli.fi/yhteiskunta/mielenterveys-suomessa/tilastotietoa-mielenterveydesta/>.

Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelot

Unesco Intangible Cultural Heritage -verkkosivusto.
[https://ich.unesco.org/en/lists?text=&country\[\]=00076&multinational=3#tabs](https://ich.unesco.org/en/lists?text=&country[]=00076&multinational=3#tabs)

Unescon maailmanperintökohteet Suomessa

Unescon maailmanperintökohteet Suomessa, Museovirasto.
<https://www.museovirasto.fi/fi/tietoa-meista/kansainvalinen-toiminta/maailmanperintokohteet-suomessa>.

Uudenmaan maakunnan vieraskielisen väestön ennuste vuosille 2022–2040.

Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupungit sekä Uudenmaan liitto. Tilastoja 2023: 5. Helsingin kaupunginkanslia 2023. https://www.hel.fi/static/kanslia/Kaupunkitieto/23_08_31_Tilastoja_5.pdf.

Uusikylä – Köppä – Lintinen 2024

Uusikylä, Petri – Köppä, Lassi – Lintinen, Urho, *Museoiden valtionosuusjärjestelmän uudistuksen ja museopoliittisen ohjelman 2030 arviointi*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2024:2. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165356/OKM_2024_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma

Vahva ja välittävä Suomi. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58. urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-763-8.

Valtion tulevaisuusselonteko 2023

Valtion tulevaisuusselonteon 1. ja 2. osa. Näkymiä seuraavien sukupolvien Suomeen. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:1. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164559/VN_2023_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Valtioneuvoston selonteko: Suomen digitaalinen kompassi. Valtioneuvoston julkaisuja 2022:65. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-906-9>.

Vesala et al. 2024

Vesala, Paula – Stenvall, Jari – Kivilehto, Mirkka – Pöntinen, Sanni – Rönkkö, Kaisa, *Jaksakaa vielä – Kulttuuripoliittikkaa korona-ajan Suomessa.* Suomen Musiikki & Media-tapahtumat S.M.M. Oy, 2024. <https://musiikintekijat.fi/app/uploads/2024/04/jaksakaa-viela-21.pdf>.

Vuijlsteke et al. 2023

Vuijsteke, Carlo – de Voldere, Isabelle – Izsak, Kincsö – Moreno, Carmen – Borbon, Yari, *Monitoring the twin transition of industrial ecosystems: Cultural and Creative Industries. Analytical report.* European Commission & Technopolis Group 2023. <https://monitor-industrial-ecosystems.ec.europa.eu/industrial-ecosystems/creative-and-cultural-industries>.

Vuoden 2014 valtioneuvoston periaatepäätös aineettomasta arvonluonnista, Työ- ja elinkeinoministeriö 2014. https://ek.fi/wp-content/uploads/Paatokset_aineettoman_arvonluonnin_kehittamisohjelmasta2014-1.pdf.

Vuoden 2023 MDI:n Väestöennuste

MDI, *Vuoden 2023 väestöennuste.* <https://www.mdi.fi/vaestoennuste/>.

Vuolasto et al. 2024

Vuolasto, Johanna – Kaunisharju, Kirsi – Norppa, Laura – Ikonen, Jonna – Koskela, Timo – Parikka, Suvi, *Suurin osa aikuisista käyttää kirjasto- ja kulttuuripalveluja vuosittain – ikääntyessä osallistuminen vähenee.* Tutkimuksesta tiiviisti 28/2024. Suomen sosiaalinen tila 4/2024. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-331-7>.

78 § RAHOITUSPÄÄTÖS: TYÖVÄEN KULTTUURITAPAHTUMA JYVÄSKYLÄN TALVEN TOTEUTTAMINEN VUOSINA 2025-2027

Hakemus saapunut
2.9.2024

Hakija
Työväen kulttuuritapahtuma Jyväskylän Talvi (pää toteuttaja)
Jyväskylän Työväenyhdistys ry (osatoteuttaja)
Valmetin metallityöväen ammattiosasto 7 (osatoteuttaja)
Jyväskylän Eläkkeensaajat ry (osatoteuttaja)

Kuvaus
Työväen kulttuuritapahtuma Jyväskylän Talvi on ajankohtainen ja keskustelevalta kulttuuritapahtuma. Talven ohjelmisto muodostuu paneelikeskusteluista, asiantuntijatapaamisista, taidenäyttelyistä, teatteriesityksistä, konserteista, ihmisiä yhteen tuovista tilaisuuksista ja taidekokeuksista sekä lapsille ja nuorille suunnatuista tapahtumista. Tapahtuma on järjestetty ensimmäisen kerran vuonna 1969.

Jyväskylän Talvi on ollut valtakunnallisesti näkyvimmillään 80–90-luvuilla. Tuolloin Talvessa tuotetut taidetapahtumat ja käyty yhteiskunnallinen keskustelu olivat näkyvästi esillä valtakunnallisesti ja vaikuttivat laajalti Suomessa käytyyn keskusteluun ja taiteen ilmiöihin. Rahoituksen hiipuminen 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä aiheutti Talven pitkän ja näyttävän toimintalinjan katkeamisen ja tapahtuman kuihtumisen paikalliseksi ilmiöksi.

Kehittämishankkeen tarkoituksena on yhdessä yhteistyökumppanien ja jäsenjärjestöjen kanssa nostaa Jyväskylän Talvi uudelleen valtakunnalliseksi kulttuurin luotsiksi ja yhteiskunnallisen keskustelun suunnannäyttäjäksi.

Tavoitteet
Tavoitteena on yhteiskunnallisen keskustelun ja yhteiskunnallisten ilmiöiden nostaminen esille sekä erilaisten toimijoiden yhteen saattaminen, törmäyttäminen ja uuden löytäminen.

Hankkeen myötä tavoitteena on päästä takaisin pitkäjänteisen yhteiskunnallisen rahoituksen piiriin sekä säätiöiden vakioasiakkaaksi. Parantuneiden resurssien myötä Talvi tulee näkymään keskiuomalaisena voimannoistuksena Suomen kulttuurielämässä.

Toteutusaika
22.3.2025-31.3.2027

Kustannusmalli
Ei ilmoitettu

Palkkakustannusmalli
Ei ilmoitettu

Kustannusarvio

Palkkakustannukset	65 000 e
Ostopalvelut	80 000 e
Matkakustannukset	11 500 e
Toimisto- ja vuokratkustannukset	15 000 e
Muut kustannukset	28 000 e
Yhteensä	199 500 e

Rahoitussuunnitelma

Keski-Suomen liitto	124 500 e
Hakijan oma rahoitus (yksityinen)	10 000 e
Kuntarahoitus	15 000 e
Muu julkinen rahoitus	30 000 e
Yksityinen rahoitus	20 000 e
Yhteensä	199 500 e

Haettu tukea yhteensä

124 500 euroa

Rahoituslähde

Keski-Suomen kehittämisrahasto

Strategiateema

Yhteisö ja saavutettavuus

Kasvun voimavarat

Hyvä vointi

Esitetään myönnettäväksi

0 euroa

Valmistelijan perustelut

Hakemus ei vastannut hakuilmoituksen kaikkia yleisiä valintakriteerejä eikä sitä voida rahoittaa. Haettu tuki ylittää rahoitushaussa ilmoitetun 100 000 euron enimmäismäärän.

Hankeryhmän käsittely

Maakuntahallitus varasi kokouksessaan 23.2.2024 Keski-Suomen kehittämisrahastosta puoli miljoonaa euroa kehittämistukea kulttuurin ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Haku on jatkuva ja hakemukset käsiteltiin kahdessa vaiheessa: 13.5.2024 ja 2.9.2024 mennessä saapuneet hakemukset. Ensimmäisessä vaiheessa myönnettiin 242 277 euroa. Toisessa vaiheessa on käytettävissä 257 723 euroa ja tarvittaessa Keski-Suomen kehittämisrahastossa sitomatta olevat muut varat 82 555 euroa. Myönnettävissä oleva tuen enimmäismäärä on 340 278 euroa.

Syyskuussa päättyneellä toisella hakujaksolla saapui 28 hakemusta. Tukea haettiin yhteensä 1 610 605 euroa.

Hakemusten yleiset valintaperusteet arvioitiin 9.9.2024. Hakemuksista 11 ei täyttänyt kaikkia yleisiä valintaperusteita. Toiseen arviointivaiheeseen edenneet 17 hakemusta arvioitiin erityisten valintaperusteiden suhteen 16.9.2024.

Hankeryhmä on käsitellyt hakemuksen 17.9.2024 eikä puolla hankkeen rahoittamista.

Lisätietoja

Valtteri Paakki, maakuntasuunnittelija, p. 040 525 6059, valtteri.paakki(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei myönnä rahoitusta hankkeelle Keski-Suomen kehittämisrahastosta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

79 § RAHOITUSPÄÄTÖS: CROP

Hakemus saapunut
2.9.2024

Hakija
Teatteri Eurooppa Neljä (pää toteuttaja)
Jyväskylän kaupunginteatteri (osatoteuttaja)
Jyväskylän nuorisopalvelut (osatoteuttaja)

Kuvaus
CROP on musiikkiteatteriproduktio, joka keskittyy syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukemiseen. Hanke luo rohkeasti ja ennakkoluulottomasti taiteen kentälle uudenlaista yhteistyötä, jossa mukana ovat elinkeinoelämä, taideorganisaatio, kaupungin nuorisopalvelut ja taiteen vapaan kentän toimijat.

CROP-hanke yhdistää taiteen, kulttuurin ja nuorisotyön voimavarat syrjäytymisvaarassa olevien nuorten hyväksi Jyväskylässä. Hankkeen avulla edistetään nuorten osallisuutta ja ehkäistään syrjäytymistä tarjoamalla heille mahdollisuus osallistua taiteelliseen prosessiin, jossa he saavat tukea ja ohjausta niin taiteen ammattilaisilta kuin nuorisotyöntekijältä.

Yhteistyö paikallisten yritysten kanssa tukee nuorten integroitumista työelämään, samalla kun se vahvistaa alueellista elinvoimaa. Monialainen yhteistyömalli tarjoaa nuorille väylän kehittää taitojaan ja luoda uusia sosiaalisia verkostoja, mikä parantaa heidän hyvinvointiaan ja tulevaisuuden mahdollisuuksiaan. Lisäksi hankkeen kautta syntyy uudenlaisia yhteistyömalleja, jotka voivat toimia esimerkkinä muille kaupungeille ja yhteisöille.

Tavoitteet
Tavoitteena on edistää sosiaalista ja kulttuurista hyvinvointia, nuorten osallisuutta ja työllistymistä sekä vahvistaa paikallista yhteistyötä ja resurssien käyttöä.

Toteutusaika
6.1.2025-29.10.2027

Kustannusmalli
Prosenttimääräinen korvaus 40 %

Palkkakustannusmalli
Tosiasiallisesti aiheutuneet palkkakustannukset ja niihin liittyvät lakiin taikka virka- tai työehtosopimukseen perustuvat kustannukset.

Kustannusarvio

Palkkakustannukset	131 040 e
Välilliset kustannukset	52 416 e
Yhteensä	183 456 e

Rahoitussuunnitelma

Keski-Suomen liitto	100 000 e
Hakijan oma rahoitus (muu julkinen)	13 824 e
Kuntarahoitus	75 600 e
Muu julkinen rahoitus	40 000 e
Yksityinen rahoitus	51 540 e
Yhteensä	280 964 e

Haettu tukea yhteensä

100 000 euroa

Rahoituslähde

Keski-Suomen kehittämisrahasto

Strategiateema

Yhteisö ja saavutettavuus

Kasvun voimavarat

Hyvä vointi

Esitetään myönnettäväksi

0 euroa

Valmistelijan perustelut

Hakemus ei vastannut hakuilmoituksen kaikkia yleisiä valintakriteerejä eikä sitä voida rahoittaa. Hanke on yhteishanke tuen hakijan, Jyväskylän kaupungin ja vapaan kentän toimijoiden kanssa. Sitoumus yhteishankkeen kaikkien osapuolten kesken puuttuu eikä toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä toteuttaa haetun kokoluokan hanketta voida varmistaa. Yhteishankkeessa kaikkien osapuolten on täytettävä tuensaajalle asetetut edellytykset.

Hankeryhmän käsittely

Maakuntahallitus varasi kokouksessaan 23.2.2024 Keski-Suomen kehittämisrahastosta puoli miljoonaa euroa kehittämistukea kulttuurin ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Haku on jatkuva ja hakemukset käsiteltiin kahdessa vaiheessa: 13.5.2024 ja 2.9.2024 mennessä saapuneet hakemukset. Ensimmäisessä vaiheessa myönnettiin 242 277 euroa. Toisessa vaiheessa on käytettävissä 257 723 euroa ja tarvittaessa Keski-Suomen kehittämisrahastossa sitomatta olevat muut varat 82 555 euroa. Myönnettävissä oleva tuen enimmäismäärä on 340 278 euroa.

Syyskuussa päättyneellä toisella hakujaksolla saapui 28 hakemusta. Tukea haettiin yhteensä 1 610 605 euroa.

Hakemusten yleiset valintaperusteet arvioitiin 9.9.2024. Hakemuksista 11 ei täyttänyt kaikkia yleisiä valintaperusteita. Toiseen arviointivaiheeseen edenneet 17 hakemusta arvioitiin erityisten valintaperusteiden suhteen 16.9.2024.

Hankeryhmä on käsitellyt hakemuksen 17.9.2024 eikä puolla hankkeen rahoittamista.

Lisätietoja

Valtteri Paakki, maakuntasuunnittelija, p. 040 525 6059, valtteri.paakki(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei myönnä rahoitusta hankkeelle Keski-Suomen kehittämisrahastosta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

80 § RAHOITUSPÄÄTÖS: VOX KESKI-SUOMI, KESKI-SUOMEN ÄÄNENMUODOSTAJAT

Hakemus saapunut
2.9.2024

Hakija
Vox Aurean Tuki ry

Kuvaus
Hankkeessa Vox Aurean tuki ry palkkaa kaksi musiikkikasvattajaa kuorolähettiläisiksi jalkauttamaan ja käynnistämään MunKuoro-toimintaa Keski-Suomen kunnissa. Hanke auttaa tavoittamaan lauluintoiset paikalliset lapset ja nuoret. Toiminta käsittää koulutusta, pedagogista ohjausta ja tukea kuoronjohtajille niin kuorotoiminnan käynnistämiseen kuin konserttien järjestämiseen maakunnassa.

Vox Keski-Suomi tarjoaa maakunnan laulajille mahdollisuuden edetä kuorolaulajana myös maailman huipputasolle kansainvälisiin kuorokilpailuihin

Tavoitteet

Tavoitteena on

- 1) keski-suomalaisen kuorolaulun tilanteen kartoittaminen, osaamisen ja tekemisen lisääminen ja toimintakulttuurin vakiinnuttaminen osana paikallista kulttuurielämää
- 2) valtakunnallisen MunKuoro -mallin mukaisesti matalan kynnyksen kuoroharrastuksen jalkauttaminen Keski-Suomeen
- 3) paikallisen osaamisen tukeminen ja laadukkaan kuoropedagogiikan tuottaminen Keski-Suomeen myös sen pienempiin kuntiin
- 4) lasten ja nuorten yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin tukeminen sekä kulttuuri-identiteetin kirkastaminen

Toteutusaika
1.10.2024-30.12.2026

Kustannusmalli
Prosenttimääräinen korvaus 40 %

Palkkakustannusmalli
Tosiasiallisesti aiheutuneet palkkakustannukset ja ennalta vahvistettu prosenttimääräinen korvaus työnantajan sivukuluista ja virka- tai työehtosopimukseen perustuvasta lomarahasta (vakiosivukuluprosenttimalli).

Kustannusarvio

Palkkakustannukset	92 705 e
Välilliset kustannukset	32 875 e
Yhteensä	125 580 e

Rahoitussuunnitelma

Keski-Suomen liitto	100 000 e
Hakijan oma rahoitus (muu julkinen)	25 116 e
Yhteensä	125 116 e

Haettu tukea yhteensä
100 000 euroa

Rahoituslähde

Keski-Suomen kehittämisrahasto

Strategiateema

Yhteisö ja saavutettavuus

Kasvun voimavarat

Hyvä vointi

Esitetään myönnettäväksi

0 euroa

Valmistelijan perustelut

Hakemus ei vastannut hakuilmoituksen kaikkia yleisiä valintakriteerejä eikä sitä voida rahoittaa. Hakijalla ei ole taloudellisia edellytyksiä toteuttaa haetun kokoluokan hanketta. Hakijalla ei ole riittävää omarahoitusta.

Hankeryhmän käsittely

Maakuntahallitus varasi kokouksessaan 23.2.2024 Keski-Suomen kehittämisrahastosta puoli miljoonaa euroa kehittämistukea kulttuurin ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Haku on jatkuva ja hakemukset käsiteltiin kahdessa vaiheessa: 13.5.2024 ja 2.9.2024 mennessä saapuneet hakemukset. Ensimmäisessä vaiheessa myönnettiin 242 277 euroa. Toisessa vaiheessa on käytettävissä 257 723 euroa ja tarvittaessa Keski-Suomen kehittämisrahastossa sitomatta olevat muut varat 82 555 euroa. Myönnettävissä oleva tuen enimmäismäärä on 340 278 euroa.

Syyskuussa päättyneellä toisella hakujaksolla saapui 28 hakemusta. Tukea haettiin yhteensä 1 610 605 euroa.

Hakemusten yleiset valintaperusteet arvioitiin 9.9.2024. Hakemuksista 11 ei täyttänyt kaikkia yleisiä valintaperusteita. Toiseen arviointivaiheeseen edenneet 17 hakemusta arvioitiin erityisten valintaperusteiden suhteen 16.9.2024.

Hankeryhmä on käsitellyt hakemuksen 17.9.2024 eikä puolla hankkeen rahoittamista.

Lisätietoja

Kimmo Suortamo, kulttuurin asiantuntija, p. 040 648 8113, kimmo.suortamo(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei myönnä rahoitusta hankkeelle Keski-Suomen kehittämisrahastosta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

81 § RAHOITUSPÄÄTÖS: KULTTUURI KESKELLE NUORIA

Hakemus saapunut
2.9.2024

Hakija
Nuorten Suomi ry

Kuvaus
Hankkeessa synnytetään uusi nuorten hyvinvointia lisäävä kulttuuritapahtumasarja ja -konsepti. Eri puolilla Keski-Suomea järjestetään 10–15 tapahtumapäivää nuorten omissa toimintaympäristöissä (oppilaitoksissa ja/tai nuorisotiloilla) ja maakunnallinen huipentuma. Nuoret toimivat tapahtumien suunnittelijoina ja järjestäjinä yhteistyössä kymmenien yhteistyötahojen kanssa. Nuorten Suomi ry luo konseptin, ohjaa ja kouluttaa nuoria, luo yhteistyöverkostoja ja koordinoi toimintaa.

Tapahtumapäivät ovat monipuolisia kulttuuri- ja hyvinvointipäiviä. Päivissä osa sisällöistä on yhteisiä kaikille ja osa muotoutuu paikkakuntakohtaisten toiveiden ja olosuhteiden mukaan. Päivien aikana nuoret pääsevät kokeilemaan kulttuurin eri sektoreita, seuraamaan kulttuuria, vaikuttamaan kulttuuritoimintaan ja -päättöksiin ja osallistumaan muihin toimintoihin, jotka lisäävät heidän hyvinvointiaan. Kun nuoret ovat suunnittelijoina ja järjestäjinä, päivistä tulee nuorten näköisiä. Kun päivät toteutetaan yhteistyössä laajan verkoston kanssa, saadaan mukaan laajaa osaamista, innostusta ja hyväksi koettuja toimintatapoja kulttuurin eri sektoreilta. Pienemmille paikkakunnille saadaan toimintaa ja esiintyjä, joita ei siellä muuten ole saatavilla.

Samalla kartoitetaan, millainen konsepti voisi toimia myös jatkossa paikallisesti, maakunnallisesti ja pitkällä aikajänteellä mahdollisesti jopa valtakunnallisesti, mikä lisää nuorten osallisuutta, yhteisöllisyyttä, hyvinvointia, harrastamista ja mahdollisuuksia vaikuttaa.

Tavoitteet

Tavoitteena on

- 1) lisätä keskisuomalaisten nuorten yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia, mm. antaa nuorille innostavia tekemisen ja oppimisen paikkoja kulttuurin parissa ja keinoin - nuoret ovat myös toimintojen kehittäjinä ja järjestäjinä
- 2) kehittää uudenlainen tapahtumakonsepti, jossa yhdistyy monia tärkeitä elementtejä: Nuoret tekevät nuorten näköistä toimintaa, nuoret pääsevät innostavan kulttuuritoiminnan pariin sekä saavat vaikuttaa; toiminta toteutetaan yhteistyössä laajan verkoston kanssa; osallistuminen on matalan kynnyksen toimintaa
- 3) selvittää mahdollisuudet järjestää vastaavia tapahtumia aina laajemmin paikallisesta valtakunnalliselle tasolle.

Toteutusaika
1.11.2024-30.6.2026

Kustannusmalli
Prosenttimääräinen korvaus 40 %

Palkkakustannusmalli
Tosiasiallisesti aiheutuneet palkkakustannukset ja ennalta vahvistettu prosenttimääräinen korvaus työnantajan sivukuluista ja virka- tai työehtosopimukseen perustuvasta lomarahasta (vakiosivukuluprosenttimalli).

Kustannusarvio

Palkkakustannukset	89 225 e
Väilliset kustannukset	35 715 e
Yhteensä	124 940 e

Rahoitussuunnitelma

Keski-Suomen liitto	99 952 e
Hakijan oma rahoitus (yksityinen)	3 488 e
Kuntarahoitus	4 500 e
Muu julkinen rahoitus	4 000 e
Yksityinen rahoitus	13 000 e
Yhteensä	124 940 e

Haettu tukea yhteensä

99 952 euroa

Rahoituslähde

Keski-Suomen kehittämisrahasto

Strategiateema

Yhteisö ja saavutettavuus

Kasvun voimavarat

Hyvä vointi

Esitetään myönnettäväksi

0 euroa

Valmistelijan perustelut

Hakemus ei vastannut hakuilmoituksen kaikkia yleisiä valintakriteerejä eikä sitä voida rahoittaa. Hankkeen rahoitussuunnitelmasta puuttuu riittävä määrä omarahoitusta, jotta 5 % vähimmäismäärä täytyisi.

Hankeryhmän käsittely

Maakuntahallitus varasi kokouksessaan 23.2.2024 Keski-Suomen kehittämisrahastosta puoli miljoonaa euroa kehittämistukea kulttuurin ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Haku on jatkuva ja hakemukset käsiteltiin kahdessa vaiheessa: 13.5.2024 ja 2.9.2024 mennessä saapuneet hakemukset. Ensimmäisessä vaiheessa myönnettiin 242 277 euroa. Toisessa vaiheessa on käytettävissä 257 723 euroa ja tarvittaessa Keski-Suomen kehittämisrahastossa sitomatta olevat muut varat 82 555 euroa. Myönnettävissä oleva tuen enimmäismäärä on 340 278 euroa.

Syyskuussa päättyneellä toisella hakujaksolla saapui 28 hakemusta. Tukea haettiin yhteensä 1 610 605 euroa.

Hakemusten yleiset valintaperusteet arvioitiin 9.9.2024. Hakemuksista 11 ei täyttänyt kaikkia yleisiä valintaperusteita. Toiseen arviointivaiheeseen edenneet 17 hakemusta arvioitiin erityisten valintaperusteiden suhteen 16.9.2024.

Hankeryhmä on käsitellyt hakemuksen 17.9.2024 eikä puolla hankkeen rahoittamista.

Lisätietoja

Valtteri Paakki, maakuntasuunnittelija, p. 040 525 6059, valtteri.paakki(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei myönnä rahoitusta hankkeelle Keski-Suomen kehittämisrahastosta.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

82 § RAHOITUSPÄÄTÖS: ILOA OSALLISUUDESTA - ELINVOIMAA JA YHTEISÖLLISYYTTÄ JÄMSÄN KYLIIN JA TAAJAMIIN

Hakemus saapunut
2.9.2024

Hakija
Suomen Punainen Risti Länsi-Suomen piiri

Kuvaus
Hankkeen tavoitteena on tarjota Jämsän seudulle osallisuutta ja yhteisöllisyyttä vahvistavia matalan kynnyksen kulttuuritapahtumia. Jämsän kylien elinvoimaisuus vaihtelee, mutta useimmissa toimii vireä kyläyhdistys, jolla on käytössään tapahtumien järjestämiseen sopiva kylätalo tai muu vastaava tila. Jämsässä ei kuitenkaan ole julkisia toimijoita, joilla olisi resursseja tarjota säännöllisesti maksuttomia kulttuuritapahtumia taajamien ulkopuolella.

Hankkeen tapahtumat ovat maksuttomia, kaikille avoimia ja pääsääntöisesti esteettömiä. Tapahtumissa kouluttajina tai ohjaajina toimivat paikalliset ammattilaiset. Tapahtumien viestinnässä painotetaan saavutettavuutta ja yhteisöllisyyttä.

Paikallinen tarvekartoitus ja tapahtumien järjestäminen tehdään yhteistyössä Jämsänlaakson Setlementtilyhdistyksen ja Punaisen Ristin Jämsän paikallisosaston kanssa. SPR Länsi-Suomen piiri vastaa hankkeen hallinnoinnista.

Tavoitteet
Tavoitteena on tuoda osallistavia kulttuuritapahtumia Jämsän eri alueille, asukkaiden tarpeita ja toiveita kuunnellen.

Toteutusaika
1.1.2025 - 31.12.2026

Kustannusmalli
Prosenttimääräinen korvaus 7 %

Palkkakustannusmalli
Tosiasiallisesti aiheutuneet palkkakustannukset ja ennalta vahvistettu prosenttimääräinen korvaus työnantajan sivukuluista ja virka- tai työehtosopimukseen perustuvasta lomarahasta (vakiosivukuluprosenttimalli).

Kustannusarvio

Palkkakustannukset	24 768 e
Välilliset kustannukset	6 300 e
Ostopalvelut	46 500 e
Matkakustannukset	6 000 e
Muut kustannukset	6 432 e
Yhteensä	90 000 e

Rahoitussuunnitelma

Keski-Suomen liitto	75 000 e
Hakijan oma rahoitus (muu julkinen)	15 000 e
Yhteensä	90 000 e

Haettu tukea yhteensä

75 000 euroa

Rahoituslähde

Keski-Suomen kehittämisrahasto

Strategiateema

Yhteisö ja saavutettavuus

Kasvun voimavarat

Hyvä vointi

Esitetään myönnettäväksi

0 euroa

Valmistelijan perustelut

Hakemus ei vastannut hakuilmoituksen kaikkia yleisiä valintakriteerejä eikä sitä voida rahoittaa. Hankkeen rahoitussuunnitelmasta puuttuu riittävä määrä omarahoitusta tai muuta rahoitusta, jotta 80 % tuen enimmäismäärä ei ylitä.

Hankeryhmän käsittely

Maakuntahallitus varasi kokouksessaan 23.2.2024 Keski-Suomen kehittämisrahastosta puoli miljoonaa euroa kehittämistukea kulttuurin ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Haku on jatkuva ja hakemukset käsiteltiin kahdessa vaiheessa: 13.5.2024 ja 2.9.2024 mennessä saapuneet hakemukset. Ensimmäisessä vaiheessa myönnettiin 242 277 euroa. Toisessa vaiheessa on käytettävissä 257 723 euroa ja tarvittaessa Keski-Suomen kehittämisrahastossa sitomatta olevat muut varat 82 555 euroa. Myönnettävissä oleva tuen enimmäismäärä on 340 278 euroa.

Syyskuussa päättyneellä toisella hakujaksolla saapui 28 hakemusta. Tukea haettiin yhteensä 1 610 605 euroa.

Hakemusten yleiset valintaperusteet arvioitiin 9.9.2024. Hakemuksista 11 ei täyttänyt kaikkia yleisiä valintaperusteita. Toiseen arviointivaiheeseen edenneet 17 hakemusta arvioitiin erityisten valintaperusteiden suhteen 16.9.2024.

Hankeryhmä on käsitellyt hakemuksen 17.9.2024 eikä puolla hankkeen rahoittamista.

Lisätietoja

Valtteri Paakki, maakuntasuunnittelija, p. 040 525 6059, valtteri.paakki(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei myönnä rahoitusta hankkeelle Keski-Suomen kehittämisrahastosta.

Päätös:

Todettiin, että Ulla Patronen on asiassa esteellinen ja hän poistui kokouksesta asian käsittelyä ajaksi.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

83 § RAHOITUSPÄÄTÖS: WANHA WOIMALA - TAITEEN VUOKSI, KULTTUURIA KAIKILLE!

Hakemus saapunut
26.8.2024

Hakija
Keski-Suomen Kamariooppera La Kala, Pantaide- ja Kulttuuriyhdistys

Kuvaus
Hanke on kokeilu, jossa uudella toimintamallilla kehitetään keskisuomalaista kulttuurihyvinvointia tuomalla kulttuuripalvelut helpommin asukkaiden ja matkailijoiden saatavilla sekä tarjotaan keskisuomalaisille kulttuuritoimijoille mahdollisuus tuoda esille ja kehittää edelleen yhdessä kulttuuri- ja taidepalveluita alueellamme. Osallistaminen kattaa ammattitaiteilijat sekä taiteenharrastajat tuottaen uusia taiteen ja kulttuurin polkuja kulttuurisuojelellisissa miljöössä 1920-luvulla rakennetussa Wanhassa Woimalassa Vaajakosken äärellä. Hanke edistää mielen hyvinvointia, luo yhteisöllisyyttä, lisää osallisuutta ja vahvistaa keskisuomalaista identiteettiä.

Tavoitteet
Tavoite on tuoda harrastajat, ammattilaiset sekä kulttuurinkuluttajat yhteen luomalla uuden toimintamallin sekä tarjoamalla alustan, jossa kulttuurin harrastaminen sekä taiteen esillepääminen ovat kaikille avointa, uudessa Taidekeskuksessa Vaajakosken Wanhassa Woimalassa.

Kokeilun tavoitteena on synnyttää uusi toimintamalli, joka osaltaan lisää Keski-Suomen kulttuurin- ja taiteen matkailuviehättävyyttä niin keskisuomalaisten taiteen kuluttajien, turistien kuin taiteen tekijöiden keskuudessa. Visiona on vakiinnuttaa Wanhassa Woimalan yhteyteen kansallisesti ja kansainvälisesti tunnettu taiteen ja kulttuurin keskittymä, jossa palvelut ovat helposti kuluttajien ja taiteen tekijöiden saatavilla.

Toteutusaika
1.5.2025-31.10.2025, 1.5.2026-31.10.2026

Kustannusmalli
Prosenttimääräinen korvaus 40 %

Palkkakustannusmalli
Tosiasiallisesti aiheutuneet palkkakustannukset ja ennalta vahvistettu prosenttimääräinen korvaus työnantajan sivukuluista ja virka- tai työehtosopimukseen perustuvasta lomarahasta (vakiosivukuluprosenttimalli).

Kustannusarvio

Palkkakustannukset	65 000 e
Välilliset kustannukset	26 000 e
Yhteensä	91 000 e

Rahoitussuunnitelma

Keski-Suomen liitto	72 800 e
Hakijan oma rahoitus (yksityinen)	18 200 e
Yhteensä	91 000 e

Haettu tukea yhteensä
72 800 euroa

Rahoituslähde

Keski-Suomen kehittämisrahasto

Strategiateema

Yhteisö ja saavutettavuus

Kasvun voimavarat

Hyvä vointi

Esitetään myönnettäväksi

0 euroa

Valmistelijan perustelut

Hakemus ei vastannut hakuilmoituksen kaikkia yleisiä valintakriteerejä eikä sitä voida rahoittaa. Hakijalla ei ole taloudellisia edellytyksiä toteuttaa haetun kokoluokan hanketta.

Hankeryhmän käsittely

Maakuntahallitus varasi kokouksessaan 23.2.2024 Keski-Suomen kehittämisrahastosta puoli miljoonaa euroa kehittämistukea kulttuurin ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Haku on jatkuva ja hakemukset käsiteltiin kahdessa vaiheessa: 13.5.2024 ja 2.9.2024 mennessä saapuneet hakemukset. Ensimmäisessä vaiheessa myönnettiin 242 277 euroa. Toisessa vaiheessa on käytettävissä 257 723 euroa ja tarvittaessa Keski-Suomen kehittämisrahastossa sitomatta olevat muut varat 82 555 euroa. Myönnettävissä oleva tuen enimmäismäärä on 340 278 euroa.

Syyskuussa päättyneellä toisella hakujaksolla saapui 28 hakemusta. Tukea haettiin yhteensä 1 610 605 euroa.

Hakemusten yleiset valintaperusteet arvioitiin 9.9.2024. Hakemuksista 11 ei täyttänyt kaikkia yleisiä valintaperusteita. Toiseen arviointivaiheeseen edenneet 17 hakemusta arvioitiin erityisten valintaperusteiden suhteen 16.9.2024.

Hankeryhmä on käsitellyt hakemuksen 17.9.2024 eikä puolla hankkeen rahoittamista.

Lisätietoja

Kimmo Suortamo, kulttuurin asiantuntija, p. 040 648 8113, kimmo.suortamo(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei myönnä rahoitusta hankkeelle Keski-Suomen kehittämisrahastosta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

84 § RAHOITUSPÄÄTÖS: SUOVANLAHTI HERITAGE HUB - YHTEISÖLÄHTÖISEN KULTTUURITURISMIN KESKUS, SUHU

Hakemus saapunut
1.9.2024

Hakija
TraktoriJatzit ry

Kuvaus
Hankkeen resurssien avulla kehitetään kestäviä tapoja modernisoida historiallisessa kylämiljöössä sijaitsevan satavuotiaan rakennuksen sekä lähiympäristön toimintaa tasolle, joka mahdollistaa korkealaatuisten kulttuuritapahtumien ja -palveluiden tuottamisen kyläläisille, matkailijoille, lomalaisille sekä kausiasukkaille. Sen osallistava lähestyminen tapahtumiin sekä muihin aktiviteetteihin ylläpitää ja virkistää Suovanlahden, lähikylien ja seutukunnan yhteisöllisyyttä tarjoten samalla eksoottisia elämyksiä niin kotimaisille kuin ulkomaisille matkailijoille.

Tavoitteet
Hanke tähtää kulttuuriperinnön säilyttämiseen ja yhteisön voimaannuttamiseen, kestävän matkailun edistämiseen sekä taloudelliseen kehitykseen tunnistamalla yrittäjyyttä mahdollistavia toimintamalleja.

Toteutusaika
1.1.2025-31.12.2026

Kustannusmalli
Prosenttimääräinen korvaus 40 %

Palkkakustannusmalli
Tosiasiallisesti aiheutuneet palkkakustannukset ja niihin liittyvät lakiin taikka virka- tai työehtosopimukseen perustuvat kustannukset.

Kustannusarvio

Palkkakustannukset	43 060 e
Välilliset kustannukset	17 224 e
Yhteensä	60 284 e

Rahoitussuunnitelma

Keski-Suomen liitto	50 000 e
Hakijan oma rahoitus (yksityinen)	5 000 e
Kuntarahoitus	5 000 e
Yhteensä	60 000 e

Haettu tukea yhteensä
50 000 euroa

Rahoituslähde
Keski-Suomen kehittämisrahasto

Strategiateema
Yhteisö ja saavutettavuus

Kasvun voimavarat
Hyvä vointi

Esitetään myönnettäväksi
0 euroa

Valmistelijan perustelut

Hakemus ei vastannut hakuilmoituksen kaikkia yleisiä valintakriteerejä eikä sitä voida rahoittaa. Hankkeen rahoitussuunnitelmasta puuttuu riittävä määrä omarahoitusta tai muuta rahoitusta, jotta 80 % tuen enimmäismäärä ei ylity.

Hankeryhmän käsittely

Maakuntahallitus varasi kokouksessaan 23.2.2024 Keski-Suomen kehittämisrahastosta puoli miljoonaa euroa kehittämistukea kulttuurin ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Haku on jatkuva ja hakemukset käsiteltiin kahdessa vaiheessa: 13.5.2024 ja 2.9.2024 mennessä saapuneet hakemukset. Ensimmäisessä vaiheessa myönnettiin 242 277 euroa. Toisessa vaiheessa on käytettävissä 257 723 euroa ja tarvittaessa Keski-Suomen kehittämisrahastossa sitomatta olevat muut varat 82 555 euroa. Myönnettävissä oleva tuen enimmäismäärä on 340 278 euroa.

Syyskuussa päättyneellä toisella hakujaksolla saapui 28 hakemusta. Tukea haettiin yhteensä 1 610 605 euroa.

Hakemusten yleiset valintaperusteet arvioitiin 9.9.2024. Hakemuksista 11 ei täyttänyt kaikkia yleisiä valintaperusteita. Toiseen arviointivaiheeseen edenneet 17 hakemusta arvioitiin erityisten valintaperusteiden suhteen 16.9.2024.

Hankeryhmä on käsitellyt hakemuksen 17.9.2024 eikä puolla hankkeen rahoittamista.

Lisätietoja

Kimmo Suortamo, kulttuurin asiantuntija, p. 040 648 8113, kimmo.suortamo(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei myönnä rahoitusta hankkeelle Keski-Suomen kehittämisrahastosta.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

85 § RAHOITUSPÄÄTÖS: LASTEN KESKI-SUOMI: "EI SE KYSY, JOKA TIETÄÄ"

Hakemus saapunut
2.9.2024

Hakija
Jyväskylän kesäyliopistoyhdistys ry

Kuvaus
Jyväskylän kesäyliopisto kehittää JYUniorit Lasten ja nuorten yliopistossa toimintatapoja, joilla vahvistetaan lasten kulttuuritietoisuutta, kulttuurihyvinvointia ja osallisuutta keskisuomalaisen identiteetin näkökulmasta. Hankkeessa kehitetään uudenlaisia tiedekasvatusmalleja ja -materiaaleja yhteistyössä keskisuomalaisten kulttuuritoimijoiden kanssa ja pilotoidaan alakouluikäisille suunnattuja työpajoja, joissa paneudutaan keskisuomalaiseen kulttuuriin eri tieteenalojen näkökulmista. Samalla kehitetään keinoja, joilla tuetaan keskisuomalaisten lasten kykyä toimia eettisesti ja sensitiivisesti kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa. Hankkeen konkreettisenä tuotoksena ovat keskisuomalaista kulttuuria esittelevät tiedetyöpajat alakouluikäisille lapsille.

Tavoitteet
Tavoitteena on
1) syventää alakouluikäisten lasten ymmärrystä keskisuomalaisesta kulttuurista, historiasta ja kehityksestä tietopohjaisesti
2) edistää lasten kriittistä lukutaitoa
3) vahvistaa kykyä toimia eettisesti ja suvaitsevaisesti kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä
4) tarjota lapsille rakennusaineita vastuulliseen ja kestäväan kansalaisuuteen sekä tulevaisuuden ajattelutaitoihin.

Toteutusaika
1.1.2025-31.12.2025

Kustannusmalli
Prosenttimääräinen korvaus 7 %

Palkkakustannusmalli
Tosiasiallisesti aiheutuneet palkkakustannukset ja ennalta vahvistettu prosenttimääräinen korvaus työnantajan sivukuluista ja virka- tai työehtosopimukseen perustuvasta lomarahasta (vakiosivukuluprosenttimalli).

Kustannusarvio

Palkkakustannukset	23 000 e
Välilliset kustannukset	1 600 e
Ostopalvelut	20 000 e
Yhteensä	44 600 e

Rahoitussuunnitelma

Keski-Suomen liitto	42 370 e
Hakijan oma rahoitus (yksityinen)	2 230 e
Yhteensä	44 600 e

Haettu tukea yhteensä
42 370 euroa

Rahoituslähde

Keski-Suomen kehittämisrahasto

Strategiateema

Yhteisö ja saavutettavuus

Kasvun voimavarat

Hyvä vointi

Esitetään myönnettäväksi

0 euroa

Valmistelijan perustelut

Hakemus ei vastannut hakuilmoituksen kaikkia yleisiä valintakriteerejä eikä sitä voida rahoittaa. Hankkeen rahoitussuunnitelmasta puuttuu riittävä määrä omarahoitusta tai muuta rahoitusta, jotta 80 % tuen enimmäismäärä ei ylitä.

Hankeryhmän käsittely

Maakuntahallitus varasi kokouksessaan 23.2.2024 Keski-Suomen kehittämisrahastosta puoli miljoonaa euroa kehittämistukea kulttuurin ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Haku on jatkuva ja hakemukset käsiteltiin kahdessa vaiheessa: 13.5.2024 ja 2.9.2024 mennessä saapuneet hakemukset. Ensimmäisessä vaiheessa myönnettiin 242 277 euroa. Toisessa vaiheessa on käytettävissä 257 723 euroa ja tarvittaessa Keski-Suomen kehittämisrahastossa sitomatta olevat muut varat 82 555 euroa. Myönnettävissä oleva tuen enimmäismäärä on 340 278 euroa.

Syyskuussa päättyneellä toisella hakujaksolla saapui 28 hakemusta. Tukea haettiin yhteensä 1 610 605 euroa.

Hakemusten yleiset valintaperusteet arvioitiin 9.9.2024. Hakemuksista 11 ei täyttänyt kaikkia yleisiä valintaperusteita. Toiseen arviointivaiheeseen edenneet 17 hakemusta arvioitiin erityisten valintaperusteiden suhteen 16.9.2024.

Hankeryhmä on käsitellyt hakemuksen 17.9.2024 eikä puolla hankkeen rahoittamista.

Lisätietoja

Heidi Kervinen, aluekehitysasiantuntija, p. 040 612 4994, heidi.kervinen(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei myönnä rahoitusta hankkeelle Keski-Suomen kehittämisrahastosta.

Päätös:

Todettiin, että Leena Lyytinen ja Matti Leino ovat asiassa esteellisiä ja he poistuvat kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

86 § RAHOITUSPÄÄTÖS: TANSSITAITEEN TARJOAMA TAITEELLINEN AJATTELU OSANA ERI TOIMIALOJA (SELVITYS- JA KOKEILUHANKE)

Hakemus saapunut

30.8.2024

Hakija

Keski-Suomen Tanssin Keskus

Kuvaus

Hanke pilotoi erilaisia taiteen toiminnallisen markkinoinnin muotoja, jotka kehittävät ja edistävät taiteellista ajattelua ja lisäävät yhteistyötä taiteen, eri toimijoiden sekä toimialojen välillä. Hanke esittelee Keski-Suomea edelläkävijänä, joka tunnistaa taiteilijan tarjoaman potentiaalin kehittää taiteellisen asiantuntijuuden integroitumista osaksi yhteistyökumppaneiden toimialoja ja laajemmin yhteiskuntaa. Hanke tunnistaa mukana olevien eri toimialojen toimintaympäristöjen muutostarpeet ja -paineet ja haluaa vastata niihin. Hankkeen taiteellisena lähtökohtana on tanssitaide.

Hankkeen tavoitteena on laaja osaamisen kehittäminen ja kokeilullinen toiminta. Hanke tukee taitelijoita oman työn tuotteistamisessa, markkinoinnissa ja mahdollistaa verkostoitumisen ja kontaktoitumisen. Taiteilijan muuttuva työnkuva ja työkenttä vaativat pysähtymistä; tarvitaan aikaa tarkastella, kenelle tanssin asiantuntijuuden hyödyntämisestä on etua ja miten tämä kannattaa parhaimmalla tavalla tarjota.

Tavoitteet

1. Laajentaa, kirkastaa tai helpottaa toimialaan liittyviä tilanteita erilaisten taiteellisten ajattelumallien kautta.
2. Saada aikaan tuloksia, jotka luovat edellytyksiä taiteilijoiden työlle osana erilaisia työ- ja toimintaympäristöjä.
3. Vahvistaa kulttuurisen pääoman merkittävyyttä ja tarjoaa työkaluja, miten taitoa, tietoa ja kokemuksia voi hyödyntää yhteiskunnassa menestyäkseen.
4. Madaltaa tanssitaidepalveluiden ostamiseen liittyvää kynnystä.

Toteutusaika

1.1.-31.12.2025

Kustannusmalli

Prosenttimääräinen korvaus 40 %

Palkkakustannusmalli

Tosiasiallisesti aiheutuneet palkkakustannukset ja ennalta vahvistettu prosenttimääräinen korvaus työnantajan sivukuluista ja virka- tai työehtosopimukseen perustuvasta lomarahasta (vakiosivukuluprosenttimalli).

Kustannusarvio

Palkkakustannukset	50 688 e
Välilliset kustannukset	20 275 e
Yhteensä	70 963 e

Rahoitussuunnitelma

Keski-Suomen liitto	55 000 e
Muu julkinen rahoitus (muu kuin hakija)	15 963 e

Yhteensä**70 963 e**

Haettu tukea yhteensä

55 000 euroa

Rahoituslähde

Keski-Suomen kehittämisrahasto

Strategiateema

Yhteisö ja saavutettavuus

Kasvun voimavarat

Hyvä vointi

Esitetään myönnettäväksi

0 euroa

Valmistelijan perustelut

Hanke sijoittui saapuneiden hakemusten keskinäisessä vertailussa niiden joukkoon, joita ei voida käytettävissä olevan rahoitusvaltuuden puitteissa rahoittaa. Hakemus täytti osan rahoitushaun tavoitteista ja arviointiperusteista. Hakemuksen puutteena oli, että hankkeen toimenpiteet kohdistuivat ammattitaitelijoiden ja yritysten toimintaan, jolloin hankkeen yhteisöllinen aspekti jäi vähäiseksi.

Hankeryhmän käsittely

Maakuntahallitus varasi kokouksessaan 23.2.2024 Keski-Suomen kehittämisrahastosta puoli miljoonaa euroa kehittämistukea kulttuurin ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Haku on jatkuva ja hakemukset käsiteltiin kahdessa vaiheessa: 13.5.2024 ja 2.9.2024 mennessä saapuneet hakemukset. Ensimmäisessä vaiheessa myönnettiin 242 277 euroa. Toisessa vaiheessa on käytettävissä 257 723 euroa ja tarvittaessa Keski-Suomen kehittämisrahastossa sitomatta olevat muut varat 82 555 euroa. Myönnettävissä oleva tuen enimmäismäärä on 340 278 euroa.

Syyskuussa päättyneellä toisella hakujaksolla saapui 28 hakemusta. Tukea haettiin yhteensä 1 610 605 euroa.

Hakemusten yleiset valintaperusteet arvioitiin 9.9.2024. Hakemuksista 11 ei täyttänyt kaikkia yleisiä valintaperusteita. Toiseen arviointivaiheeseen edenneet 17 hakemusta arvioitiin erityisten valintaperusteiden suhteen 16.9.2024.

Hankeryhmä on käsitellyt hakemuksen 17.9.2024 eikä puolla hankkeen rahoittamista.

Lisätietoja/yhteyshenkilö

Kimmo Suortamo, kulttuurin asiantuntija, p. 040 648 8113, kimmo.suortamo(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei myönnä rahoitusta hankkeelle Keski-Suomen kehittämisrahastosta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

87 § RAHOITUSPÄÄTÖS: TAIDETILA TOINILAN KEHITTÄMINEN JA KYLIEN KULTTUURIELINVOIMAN LISÄÄMINEN

Hakemus saapunut
2.9.2024

Hakija
Petäjäveden kunta

Kuvaus
Hankkeessa on kaksi kokonaisuutta, joista molemmat tuottavat alueella kulttuurihyvinvointia ja lisäävät elinvoimaa.

Taidetila Toinila Petäjäveden keskustassa kokoaa seiniensä sisälle ja pihapiiriinsä monipuolisen taidekulttuurikokonaisuuden, jossa järjestetään vuosittain ammattitaidenäyttelyitä, lasten ympäristötaidetyöpajoja ja tapahtumia. Hankkeen myötä kaikkea edellä mainittua voitaisiin tehdä aiempaa enemmän ja laaja-alaisemmin. Lisäksi hanke mahdollistaa toiminnan laajentamisen viemällä työpajatoimintaa uusille kohderyhmille, kuten ikääntyvien ja kehitysvammaisten pariin.

Harvaan asutun maaseudun kulttuuritoiminta on lähtenyt kuluvana vuonna hienosti käyntiin. Hankkeen myötä toimintaa saataisiin jatkettua ja lopputuloksena laaditaan koko Petäjäveden alueen kattava taidekartta, johon merkitään kaikki alueen julkiset taideteokset. Toimintaa tehdään yhteistyössä kolmen kyläyhdistyksen kanssa, joilla on tärkeä rooli koordinoinnissa ja asukkaiden tavoittamisessa.

Tavoitteet
Hankkeen tavoitteena on

- 1) taidenäyttelytoiminnan kehittäminen ja näyttelyiden määrän lisääminen
- 2) osallistavan työpajatoiminnan kehittäminen
- 3) taidepolun kunnostaminen
- 4) taidetapahtumien järjestäminen
- 5) jatkaa kulttuuritoiminnan juurruttamista harvaanasutulle maaseudulle
- 6) laatia Petäjäveden kattava taidekartta

Toteutusaika
1.1.2025 – 31.12.2026

Kustannusmalli
Prosenttimääräinen korvaus 40 %

Palkkakustannusmalli
Tosiasiallisesti aiheutuneet palkkakustannukset ja ennalta vahvistettu prosenttimääräinen korvaus työnantajan sivukuluista ja virka- tai työehtosopimukseen perustuvasta lomarahasta (vakiosivukuluprosenttimalli)

Kustannusarvio

Palkkakustannukset	91 440 e
Välilliset kustannukset	36 576 e
Yhteensä	128 016 e

Rahoitussuunnitelma

Keski-Suomen liitto	100 000 e
Hakijan oma rahoitus (kuntarahoitus)	28 016 e

Yhteensä**128 016 e**

Haettu tukea yhteensä

100 000 euroa

Rahoituslähde

Keski-Suomen kehittämisrahasto

Strategiateema

Yhteisö ja saavutettavuus

Kasvun voimavarat

Hyvä vointi

Esitetään myönnettäväksi

0 euroa

Valmistelijan perustelut

Hanke sijoittui saapuneiden hakemusten keskinäisessä vertailussa niiden joukkoon, joita ei voida käytettävissä olevan rahoitusvaltuuden puitteissa rahoittaa. Hakemus täytti osan rahoitushaun tavoitteista ja arviointiperusteista. Hakemuksen toimenpiteet kohdistuivat jo olemassa olevaan toimintaan ja siten sen uutuusarvo ja kehittämisenäkökulma olivat vähäisiä.

Hankeryhmän käsittely

Maakuntahallitus varasi kokouksessaan 23.2.2024 Keski-Suomen kehittämisrahastosta puoli miljoonaa euroa kehittämistukea kulttuurin ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Haku on jatkuva ja hakemukset käsiteltiin kahdessa vaiheessa: 13.5.2024 ja 2.9.2024 mennessä saapuneet hakemukset. Ensimmäisessä vaiheessa myönnettiin 242 277 euroa. Toisessa vaiheessa on käytettävissä 257 723 euroa ja tarvittaessa Keski-Suomen kehittämisrahastossa sitomatta olevat muut varat 82 555 euroa. Myönnettävissä oleva tuen enimmäismäärä on 340 278 euroa.

Syyskuussa päättyneellä toisella hakujaksolla saapui 28 hakemusta. Tukea haettiin yhteensä 1 610 605 euroa.

Hakemusten yleiset valintaperusteet arvioitiin 9.9.2024. Hakemuksista 11 ei täyttänyt kaikkia yleisiä valintaperusteita. Toiseen arviointivaiheeseen edenneet 17 hakemusta arvioitiin erityisten valintaperusteiden suhteen 16.9.2024.

Hankeryhmä on käsitellyt hakemuksen 17.9.2024 eikä puolla hankkeen rahoittamista.

Lisätietoja

Kimmo Suortamo, kulttuurin asiantuntija, p. 040 648 8113, kimmo.suortamo(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei myönnä rahoitusta hankkeelle Keski-Suomen kehittämisrahastosta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

88 § RAHOITUSPÄÄTÖS: TOIVEIKAS KESKI-SUOMI

Hakemus saapunut

29.8.2024

Hakija

Suomen Nuorisoseurat ry

Kuvaus

Monella tapaa erityisesti nuoria ahdistavassa ajassa tarvitaan resilienssin vahvistamista ja toivon antamista. Toiveikas Keski-Suomi on hanke, joka sukeltaa keskisuomalaisuuteen taiteen ja kulttuurin keinoin. Hankkeen toteutus nojaa kulttuuriharrastamisen todennettuihin hyvinvointivaikutuksiin sekä vahvaan dialogisuuteen, joka edistää ymmärrystä, luovuutta, vuorovaikutusta, konfliktien ratkaisua, sitoutumista ja oppimista.

Hankkeen kohderyhmänä ovat keskisuomalaiset nuoret, hankkeen yhteistyöverkoston toimijat sekä taiteellisten ulostulojen katsoja ja kokijat.

Hanke muodostuu neljästä toimenpidekokonaisuudesta: nuorten toimintaryhmien ja taideprojektien toteuttamisesta, taideprojektien markkinoinnista ja esittelystä, taideprojektien kiertue-työskentelystä ja turvallisemman luovan toiminnan mallintamisesta.

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on lisätä yhteisöllisyyden kautta toivon ja turvallisuuden kokemuksia, tarjota mahdollisuuksia nuorille osallistua kulttuuritoimintaan, sekä hyödyntää taidemenetelmiä ja dialogia hyvinvoinnin edistäjinä.

Toteutusaika

1.1.2025-30.6.2026

Kustannusmalli

Prosenttimääräinen korvaus 40 %

Palkkakustannusmalli

Tosiasiallisesti aiheutuneet palkkakustannukset ja ennalta vahvistettu prosenttimääräinen korvaus työnantajan sivukuluista ja virka- tai työehtosopimukseen perustuvasta lomarahasta (vakiosivukuluprosenttimalli).

Kustannusarvio

Palkkakustannukset	68 277 e
Välilliset kustannukset	27 311 e
Yhteensä	95 588 e

Rahoitussuunnitelma

Keski-Suomen liitto	76 471 e
Hakijan oma rahoitus	19 117 e
Yhteensä	95 588 e

Haettu tukea yhteensä

76 471 euroa

Rahoituslähde

Keski-Suomen kehittämisrahasto

Ennakon maksaminen

Ennakkoa on haettu 22 941 euroa (30 %).

Strategiateema

Identiteetti

Kasvun voimavarat

Hyvä vointi

Esitetään myönnettäväksi

0 euroa

Valmistelijan perustelut

Hanke sijoittui saapuneiden hakemusten keskinäisessä vertailussa niiden joukkoon, joita ei voida käytettävissä olevan rahoitusvaltuuden puitteissa rahoittaa. Hakemus täytti pääosin rahoitushaun tavoitteet, mutta hankesuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden uutuusarvo oli vain osittaista. Hankesuunnitelman vaikuttavuutta olisi voinut parantaa kokoamalla suunnitelmassa mainitulta yhteistyöverkostolta sitoumukset hankkeen tavoitteiden ja toimenpiteiden edistämiseksi.

Hankeryhmän käsittely

Maakuntahallitus varasi kokouksessaan 23.2.2024 Keski-Suomen kehittämisrahastosta puoli miljoonaa euroa kehittämistukea kulttuurin ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Haku on jatkuva ja hakemukset käsiteltiin kahdessa vaiheessa: 13.5.2024 ja 2.9.2024 mennessä saapuneet hakemukset. Ensimmäisessä vaiheessa myönnettiin 242 277 euroa. Toisessa vaiheessa on käytettävissä 257 723 euroa ja tarvittaessa Keski-Suomen kehittämisrahastossa sitomatta olevat muut varat 82 555 euroa. Myönnettävissä oleva tuen enimmäismäärä on 340 278 euroa.

Syyskuussa päättyneellä toisella hakujaksolla saapui 28 hakemusta. Tukea haettiin yhteensä 1 610 605 euroa.

Hakemusten yleiset valintaperusteet arvioitiin 9.9.2024. Hakemuksista 11 ei täyttänyt kaikkia yleisiä valintaperusteita. Toiseen arviointivaiheeseen edenneet 17 hakemusta arvioitiin erityisten valintaperusteiden suhteen 16.9.2024.

Hankeryhmä on käsitellyt hakemuksen 17.9.2024 eikä puolla hankkeen rahoittamista.

Lisätietoja/yhteyshenkilö

Valtteri Paakki, maakuntasuunnittelija, p. 040 525 6059, valtteri.paakki(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei myönnä rahoitusta hankkeelle Keski-Suomen kehittämisrahastosta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

89 § RAHOITUSPÄÄTÖS: MUISTIJÄLKIÄ ETSIMÄSSÄ – MITEN VIITASAARI SOI?

Hakemus saapunut
2.9.2024

Hakija
Viitasaaren Kesäakatemia ry

Kuvaus
Hankkeella toteutetaan fyysinen kulttuuripolku Viitasaarelle sekä digitaalinen näyttely hyödynnäen Musiikin aika -festivaalin digitaalista arkistoa sekä paikkakunnan matkailustrategiaa, rakennuksia ja luontokohteita. Hankkeen lopputuloksena Viitasaarelle syntyy useista toimintakohteista koostuva kulttuuripolku, jossa soivat rinnakkain Musiikin ajan historia ja kulttuuriperintö sekä Viitasaaren luonto, matkailu ja nykymusiikki. Tavoitteena on tuoda uusi ulottuvuus Musiikin ajan brändille, tuoda esille Musiikin ajan merkittävää roolia nykymusiikin toimijana ja tukea seudullista matkailubisnestä. Hankkeella vahvistetaan alueen kulttuurimatkailua, kulttuuri- ja matkailutoimijoiden yhteistyötä sekä elinvoimaa. Hankkeessa hyödynnetään digitaalisia toimintamalleja.

Kulttuuripolun kohteet voivat olla perinteisiä opastetauluja, infonäyttöjä tai modernimpia digitaalisia riippuen niiden sijoituspaikasta, tilasta ja ympäröivästä luonnosta. Kohteissa esitellään paikkaan liittyvää Musiikin ajan kulttuuriperintöä ja -historiaa sekä muuta sisältöä yhteistyössä Witas Oy:n ja alueen matkailutoimijoiden kanssa.

Tavoitteet

Tavoitteena on:

- 1) yhteisöllisyys ja osallisuus tiivistämällä nykymusiikkifestivaalin suhdetta viitasaarelaiseen yhteisöön etenkin lapsiin ja nuoriin sekä matkailuun
- 2) veto- ja pitovoiman sekä matkailullisen elinvoiman parantaminen vahvistamalla Viitasaaren rohkeaa ja uteliasta brändiä sekä tarjoamalla uusia kohteita matkailijoille.
- 3) viitasaarelaisen ja keskisuomalaisen identiteetin vahvistaminen ja uudistaminen yhdistämällä vanhaa ja uutta, kotiseudun tuttuja paikkoja sekä nykymusiikkia.

Toteutusaika

1.11.2024 – 31.10.2025

Kustannusmalli

Kertakorvausmalli

Palkkakustannusmalli

Tosiasiallisesti aiheutuneet palkkakustannukset ja ennalta vahvistettu prosenttimääräinen korvaus työnantajan sivukuluista ja virka- tai työehtosopimukseen perustuvasta lomarahasta (vakiosivukuluprosenttimalli).

Kustannusarvio

Palkkakustannukset	27 549 e
Ostopalvelut	21 900 e
Matkakulut	1 200 e
Muut kustannukset	2 000 e
Yhteensä	52 649 e

Rahoitussuunnitelma

Keski-Suomen liitto	42 119 e
Hakijan oma rahoitus (yksityinen)	10 530 e

Yhteensä**52 649 e**

Haettu tukea yhteensä

42 119 euroa

Rahoituslähde

Keski-Suomen kehittämisrahasto

Strategiateema

Yhteisö ja saavutettavuus

Kasvun voimavarat

Hyvä vointi

Esitetään myönnettäväksi

0 euroa

Valmistelijan perustelut

Hanke sijoittui saapuneiden hakemusten keskinäisessä vertailussa niiden joukkoon, joita ei voida käytettävissä olevan rahoitusvaltuuden puitteissa rahoittaa. Hakemus täytti osan rahoitushaun tavoitteista ja arviointiperusteista. Hankesuunnitelmassa painottui infrastruktuurin rakentaminen ja matkailullinen näkökulma, jonka vuoksi yhteisöllinen aspekti jäi puutteelliseksi.

Hankeryhmän käsittely

Maakuntahallitus varasi kokouksessaan 23.2.2024 Keski-Suomen kehittämisrahastosta puoli miljoonaa euroa kehittämistukea kulttuurin ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Haku on jatkuva ja hakemukset käsiteltiin kahdessa vaiheessa: 13.5.2024 ja 2.9.2024 mennessä saapuneet hakemukset. Ensimmäisessä vaiheessa myönnettiin 242 277 euroa. Toisessa vaiheessa on käytettävissä 257 723 euroa ja tarvittaessa Keski-Suomen kehittämisrahastossa sitomatta olevat muut varat 82 555 euroa. Myönnettävissä oleva tuen enimmäismäärä on 340 278 euroa.

Syyskuussa päättyneellä toisella hakujaksolla saapui 28 hakemusta. Tukea haettiin yhteensä 1 610 605 euroa.

Hakemusten yleiset valintaperusteet arvioitiin 9.9.2024. Hakemuksista 11 ei täyttänyt kaikkia yleisiä valintaperusteita. Toiseen arviointivaiheeseen edenneet 17 hakemusta arvioitiin erityisten valintaperusteiden suhteen 16.9.2024.

Hankeryhmä on käsitellyt hakemuksen 17.9.2024 eikä puolla hankkeen rahoittamista.

Lisätietoja

Kimmo Suortamo, kulttuurin asiantuntija, p. 040 648 8113, kimmo.suortamo(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei myönnä rahoitusta hankkeelle Keski-Suomen kehittämisrahastosta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

90 § RAHOITUSPÄÄTÖS: JYVÄSKYLÄN KESÄN POLUT – TULEVAISUUTEEN EDELTÄJIEN JÄLJILLÄ

Hakemus saapunut

1.9.2024

Hakija

Jyväskylän festivaaliyhdistys ry

Kuvaus

Jyväskylän Kesä on 70 vuoden ajan ollut merkittävä osa keskisuomalaista kulttuuriperintöä ja identiteettiä. Kehittämishankkeessa tuodaan esiin ja päivitetään festivaalin eri aikakausien unohtuneita ja tässä ajassa jälleen toimivia ohjelmistosuunnittelun menetelmiä. Tämä tehdään hyödyntäen sukupolvien kohtaamisia, joukkoistamista ja nykyaikaista teknologiaa. Hankkeen keskiössä on menneiden vuosikymmenten ohjelmistosuunnittelussa käytetty jaosto-, toimikunta- ja työryhmätyö, joka näyttäytyy myös nykyisin poikkeuksellisen vahvana osallisuutta vahvistavana välineenä.

Uudet menetelmät mahdollistavat monipuolisemman ohjelmiston, yleisöjen ja sidosryhmien vahvemman osallistumisen sekä uudenlaisia vapaaehtoistyön muotoja. Niiden avulla voidaan keventää tapahtumien rakenteita ja parantaa taloudellista asemaa aikana, joka on kulttuuritoimijoille haastava.

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on

- 1) tuoda festivaalin vuosikymmenten aikana rakentunutta yhteisöä yhteen
- 2) muotoilla ja kutsua käyttöön uusi ohjelmistosuunnittelun menetelmä
- 3) valottaa polku Jyväskylän Kesän seuraaville vuosikymmenille
- 4) löytää eri aikakausia yhdistämällä unohtuneita, kadonneita ja tässä ajassa toimivia menetelmiä, joita kokeilun myötä palautetaan käyttöön ja
- 5) tarjota kokeilun tulokset muiden hyödynnettäväksi.

Toteutusaika

1.11.2024 – 31.12.2025

Kustannusmalli

Kertakorvausmalli

Palkkakustannusmalli

Tosiasiallisesti aiheutuneet palkkakustannukset ja ennalta vahvistettu prosenttimääräinen korvaus työnantajan sivukuluista ja virka- tai työehtosopimukseen perustuvasta lomarahasta (vakiosivukuluprosenttimalli).

Kustannusarvio

Palkkakustannukset	50 980 e
Ostopalvelut	15 000 e
Toimisto- ja vuokratkustannukset	3 500 e
Muut kustannukset	20 000 e
Yhteensä	89 480 e

Rahoitussuunnitelma

Keski-Suomen liitto	71 000 e
Hakijan oma rahoitus (yksityinen)	18 480 e
Yhteensä	89 480 e

Haettu tukea yhteensä

Rahoituslähde

Keski-Suomen kehittämisrahasto

Strategiateema

Yhteisö ja saavutettavuus

Kasvun voimavarat

Hyvä vointi

Esitetään myönnettäväksi

0 euroa

Valmistelijan perustelut

Hanke sijoittui saapuneiden hakemusten keskinäisessä vertailussa niiden joukkoon, joita ei voida käytettävissä olevan rahoitusvaltuuden puitteissa rahoittaa. Hakemus täytti osan rahoitushaun tavoitteista ja arviointiperusteista. Hakemuksen puutteena oli konkreettisten toimenpiteiden, tavoitteiden ja lopputulosten epämääräisyys.

Hankeryhmän käsittely

Maakuntahallitus varasi kokouksessaan 23.2.2024 Keski-Suomen kehittämisrahastosta puoli miljoonaa euroa kehittämistukea kulttuurin ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Haku on jatkuva ja hakemukset käsiteltiin kahdessa vaiheessa: 13.5.2024 ja 2.9.2024 mennessä saapuneet hakemukset. Ensimmäisessä vaiheessa myönnettiin 242 277 euroa. Toisessa vaiheessa on käytettävissä 257 723 euroa ja tarvittaessa Keski-Suomen kehittämisrahastossa sitomatta olevat muut varat 82 555 euroa. Myönnettävissä oleva tuen enimmäismäärä on 340 278 euroa.

Syyskuussa päättyneellä toisella hakujaksolla saapui 28 hakemusta. Tukea haettiin yhteensä 1 610 605 euroa.

Hakemusten yleiset valintaperusteet arvioitiin 9.9.2024. Hakemuksista 11 ei täyttänyt kaikkia yleisiä valintaperusteita. Toiseen arviointivaiheeseen edenneet 17 hakemusta arvioitiin erityisten valintaperusteiden suhteen 16.9.2024.

Hankeryhmä on käsitellyt hakemuksen 17.9.2024 eikä puolla hankkeen rahoittamista.

Lisätietoja

Kimmo Suortamo, kulttuurin asiantuntija, p. 040 648 8113, kimmo.suortamo(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei myönnä rahoitusta hankkeelle Keski-Suomen kehittämisrahastosta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

91 § RAHOITUSPÄÄTÖS: SÄTEILE! - SOIVAA YHTEISVOIMAA

Hakemus saapunut
2.9.2024

Hakija
Keski-Suomen musiikin edistämissektori sr

Kuvaus
Hanke rakentuu Suomen ammattikorkeakoulujen olemassa olevaan infrastruktuuriin ja tähtää sen potentiaalin laajempaan käyttöön. Ytimessä on laadukkaan etämusisoinnin mahdollistava Lola-teknologia. Haetulla tuella Lola-teknologia viritetään ensi kertaa Suomessa palvelemaan etäyhteismusisoinnin mittavampia kokoonpanoja ja päämääriä. Orkesterityöskentely, johon osallistuminen tapahtuu digiavusteisesti eri paikkakunnilta, on uusi kokeilu.

Lola-järjestelmän nimi tulee sanoista Low Latency. Se on nimensä mukaisesti matalan latenssin teknologiaa, joka mahdollistaa viiveettömän vuorovaikutuksen verkon yli. Viiveettömyyden ansiosta Lola tuottaa eri sijainneissa oleville musisoijille aidon yhteiskokemuksen. Lola-järjestelmä on asennettu Suomen kaikkiin musiikkia opettaviin ammattikorkeakouluihin.

Tulevaisuuden tekijät tarvitsevat pelikentän, jossa uudenlaisten toimintamallien rakentaminen, uuden teknologian hyödyntäminen ja uudenlaisten yleisöjen tavoittaminen taidemusiikin voimapiiriin on heille mahdollista. Yhteistyötahot ovat Suomalaisen musiikkikampuksen Gadian musiikin koulutus ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun musiikin koulutus. Yhteistyöhön teknologiaa soveltavat vaiheet ylittävät myös maakuntien rajoja mahdollistaen myös kansainväliset yhteydet. Vaikutuspiiriin kuuluvat lisäksi osallistujien omat verkostot sekä musiikkiyleisö.

Tavoitteet
Tavoitteena on
1) musiikillisen yhteistoiminnallisuuden lisääminen
2) uusien toimintamallien levittäminen ja yhteistyötapojen juurruttaminen sekä
3) kestävän kehityksen mukainen digitaalisen teknologian haltuunotto ja hyödyntäminen.

Toteutusaika
1.12.2024 – 30.11.2025

Kustannusmalli
Prosenttimääräinen korvaus 40 %

Palkkakustannusmalli
Palkkakustannukset toteutuneiden työtuntien määrän perusteella ennalta vahvistetulla yksikkökustannuksella kerrottuna (yksikkökustannusmalli).

Kustannusarvio

Palkkakustannukset	38 043 e
Välilliset kustannukset	31 914 e
Yhteensä	69 957 e

Rahoitussuunnitelma

Keski-Suomen liitto	49 000 e
Hakijan oma rahoitus (yksityinen)	20 957 e
Yhteensä	69 957 e

Haettu tukea yhteensä

49 000 euroa

Rahoituslähde

Keski-Suomen kehittämisrahasto

Strategiateema

Yhteisö ja saavutettavuus

Kasvun voimavarat

Hyvä vointi

Esitetään myönnettäväksi

0 euroa

Valmistelijan perustelut

Hanke sijoittui saapuneiden hakemusten keskinäisessä vertailussa niiden joukkoon, joita ei voida käytettävissä olevan rahoitusvaltuuden puitteissa rahoittaa. Hakemus täytti osan rahoitushaun tavoitteista ja arviointiperusteista. Puutteena hankesuunnitelmassa oli hankkeen painottuminen oppilaitoksen toimintaan, jonka vuoksi hankkeen yhteys järjestökenttään jäi vähäiseksi.

Hankeryhmän käsittely

Maakuntahallitus varasi kokouksessaan 23.2.2024 Keski-Suomen kehittämisrahastosta puoli miljoonaa euroa kehittämistukea kulttuurin ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Haku on jatkuva ja hakemukset käsiteltiin kahdessa vaiheessa: 13.5.2024 ja 2.9.2024 mennessä saapuneet hakemukset. Ensimmäisessä vaiheessa myönnettiin 242 277 euroa. Toisessa vaiheessa on käytettävissä 257 723 euroa ja tarvittaessa Keski-Suomen kehittämisrahastossa sitomatta olevat muut varat 82 555 euroa. Myönnettävissä oleva tuen enimmäismäärä on 340 278 euroa.

Syyskuussa päättyneellä toisella hakujaksolla saapui 28 hakemusta. Tukea haettiin yhteensä 1 610 605 euroa.

Hakemusten yleiset valintaperusteet arvioitiin 9.9.2024. Hakemuksista 11 ei täyttänyt kaikkia yleisiä valintaperusteita. Toiseen arviointivaiheeseen edenneet 17 hakemusta arvioitiin erityisten valintaperusteiden suhteen 16.9.2024.

Hankeryhmä on käsitellyt hakemuksen 17.9.2024 eikä puolla hankkeen rahoittamista.

Lisätietoja

Kimmo Suortamo, kulttuurin asiantuntija, p. 040 648 8113, kimmo.suortamo(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei myönnä rahoitusta hankkeelle Keski-Suomen kehittämisrahastosta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

92 § RAHOITUSPÄÄTÖS: KULTTUURIN EKOSYSTEEMI KESKISUOMALAISEN KULTTUURIPERINNÖN JA ELÄVÄN KULTTUURIN KEHITTÄJÄNÄ JA EDISTÄJÄNÄ

Hakemus saapunut
30.8.2024

Hakija
Jyväskylän kulttuuritalon tukiyhdistys ry

Kuvaus
Hankkeen perusidea pohjaa ekosysteemiajatteluun kulttuuritoiminnan kehittämisessä. Hankkeessa kehitettävä ja vahvistettava kulttuurin ekosysteemi tuottaa elävää kulttuuria, joka mahdollistaa keskisuomalaisen kulttuuriperinnön toteuttaminen täysipainoisesti yhteisöjen muodostajana, luovien alojen kehittämisessä, omaleimaisen identiteetin vahvistamisessa ja sitä kautta kulttuurienvälisen ymmärryksen lisääjänä, sekä kulttuuri- ja taidepalvelujen kokeamisen kautta yksilökohtaisesti luottamuksen, tulevaisuususkon ja empatian lisääjänä. Ekosysteemin lähtökohdista voidaan kehittää mm. hanketoimintaa, yhteisöjä ohjaavaa toimintaa, liiketoimintaa tai vaikkapa kulttuurimatkailua.

Hankkeen tarve perustuu kulttuurin ja sivistyksen laskevaan rooliin ja arvostukseen yhteiskunnassamme sekä kulttuuritoimijoiden pieniin resursseihin aloittaa ja ylläpitää merkityksellistä yhteistyöverkosta.

Hanke jakautuu kahteen työpakettiin:

- 1) Kampuksen kulttuurin ekosysteemin toimijoiden tunnistaminen, merkityksellisten toimijoiden valikoituminen, ekosysteemin kommunikaation luominen ja ekosysteemin toiminnan rakenteellistaminen
- 2) osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kulttuurin kautta lisäävä kokeilutoiminta, jossa tavoitellaan yleisöjä aliedustetuista ryhmistä kuten yläaste- ja lukioikäisiä nuoria, Suomeen muualta tulleita, taloudellisesti haastavassa asemassa olevia sekä syrjäytymisuhan alla olevia eri-ikäisiä ihmisiä

Tavoitteet
Tavoitteena on

- 1) tuoda elävä rikkaaseen kulttuuriperintöön pohjaava kulttuurimme vahvempaan alueelliseen rooliin yhteiskunnan, hyvinvoinnin ja elinkeinotoiminnan rakentajana kehittämällä ja vahvistamalla kulttuurista ekosysteemiä
- 2) mahdollistaa keskisuomalaisen kulttuuriperinnön toteuttaminen täysipainoisesti yhteisöjen muodostajana, luovien alojen kehittämisessä, omaleimaisen identiteetin vahvistamisessa ja sitä kautta kulttuurienvälisen ymmärryksen lisääjänä

Toteutusaika
1.1.2025 – 31.5.2026

Kustannusmalli
Prosenttimääräinen korvaus 40 %

Palkkakustannusmalli
Tosiasiallisesti aiheutuneet palkkakustannukset ja ennalta vahvistettu prosenttimääräinen korvaus työnantajan sivukuluista ja virka- tai työehtosopimukseen perustuvasta lomarahasta (vakiosivukulumalli).

Kustannusarvio
Palkkakustannukset 62 743 e

Ostopalvelut	25 098 e
Yhteensä	87 841 e

Rahoitussuunnitelma

Keski-Suomen liitto	70 273 e
Hakijan oma rahoitus (yksityinen)	17 568 e
Yhteensä	87 841 e

Haettu tukea yhteensä

70 273 euroa

Rahoituslähde

Keski-Suomen kehittämisrahasto

Strategiateema

Yhteisö ja saavutettavuus

Kasvun voimavarat

Hyvä vointi

Esitetään myönnettäväksi

0 euroa

Valmistelijan perustelut

Hanke sijoittui saapuneiden hakemusten keskinäisessä vertailussa niiden joukkoon, joita ei voida käytettävissä olevan rahoitusvaltuuden puitteissa rahoittaa. Hakemus täytti osan rahoitushaun tavoitteista ja arviointiperusteista. Hankesuunnitelman puutteena oli, että hankkeen uutuusarvo ja kehittämisnäkökulma jäivät vähäisiksi.

Hankeryhmän käsittely

Maakuntahallitus varasi kokouksessaan 23.2.2024 Keski-Suomen kehittämisrahastosta puoli miljoonaa euroa kehittämistukea kulttuurin ja yhteisöllisyyden edistämiseen. Haku on jatkuva ja hakemukset käsiteltiin kahdessa vaiheessa: 13.5.2024 ja 2.9.2024 mennessä saapuneet hakemukset. Ensimmäisessä vaiheessa myönnettiin 242 277 euroa. Toisessa vaiheessa on käytettävissä 257 723 euroa ja tarvittaessa Keski-Suomen kehittämisrahastossa sitomatta olevat muut varat 82 555 euroa. Myönnettävissä oleva tuen enimmäismäärä on 340 278 euroa.

Syyskuussa päättyneellä toisella hakujaksolla saapui 28 hakemusta. Tukea haettiin yhteensä 1 610 605 euroa.

Hakemusten yleiset valintaperusteet arvioitiin 9.9.2024. Hakemuksista 11 ei täyttänyt kaikkia yleisiä valintaperusteita. Toiseen arviointivaiheeseen edenneet 17 hakemusta arvioitiin erityisten valintaperusteiden suhteen 16.9.2024.

Hankeryhmä on käsitellyt hakemuksen 17.9.2024 eikä puolla hankkeen rahoittamista.

Lisätietoja

Kimmo Suortamo, kulttuurin asiantuntija, p. 040 648 8113, kimmo.suortamo(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei myönnä rahoitusta hankkeelle Keski-Suomen kehittämisrahastosta.

Päätös: Teknisen korjauksen jälkeen päätösehdotus hyväksyttiin.

93 § TIEDOKSI SAATETTAVAT ASIAT

1. Maakuntajohtajan viranhaltijapäätökset nrot 15, 17/2024 (liite)
2. Aluekehitysjohtajan viranhaltijapäätökset nrot 63–67, 69–71/2024 (liite)
3. Hallintojohtajan viranhaltijapäätökset nrot 111–132/2024 (liite)

EU-hankkeiden rahoitus-, maksatus- ja muutospäätöksissä noudatetaan hallintolakia eikä maakuntahallituksella ole viranhaltijapäätöksiin kuntalain mukaista otto-oikeutta (laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta 757/2021).

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei käytä otto-oikeutta aluekehitysjohtajan ja hallintojohtajan viranhaltijapäätöksiin. Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi muut kohdat.

Maakuntahallituksen puheenjohtajan esitys:

Maakuntahallitus päättää, että se ei käytä otto-oikeutta maakuntajohtajan viranhaltijapäätöksiin.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Seuraava maakuntahallituksen kokous on 25.10.2024.

20.09.2024

Päätöspvm	Päätösnumero	Asia
aluekehitysjohtaja Pirjo Peräaho		
26.08.2024	63/2024	JTF-rahoituspäätös: Saarijärven yritystonttien konseptointi, J11114
02.09.2024	64/2024	JTF-muutospäätös: Kalankasvatuksen kiertotalouskonsepti, J10056
03.09.2024	65/2024	JTF-muutospäätös: Turvemailta tuplasti tuottoa - uudet avaukset biokaasun tuotantoon, J11071
10.09.2024	66/2024	JTF-muutospäätös: WindSoLab - Tuulivoima- ja aurinkoenergian huollon ja kunnossapidon kehittämishanke, J10061
13.09.2024	67/2024	Muutospäätös: KATOLLA - Kansalaistoiminta lasten silmin KSL/106/04.05.00.00/2024
11.09.2024	69/2024	JTF-rahoituspäätös: VALO - Vihreää siirtymää kuljetus- ja ajoneuvoalalle, J11136
16.09.2024	70/2024	EAKR-muutospäätös: Keuruun sähköisten hyötyajoneuvojen TKI-keskuksen digitaalisen ympäristön □
19.09.2024	71/2024	EAKR-muutospäätös: Keuruun sähköisten hyötyajoneuvojen TKI-keskus, A80015
hallintojohtaja Hanna Reini		
22.08.2024	111/2024	3. maksatuspäätös (loppumaksatus): Sydänsuomen aluekehitystyölle pikastartti: koordinointi- ja viestintähanke KSL/231/04.05.00.00/2022
22.08.2024	112/2024	2. EAKR-maksatuspäätös: WellbeingDataLab – synteettisen hyvinvointidatan hautomo, Jyväskylän yliopisto, A80232, R-00083
22.08.2024	113/2024	Ulkomaan virkamatkamääräys: Mukkala, Kööpenhamina Tanska 2.-5.10.2024 KSL/154/01.02.02.01/2016
22.08.2024	114/2024	Ulkomaan virkamatkamääräys: Matilainen, Bystrice Tšekki 9.-12.9.2024 KSL/152/01.02.02.01/2024
23.08.2024	115/2024	2. maksatuspäätös: Urheiluopisto 3.0 -toimintamallin rakentaminen Keski- KSL/127/04.05.00.00/2023
26.08.2024	116/2024	2. maksatuspäätös: HUBteekki 2.0 - Uutta virtaa verkostoihin, investoinnit KSL/267/04.03.04.00/2022
26.08.2024	117/2024	Ulkomaan virkamatkamääräys: Rautiainen, Kaigu Latvia 11.-14.9.2024 KSL/72/01.02.02.01/2022
27.08.2024	118/2024	Ulkomaan virkamatkamääräys: Matilainen, Kalundborg Tanska 1.-3.10.2024 KSL/152/01.02.02.01/2024
28.08.2024	119/2024	2. maksatuspäätös: TIKKA - tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnasta KSL/148/04.03.04.00/2022
30.08.2024	120/2024	Ulkomaan virkamatkamääräys: Paakki, Brasov Romania 7.-11.10.2024 KSL/111/01.02.02.01/2023
03.09.2024	121/2024	Ulkomaan virkamatkamääräys: Peräaho, Skellefteå, Ruotsi 25.-27.9.2024 KSL/238/01.02.02.01/2022
04.09.2024	122/2024	Ulkomaan virkamatkamääräys: Tupala, Malmö Ruotsi 24.-28.9.2024 KSL/133/01.02.02.01/2023
04.09.2024	123/2024	2. EAKR-maksatuspäätös: Jyväskylän kasvu ja kestävä kaupunkikehitys, Jyväskylän kaupunki, A80002
04.09.2024	124/2024	2. EAKR-maksatuspäätös: TKI-telakointi, Jyväskylän yliopisto, A80210, R-00065
04.09.2024	125/2024	2. EAKR-maksatuspäätös: TKI-telakointi, Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy, A80209, R-00065
10.09.2024	126/2024	1. JTF-maksatuspäätös: Heleä Vihreään siirtymään ratkaisuja tuhkan hyötykäytön ja tuhkalannoituksen lisäämisellä, Jyväskylän yliopisto, J10278, R-01077
11.09.2024	127/2024	1. JTF-maksatuspäätös: TURBITS, Turvemaiden uudet viljelykasvit sekä biosivuvirrat: Tuotantoketjut, arvoaineet ja kiertotalous, Jyväskylän yliopisto,
11.09.2024	128/2024	1. maksatuspäätös: Positiivisia lasten ja nuorten kohtaamisia keski-suomalaisissa urheiluseuroissa KSL/158/04.03.04.00/2023

13.09.2024	129/2024	1. EAKR-maksatuspäätös: TKI-toiminnan järjestelmällinen luominen ja vahvistaminen: Yhteistoimintamalli kilpailukyvyyn tukena, Jyväskylän yliopisto,
13.09.2024	130/2024	3. maksatuspäätös: Puhutaan Elämästä - Itsemurhien ehkäisy Keski-Suomessa (2023-2024) KSL/133/04.03.04.00/2022
19.09.2024	131/2024	2. EAKR-maksatuspäätös: TKI-telakointi, Jyväskylän kaupunki, A80208, R-00065
19.09.2024	132/2024	1. JTF-maksatuspäätös: TURBITS, Turvemaiden uudet viljelykasvit sekä biosivuvirrat: Tuotantoketjut, arvoaineet ja kiertotalous, Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy, J10208, R-01078

maakuntajohtaja Pekka Hokkanen

18.09.2024	15/2024	Hankintapäätös: Keski-Suomen ja Pirkanmaan vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkon kehittämisselvitys KSL/188/02.08.00/2024
19.09.2024	17/2024	Hankintapäätös: Keski-Suomen vetytaloustiekartta KSL/187/02.08.00/2024

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

MUUTOKSENHAKUKIELOT

Kieltojen perusteet

Seuraavista päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta:

§:t 73–77, 93

Päätöksestä, josta voidaan tehdä kuntalain 134 §:n mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Hallintolainkäyttölain 5 §:n perusteella valitusta ei voida tehdä, ellei päätöksellä tarkoiteta toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkittavaksi ottamatta.

Myös muussa lainsäädännössä voi olla muutoksenhakuun liittyviä kieltoja (mm. markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvassa asiassa ei saa valittaa kuntalain nojalla sillä perusteella, että päätös on julkisista hankinnoista annetun lain vastainen; virka- ja työehtolainsäädännön mukaan päätöksestä ei voida valittaa mikäli neuvottelumenettely on vaihtoehtona).

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen:

§:t 78–92

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, osoite, postiosoite ja s-postiosoite:

Keski-Suomen liitto, maakuntahallitus, Lutakonaukio 7, 40100 Jyväskylä
kirjaamo@keskisuomi.fi

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kulluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

VALITUSOSOITUS

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kunnallisvalituksella:

§:t -

Valitusviranomaisen ja valitusaika

Muutosta haetaan kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä jäsenkunta ja kunnan jäsen.

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä,
- päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettua päätöstä koskevat valitukset:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään (vuonna 2024 se on 250 €).

Maakuntakaavaa koskevat valitukset:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valitusaika 30 päivää. Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista.

Valituskirja

Valituskirjassa on ilmoitettava:

- valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet.

Valituskirja on valittajan tai muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

Valituskirjelmään on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä, päivästä, josta valitusaika on luettava.

Valituskirjojen toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valituskirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.

Lisätietoja

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäynti ja –hakemusmaksua tuomioistuinmaksulain mukaisesti.

Jos hankinnassa on menetelty julkisista hankinnoista annetun lainsäädännön tai määräysten taikka Euroopan yhteisöjen lainsäädännön tai maailman kauppajärjestön julkisia hankintoja koskevan sopimuksen vastaisesti, voi se, jota asia koskee tai muu julkisista hankinnoista annetun lain 9a §:ssä mainittu taho saattaa asian hakemuksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Tarkemmat ohjeet markkinaoikeudesta:

Markkinaoikeus, Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
markkinaoikeus@oikeus.fi

Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.

Otteen oikeaksi todistaa	tiedonhallinnan asiantuntija Veera Siikamäki
---------------------------------	--

Otteen saaja	
---------------------	--